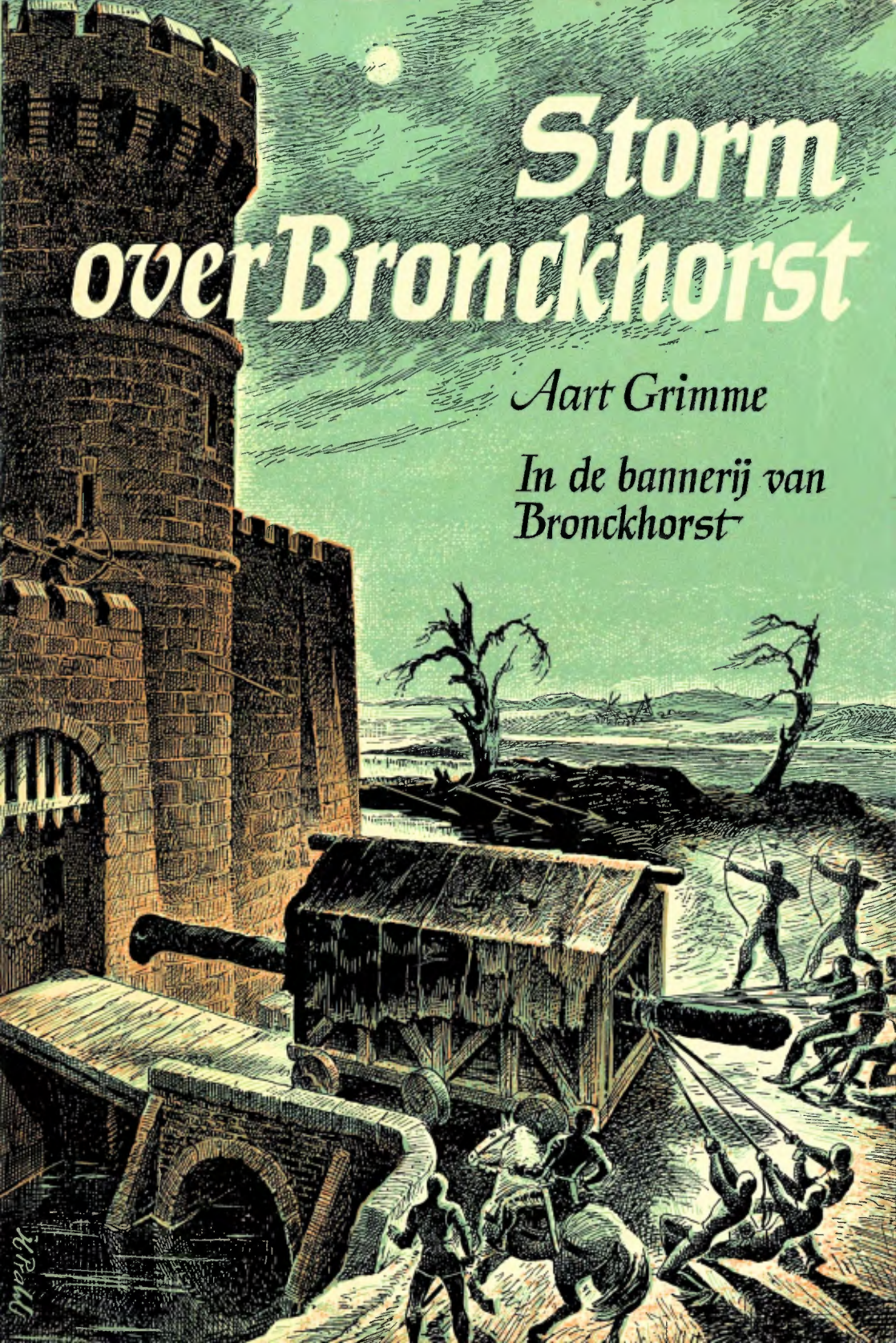

Storm over Bronckhorst

Aart Grimme

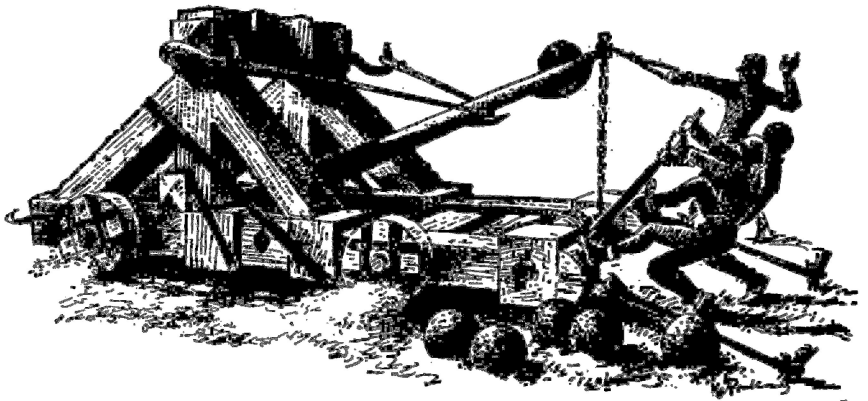
In de bannerij van
Bronckhorst

W. R. A. M.

STORM OVER BRONCKHORST

STORM OVER BRONCKHORST

DOOR

AART GRIMME

Met illustraties van H. H. Prahł

TWEEDE DRUK

UITGEVERIJ G. F. CALLENBACH N.V. - NIJKERK

1. „NIKS TE BELEVEN!”

„Maak dat je wegkomt, schobbejak! Verdwij, zeg ik je!”

Bij de slotpoort van de Bronckhorst staat een bedelaar en dat zint de meier niet.

„Ach, edele heer . . . een stuk brood . . . ik ben arm en heb honger . . . ik . . .,” hakkelt de man. De vodden hangen om zijn gebogen figuur. Er loopt een litteken dwars over zijn gezicht en hij mist een half oor.

Angstig kijkt de bedelaar naar het woedende gezicht van Berend. Angstig, maar . . . intussen geeft hij zijn loerende ogen goed de kost.

„Honger? Ja, ik ken dat smoesje! Ga jij maar aan het werk, dan komt het luie zweet eruit!” schampert Berend. „Als ik heer Gijsbert was, liet ik je op staande voet een dracht stokslagen geven. Nou, hoe zit het, komt er nog wat van?”

De bedelaar kijkt eens naar de grote handen van de meier en kiest dan eieren voor zijn geld. Haastig neemt hij de benen.

„En je hebt het hart niet, dat ik je nog eens op het gebied van heer Gijsbert snap, versta je!” gromt Berend hem na.

Nauwelijks is de man achter de bomen uit het zicht of hij draait zich om. Zijn gebogen houding veert recht en dreigend steekt hij zijn vuist in de richting van het machtige kasteel.

„Ik kom terug!” sist hij tussen zijn tanden. „En dan zullen we jou en je heer een toontje lager leren zingen, vriend!”

Dan verdwijnt hij in het bos om verderop zijn fortuin te zoeken.

„Zo, m’n deerntje, dat is weer klaar. Een meisje zoals jij is net wat we hier nodig hebben. Hier huppelt alleen maar manvolk

rond!” zegt moeder Drieka op een zonnige meimorgen van het jaar 1351.

Ze is druk in de weer met karnen en Fenne, haar buurmeisje, helpt wat ze kan.

Fenne woont op het Holthuis, net zo'n boerenbedoeninkje als Lambert heeft. Het ligt een goed uur lopen de richting van Doesburg uit en hoort ook aan heer Gijsbert van Bronckhorst. „We zijn op de wereld om elkaar te helpen, zegt m'n vader,” lacht Fenne, „en bij ons springen nog twee meisjes rond. Vader had er beter een zoon bij kunnen hebben in plaats van allemaal dochters.”

Ja, Harm van het Holthuis wil Fenne best afstaan om moeder Drieka een handje te helpen. Daar staat tegenover dat Eggert nogal eens bijspringt, als Harm tot over zijn oren in het werk

zit. Lambert heeft Eggert en Gerlach is nu ook op de boerderij. Bovendien is Conraad, de oude knecht er ook nog. Ze kunnen het met hun drieën best rooien en . . . Eggert vindt het helemaal geen straf om de boer van het Holthuis van tijd tot tijd te helpen.

„Wil jij nu eerst het eten naar het manvolk brengen?” vraagt Drieka, als ze de pas gekarnde boter gewassen heeft.

Fenne heeft er niets op tegen. Ze pakt een grote stenen kruik eigegebrouwen bier in de ene hand, het roggebrood in de andere en stapt het slingerpaadje op naar de akker, waar Lambert en zijn knechts bezig zijn.

„Ha, daar hebben we Fenne, jongens. Eten geblazen!” roept Eggert, die zijn buurmeisje ziet komen. Geen vijf minuten later zitten ze in het gras bij de eikenwal en deelt Fenne het brood rond. De bierkruik gaat van mond tot mond. Kroezen zijn er niet, maar dat mag niet hinderen. Het bier smaakt er even best om.

„Ga je nou al terug?” vraagt Eggert, als Fenne weer opstappen wil.

„Ja, wat dacht je? Jullie hebben gezelschap genoeg aan elkaar en moeder Drieka zit maar alleen, hoor.”

Ze is al gauw weer achter de eikenwal verdwenen.

„Daar gaat ons deerntje,” zucht Eggert, terwijl hij zijn laatste hap roggebrood met een slok bier wegspoelt. „Ze hoeft toch niet zo'n haast te maken?”

„Ik denk, dat ze bang is dat jij anders vergeet te eten!” plaagt Gerlach.

„Daar kon je wel eens gelijk aan hebben!” grinnikt Conraad.

Vader Lambert zit het geplaag glimlachend aan te horen.

Onderhand zwerven zijn gedachten weg. Fenne . . . Eggert . . . Het zou prachtig zijn als Drieka altijd zo'n flinke hulp had. Hij hoopt, dat Eggert later op de boerderij zal komen. Het wordt een flinke boer en hij zal goed voor de boel zorgen. Lambert twijfelt er geen ogenblik aan. En toch . . . zal het ooit zo ver komen? De glimlach verdwijnt van zijn verweerd gezicht en

zijn mond verstrakt. Sombere zit Lambert even voor zich te staren.

Dan kauwt hij zijn laatste stuk brood en als hij zijn handen vouwt om voor dat dagelijkse brood te danken, bidt hij langer dan anders.

„Kom jongens, aan de slag!” zegt hij even later en springt over-eind.

Hij werkt hard en zijn sombere gedachten ebbten weer weg.

Eggert en de anderen weten ook wat aanpakken is. Ze ploeteren de hele dag door en de zon staat al laag, als Lambert zegt: „Het is mooi geweest voor vandaag. We gaan op huis aan.”

Conraad loopt met zijn baas voorop, de jongens komen achter-aan.

„Het graan staat er goed bij,” begint de oude knecht een praatje, „het kan een goede oogst worden.”

„Het kàn!” antwoordt Lambert. „Maar ik heb het nog niet in de schuur. En als we het koren binnen hebben, dan zijn we er misschien nóg niet. Ik weet het niet, Conraad, maar . . . o, als het toch maar rustig blijft!”

De oude knecht weet, waar zijn baas aan denkt.

Het is roerig in het Gelderse. Reinoud de Derde van Gelre en zijn jongere broer Eduard staan als kemphanen tegenover elkaar. Hun heer Gijsbert staat aan de kant van Eduard en de heer van Heeckeren heeft de partij van Reinoud gekozen. Die grote heren vliegen elkaar voortdurend in de haren.

Waarom . . . ? Lambert en Conraad weten het niet. Wat hebben zij, doodgewone boeren, er ook mee te maken? Ze verlangen maar één ding: rustig hun land te kunnen bewerken. Maar met dat verlangen houden de ridders niet veel rekening. Wee de arme boer, als het tot een felle botsing komt.

Conraad weet al deze dingen net zo goed als Lambert. Maar misschien loopt het deze keer wel los. En als de strijd opnieuw opblaait, hoeft het toch juist niet hier uitgevochten te worden? Misschien ziet zijn baas het wel wat te donker. Eggert heeft het gesprek woord voor woord opgevangen.

Zo, denkt hij, dus daarom is vader de laatste tijd zo stil. Maar . . .

het is immers al een hele tijd rustig? Hij denkt net als de oude knecht: Misschien ziet vader het wel te somber.

Eggert heeft trouwens wel iets anders om aan te denken. Nog een kwartiertje, dan zijn ze thuis en hij hoopt dat Fenne er nog is.

Maar als ze het erf opstappen, vinden ze Fenne niet meer, maar wel iemand anders.

„Ach . . . , een stuk brood, vrouw . . . ik heb honger,” hoort Lambert hem tegen Drieka zeggen.

De vier mannen benen regelrecht op de zwerver af.

„Ik geloof dat we net op tijd komen!” gromt Lambert. „Wat moet die vent? Honger? Het is nu immers geen winter meer? Het is nu geen tijd voor hongertochten¹.”

„Wat moet jij hier, vrind! Ik zou maar gauw maken dat ik van het erf kwam!”

Eggert is het best met zijn vader eens. Die kerel heeft maar een bar onguur gezicht! Die vent moet hier vandaan en zo gauw mogelijk! Vader heeft gelijk.

Maar moeder Drieka is er ook nog. Ze heeft een erg medelijdend hart. Ze hebben zelf verschillende keren een misoogst gehad en weten hoe erg honger is. Maar nu heeft ze brood op de plank. Waarom zou ze die stakker dan niet een homp roggebrood gunnen?

Eer Lambert de bedelaar weg kan werken, heeft ze al een stuk gehaald.

„Hier!” zegt ze. „Eet onderweg maar op.”

„En verdwijn nou meteen!” moppert Lambert.

De man mompelt wat en vertrekt.

„Ik heb niks met dat bedelvolk op,” bromt Eggerts vader. „Jij moet ze nodig nog brood geven!”

„Ach, ja . . . Maar honger is verschrikkelijk!” vindt Drieka. „Je moet medelijden hebben met zo’n stakker!”

„Ik vond het anders maar een rare snuiter!” zegt Eggert. „Die vent had een half oor. Ik vertrouw hem niet al te best. En jij, Gerlach?”

¹ Zie deel 1: Eggert begrijpt het.

Gerlach zegt er niet veel van. Hij denkt aan de tijd, toen hij zelf honger had.

„Kom, we gaan naar binnen,” zegt Lambert. „We gaan eten.” Moeder Drieka neemt de pot van de haalketting en schept de pap op.

Na het eten lopen Gerlach en Eggert nog even het zandpaadje op, dat naar de bossen voert.

„Waar gaat dat heen?” wil Lambert weten.

„We gaan nog een eindje om,” verklaart Eggert.

„Als jullie maar niet te ver wegdwalen,” waarschuwt zijn vader. Lambert houdt zijn mensen maar liever dicht bij honk en bovendien gaan ze altijd vroeg naar bed.

„We weten de weg wel, hoor, we verdwalen heus niet,” lacht Eggert, maar als ze op het mos onder de zware eiken lopen, moet hij toch even aan vroeger denken. Nee, zo ver als destijds met Roeg zullen ze vast niet gaan ¹.

Al gauw is er alleen de suizelende stilte van de enorme bossen om hen heen en zwigend lopen ze verder, ieder met zijn eigen gedachten. Gedachten, die ver wegzwerfen naar Roeg en het veen . . .

„We moesten maar teruggaan,” stelt Gerlach na een poosje voor. „Het wordt al donker.”

Hij heeft er een hekel aan, als Lambert straks iets te mopperen zou hebben. Lambert en Drieka zijn beste mensen; ze hebben hem in huis genomen, toen zijn eigen moeder gestorven is en daar zal Gerlach altijd dankbaar voor blijven.

„Mij best,” vindt Eggert. „Kom, dan slaan we dit pad in, dan snijden we nog een stuk af.”

Een vijftig meter verder kronkelt het pad tussen een paar kromme, oude eiken door. Bij een van de bochten is het al stikdonker onder de dichte bladeren en . . .

„Eggert!” roept Gerlach ineens. Zijn stem klinkt schor van de schrik, zijn vingers knellen om Eggerts arm, maar hij merkt het niet.

¹ Zie deel 1: Eggert begrijpt het.

„Eggert! . . . Daar . . . bij die bocht . . . w . . . wa . . . wat is dat . . . het geeft licht!”

Als aan de grond genageld blijven de jongens staan

„Ja . . . ja, nu zie ik het ook!” fluistert Eggert en hij moet meteen denken aan de oude varkenshoeder¹. Die kende de witte wieven, maar . . . die zweven achter de bossen boven het moeras. Dit . . . dit kan niet een van die witte wieven zijn. Maar . . . wat is het dan wel?

Een tien meter bij hen vandaan staat een duistere figuur met een scheefgetrokken kop. Een kop met twee holle ogen en in die ogen gloeit een groenig licht. Wat is dat voor een monster?

Gerlach voelt een koude rilling langs zijn rug lopen en fluistert angstig:

„O . . . Eggert! Het is vast een spook. Straks springt het op ons af! Beweegt het. . . ? Ja, ja! Het beweegt al . . . o, hoe komen we thuis! Kom mee, laten we het bos invluchten!”

Maar Eggert komt niet mee. Strak kijkt hij naar dat geheimzinnige licht. Ja . . . ja, Gerlach heeft gelijk. Boven die ogen beweegt wat, maar . . . dat geheimzinnige dier blijft toch op dezelfde plaats. Wat is dat toch?

Dan richt Eggert zich ineens met een ruk recht. Hij heeft destijds het verhaal van de varkenshoeder thuis verteld. „Onzin, dat geklets over die witte wieven!” heeft broeder Bernhard gezegd en nu moet hij ineens aan zijn woorden denken.

„Ik ga erheen,” fluistert hij Gerlach in het oor. „Ik wil weten wat het is!”

„N . . . nee . . . Eggert, doe het niet!” jammert Gerlach, die rotsvast in spoken gelooft.

Maar Eggert knelt zijn vingers stevig om zijn koeze en gaat voetje voor voetje op dat geheimzinnige lichtschijsel af. Zijn hart klopt in zijn keel, maar toch zet hij door. Een stap . . . nog een stap . . . hij drukt zich tegen de stam van een boom en blijft even staan . . . verder maar weer. En dan staat hij voor een kromgegroeide uitgeholve boom. Twee grote plekken zijn door

¹ Zie deel 1: Eggert begrijpt het.

het inlekkende regenwater vermolmd en dat rottende hout geeft een fosforescerend licht.

Alle angst zakt in Eggert weg, als hij het ziet.

„O, Gerlach!” roept hij opgelucht. „Het is niks bijzonders. Het komt door die boom.”

Aarzelend komt zijn vriend dichterbij.

Eggert harkt met zijn stok in de molm en zegt: „Kijk, weg is het licht. Raar hè?”

Hoe zo iets kan, begrijpen de jongens niet, maar het is een pak van hun hart, dat het geen spookdier is. Zacht waait de wind de takken heen en weer en nu begrijpen ze ook wat er op de kop van het „monster” bewoog.

Even later stappen ze opgelucht naar huis, waar Lambert hen al staat op te wachten.

„Zo, zijn jullie daar? Geen avonturen? Hebben jullie die bedelaar nog gezien?”

Nou... geen avonturen... Zo is het eigenlijk niet. Ze geven elkaar een knipoog. Niks vertellen betekent dat. Ze zullen zich door vader Lambert een beetje laten uitlachen! Nee, dat „geheimzinnige monster” blijft hun geheim.

„Nee, vader, geen avonturen en ook geen bedelaar. Niks te beleven!” antwoordt Eggert.

„Des te beter!” vindt Lambert en ze weten geen van drieën, dat ze al gauw meer zullen beleven dan hun lief is.

2. EGGERT IS ER BIJNA

„Eggert, geef je ogen goed de kost. De groeten aan broeder Bernhard en denk erom, kom meteen terug, hoor!”

„Komt in orde, vader,” zegt Eggert en galoppeert de zandweg af naar Steenderen.

Het is een week later.

Peinzend staat Lambert zijn zoon na te kijken. Zullen de Heeckerens en Bronckhorsten elkaar weer in de haren vliegen? De heren doen niets liever, maar wie is het kind van de rekening? Dat is hij, Lambert. En niet alleen hij, maar alle boeren. Als straks stad en land weer afgestroopt wordt door rondschuimende krijgsknechten, is al hun harde geploeter voor de komende winter voor niets geweest.

Had hij Eggert wel mogen laten gaan? Als er nu iets gebeurt?

„Maar wat sta ik nou te piekeren!” spreekt hij zichzelf moed in. „Het is immers al een hele tijd rustig? Ik heb broeder Bernhard een zak appels beloofd. Het is hoog tijd, dat hij die eens krijgt. Eggert moet wel helemaal naar Gaanderen, maar ik kan hem wel wat toevertrouwen.”

Kom, hij moet nodig aan het werk.

Even later is hij druk aan de slag en ebben zijn onrustige gedachten weg.

„Vooruit, Bles! Toe maar, jong!”

Eggert heeft de zak appels dwars voor zich over het zadel en zet zijn paard aan.

Ha, dat is nog eens wat anders dan bij vader op het land werken, al heeft hij daar toch geen hekel aan. Laten Gerlach en Conraad

nu hun hart maar ophalen, hij mag er fijn met Bles tussenuit. Hij zuigt zijn longen vol, de wind suist langs zijn slapen. Hal Dat is nog eens wat!

„Vooruit, Bles! Vooruit!”

Hij rijdt dwars door de bossen naar Gaanderen en ziet eigenlijk veel te vlug naar zijn zin het water van de Bielhemmerbeek al schitteren. Dan duurt het ook niet lang meer of de muren van het klooster Bethlehem doemen voor hem op. Het rad van de kloostermolen draait knarsend rond en slaat het water in de felle zonnestralen tot flonkerende diamantjes.

Hij rijdt stapvoets over de brug tot bij de kloosterpoort, bindt Bles aan een boom en zet de zak appels voor de deur. Zwaar slaat het geluid door de stilte, als hij de ijzeren klopper op de deur laat bonken.

Hij wacht even en al gauw naderen schuifelende voetstappen.

Er gaat een klein luikje open en twee scherpe ogen nemen hem wantrouwend op. De monnik achter de deur vertrouwt hem blijkbaar niet al te best.

„Wat voert je hierheen, vriend?”

Eggert licht hem in en dan is alle wantrouwen weg en gaat de poort open.

Terwijl de keldermeester zich over de appels ontfermt, komt er een andere monnik op Eggert af.

„Ha, Eggert!” glundert broeder Bernhard. „Fijn, dat je vader nog om de appels gedacht heeft. Kom gauw even mee, je zult na die rit wel een kroes bier lusten.”

„Ja . . . nee . . . graag broeder Bernhard, maar ik moet eigenlijk meteen terug van vader.”

„Zo'n kroes bier verlet niet. Dat heb je zo op en dan kun je meteen even rusten.”

Even later zit Eggert naast de monnik op een bank in de kloostertuin. De keldermeester brengt een kruik bier en een paar kroezen en broeder Bernhard schenkt in.

„Zo, dat smaakt, hè?”

„Best!” vindt Eggert, terwijl hij het schuim van zijn lippen likt. „Maar nu moet ik toch wel gaan, broeder Bernhard. Vader

zei het zo... zo... ja, net of hij zich ergens bezorgd over maakte."

„Ja, dat begrijp ik," antwoordt de monnik. „God verhoede, dat hij gelijk krijgt."

Even kijkt hij voor zich. Dan vraagt hij ineens:

„Heb je niets bijzonders gemerkt onderweg, Eggert?"

Was er dan iets bijzonders op te merken? vraagt Eggert zich af. En waarom zet broeder Bernhard nu net zo'n somber gezicht als vader?

„Nee, alles was heel gewoon," zegt hij.

„Des te beter. Laten we hopen dat het zo blijft," vindt de monnik.

„Nog een kroes bier?" vraagt hij dan, terwijl hij de kruik uitnodigend optilt.

„Nee, dank u wel," weert Eggert af. „Het smaakt best, maar ik ga nu toch maar liever op huis aan. Welbedankt, broeder Bernhard."

„Bedank je vader, Eggert. En zet onderweg je oren en ogen goed open! Wel thuis, m'n jongen."

Een ogenblik later slaat de kloosterpoort weer achter Eggert dicht.

Hij krabt Bles eens tussen de oren, knoopt de leidsels los en springt in het zadel.

„Zo, daar gaan we weer, ouwe jongen. Vooruit Bles, op huis aan!"

Onder het rijden denkt Eggert nog eens over de woorden van de monnik na.

God verhoede, dat je vader gelijk krijgt. Waarom zei hij dat? Weten vader en broeder Bernhard meer dan ze vertellen willen? Is er dan toch gauw wat op til? Hij heeft een heel eind over het grondgebied van heer Frederik van Heeckeren gereden, maar geen soldaat gezien. Dan zou hij toch wel iets gemerkt hebben?

Onwillekeurig zet Eggert zijn paard toch wat meer aan en slaat het pad door de eikenbossen weer in. Scherp neemt hij alles op, maar het enige wat hij ziet, is een hert, dat ver voor hem het

bospad kruist.

Rondom hem is alleen de suizelende stilte van het dichte bos en het doffe ploffen van Bles' hoeven in het zachte mos.

Eggert geniet en zou zo wel uren willen rijden, maar het duurt geen uren meer. Hij rijdt alweer op het gebied van heer Gijsbert van Bronckhorst. Daar heb je de laatste kromming van het bospad al. Nog een paar honderd meter, dan gaat het over in de zandweg naar Steenderen.

Nee, het duurt niet meer zo lang. Eggert is er bijna.

Bijna . . .

3. VADER HEEFT DUS TOCH GELIJK!

In de uitgestrekte bossen lopen twee mannen, krijgsknechten van Frederik van Heeckeren. Scherp staat de opdracht van hun meester in hun geheugen gegrift.

„Ga op verkenning en breng me verslag uit! Zorg vóór alle dingen, dat je niet gesnapt wordt, want dan loopt mijn hele plan in het honderd!”

Ja, hun meester heeft een plan.

Hij zal niet rusten voor het gehate kasteel afgebroken is. Hij zal zijn banier door het slijk sleuren. Hij zal die Bronckhorst vastklinken in de vunzigste kerker, die hij in zijn eigen kasteel maar vinden kan.

Sweder van Voorst en nog andere edelen, die ook de kant van Reinoud de Derde gekozen hebben, zullen hem graag een handje helpen, want die hebben allemaal een appeltje met heer Gijsbert te schillen. Stuk voor stuk zijn ze afgunstig op de rijkdom en de macht van de bannerheer van Bronckhorst. Ze zullen hem graag een toontje lager leren zingen. Hij, Frederik van Heeckeren in de allereerste plaats. Ja, dit plan móet slagen!

Dat boer en burger straks hun wanhoop bij de verkoolden resten van hun schamel bezit opnieuw zullen uitschreien, interesseert hem niet. Er is maar één ding dat telt: de vernedering van de gehate Bronckhorster!

Overrompend zal de aanval zijn. Overal houdt hij rekening mee.

Ja, overal . . . behalve met een zak appels!

De twee verkenners trekken behoedzaam in de richting van Steenderen.

„Dit is al grondgebied van heer Gijsbert. Nu wordt het dubbel oppassen, Heinric!” waarschuwt de een.

„Nou, wat zou dat, Willem? Ik hoop, dat we gauw aan de dans gaan. Het wordt hoog tijd, dat er weer eens wat voor ons te halen valt. Als we eerst de deuren van de Bronckhorst maar opengerammeid hebben, dan komen we wel aan onze portie. Die heer Gijsbert schijnt er goed bij te zitten!” grijnst Heinric.

Zo is hun leven. Ze roven hier en vechten daar, totdat een neersuizende knots of een snorrende pijl aan hun gruwelijk bestaan een einde maakt.

Tot nog toe hebben ze het gered, al is het niet altijd onbeschadigd. Heinric heeft een half oor verspeeld en Willem prijkt met een ingedeukte neus, een aandenken van een potige boer, die als een getergde leeuw zijn huis verdedigde.

„Ja, daar zeg je wat bij: als we die deuren eerst maar . . .”

Verder komt Willem niet, want Heinric trekt hem vliegensvlug achter de struiken.

„Wat nou? Wat is er ineens?” wil hij verwonderd vragen.

„Stil Luister!” fluistert Heinric. „Ik dacht, dat ik iets hoorde.”

Diep ineengehurkt blijven ze zitten, hun oren gespist.

Dof klinkt het door het mos gedempte geluid van naderende hoefslagen.

„Je hebt gelijk,” antwoordt Willem. „Wat nou? Als we hier gesnapt worden, zitten we er lelijk in. Ik kijk niet graag door een hennepen venstertje. Jij?”

„Stil nou!” gromt Heinric. „Vanaf het pad zien ze ons niet. We zitten hier best. En bovendien . . . het is er maar één, geloof ik. Luister eens goed!”

Weer luisteren ze scherp. Ja, Heinric heeft gelijk. Het is maar één ruiter.

„Als het een van de grote heren is, hou je dan maar gedekt, want die zijn goed gewapend en zo’n slagzwaard is een lelijk ding!” fluistert Heinric en grijpt eens naar zijn halve oor.

„Ssst!” waarschuwt Willem. „Daar komt ie de bocht door.”

Op hetzelfde ogenblik verschijnt de ruiter door de kromming van het pad.

„Het is maar een doodgewone boerenjongen! Kom op, Heinric, die nemen we te pakken. Dan is er ook geen risico, dat hij ons zal verraden!”

Iedere spier gespannen, zitten ze als roofdieren klaar om toe te springen.

Eggert galoppeert lustig verder.

Daar heb je de laatste bocht en dan begint het weggetje naar Steenderen al. Zie je wel, dat er niets gebeurt? Vader heeft zich te veel kopzorg gemaakt, net als broeder Bernhard. Nog even . . . dan is hij thuis.

Nog even . . .

Ineens klinkt er gekraak van takken en vlak voor Bles' kop duiken twee kerels op.

„Mannen van van Heeckeren!” flitst het door Eggerts hoofd. Hij herkent de kleuren van heer Gijsberts vijand ogenblikkelijk en ziet, dat de een een half oor mist.

„Halt! Afstappen!” schreeuwt de schurk en graaiend grijpt zijn hand naar de teugels.

Afstappen? Ja, dat kun je begrijpen!

Eggert geeft zo'n geweldige ruk aan de teugels, dat Bles wild steigert. Het paard draait een kwartslag om zijn eigen as, valt weer terug en schiet dan regelrecht op de twee schurken af. Voor ze goed beseffen wat er gebeurt, liggen ze al op hun rug in het mos te rollen.

Eggert heeft de grootste moeite om in het zadel te blijven, maar hij redt het.

„Goed zo, Bles! Goed zo! Vooruit!”

Hij gaat er in een razende vaart vandoor. Een overhangende tak slaat zijn ruige muts af, maar hij merkt het niet. Er schramt een gloeiende streep over zijn wang, maar hij let er niet op. Hij beseft maar één ding: Dit moet heer Gijsbert weten.

Vader en broeder Bernhard hebben dus toch gelijk gehad!

Vooruit, Bles! Vooruit!

Hoog wolkt het stof onder de paardehoeven op als hij de zandweg afgaloppeert. Hij ziet Lambert staan, als hij hun huis

passeert, maar stopt niet. Eerst moet heer Gijsbert ingelicht worden, straks zal hij thuis zijn verhaal wel doen.

In één ruk rent hij door en is blij als hij de timmen van het kasteel ziet opduiken. Duidelijk kan hij de zilveren leeuw in de banier van Bronckhorst onderscheiden en mompelt: „Ik hoop, dat hij zijn klauwen goed uitslaat als het nodig is.”

Geen vijf minuten later staat hij voor de slotpoort en springt uit het zadel.

De torenwachter heeft hem blijkbaar al zien komen, want een van heer Gijsberts wapenknechten stapt meteen op hem af.

„Wat moet je?” vraagt hij niet al te vriendelijk.

„Ik moet dadelijk heer Gijsbert spreken!” hijgt Eggert.

„Moet? Moet? Dacht je soms dat onze heer op jou zat te wachten?”

Eggert kijkt over zijn schouder naar de binnenplaats. Ha, hij heeft die treuzelkous van een wapenknecht helemaal niet meer nodig, want daar loopt Berend.

„Berend!” roept hij zo hard, dat zijn stem tegen de muren terugkaatst.

De meier loopt meteen naar de poort, nieuwsgierig waarom Eggert het waagt zo te schreeuwen.

„Wat kom je doen, Eggert? Had je een boodschap?”

Met een paar woorden licht Eggert hem in en dan staat hij met een paar minuten voor zijn meester. Haastig wil hij zijn muts afzetten, zijn muts, die hij nog niet eens gemist heeft en die ergens in het bos ligt.

Heer Gijsbert glimlacht, als hij het gebaar ziet. Die jonge boer weet hoe het hoort.

Als Eggert zijn boodschap gedaan heeft, kijkt hij even peinzend voor zich.

„We zullen hen warm ontvangen, als ze iets willen!” zegt hij dan. „Je bent een wakkere borst, Eggert. Zulke mannen kan ik gebruiken. Ik dank je well!”

Even later staat Eggert weer buiten het kasteel en kijkt nog eens naar de banier. Zulke mensen kan ik gebruiken! Nou, hij zal de banier van zijn meester graag helpen verdedigen!

In volle galop rijdt hij nu naar huis en doet daar opnieuw zijn verhaal.

„Heb ik het niet gedacht?” mompelt Lambert en opnieuw welt de onrust in hem op.

„Die smerige vent was dus helemaal geen bedelaar!”

„Waren het er maar twee of heb je er nog meer gezien?” vraagt hij dan.

„Ze waren met z'n tweeën, vader, maar daarom kunnen er ergens anders . . .”

De rest van zijn woorden slikt hij in, want fel schiet ineens door zijn brein:

„Misschien waren er wel meer! Misschien zijn ze wel op weg naar het Holthuis!”

Het Holthuis! Fenne . . .!

„Vader!” stoot hij uit, hees van de schrik. „Fenne . . . is Fenne al naar huis?”

Even valt er een zwijgen op de deel. Ze begrijpen allemaal wat Eggert bedoelt.

„Ja, Fenne is al naar huis,” zegt moeder Drieka en haar hart bonst van angst nu ze Eggerts verhaal gehoord heeft. „Rex is mee.”

„O, God!” bidt ze. „Geef toch, dat het kind veilig thuis gekomen is!”

Radeloos staat Eggert even om zich heen te kijken. Dan vliegt hij naar een hoek van de deel, grijpt een dikke knuppel en rent de deur uit.

„Eggert, wat ga je doen!” roept Lambert.

Maar het is immers duidelijk wat Eggert van plan is.

Er komt een knagend zelfverwijt in Lambert op. Hij heeft immers nieuwe onrust verwacht? Stond hij niet te piekeren, toen Eggert naar het klooster reed? En toch heeft hij het meisje laten gaan, alleen met de hond. Hij had haar hier moeten houden of minstens Gerlach meesturen. Hij had . . . ja, hij had . . .

Het is maar goed, dat de hond Fenne altijd een eind wegbrengt.

Drieka staat met een verslagen gezicht bij de staldeur.

„Lambert . . . o, wat hangt er nu weer boven ons hoofd!” snikt ze.

„Misschien valt het allemaal wel mee, Drieka. We hoeven toch niet dadelijk het ergste te vrezen? Misschien zit Fenne al veilig bij haar vader op het Holthuis.”

Ja, dat zegt Lambert, maar . . . hij is er zelf niet van overtuigd.

Gerlach staat klaar, ook met een koeze¹ in zijn hand. Hij heeft

¹ Soort knuppel.

de angst om Eggert in moeder Drieka's ogen gelezen en meteen staat zijn besluit vast. Moeder Drieka heeft een plaatsje voor hem in haar hart ingeruimd, toen hij als een vagebond uit het veen gehaald is en dat zal Gerlach nooit vergeten¹. Hij wil graag zijn dankbaarheid laten zien en nu kan hij iets doen! Bovendien is Eggert zijn vriend en een vriend laat je niet in de steek.

Even kijkt Lambert hem recht in de ogen.

Gerlach weet wat hij denkt. De boer vindt, dat hijzelf achter zijn jongen aan moet, maar hij wil zijn vrouw niet alleen laten.

„U moet hier blijven,” zegt hij, „er moet toch iemand op moeder Drieka passen? Ik ga Eggert wel achterna.”

En eer Lambert nog iets zeggen kan, is hij de deur al uit en om de hoek van het huis verdwenen.

„O, Lambert . . . Lambert! Als het maar goed gaat. Als er toch maar niets met de jongens of met Fenne gebeurt!” zucht Drieka.

„Wat moeten we toch beginnen . . .”

Ja, wat moeten we beginnen. Ze kunnen immers niets doen?

Niets doen?

„Kom mee, vrouw!” zegt de boer.

Hij sluit de baanderdeur en even later knielt hij naast zijn vrouw op de lemen grond van de deel. En daar stort hij al hun angst en bezorgdheid uit.

„O, God!” bidt hij. „Laat het toch vrede mogen blijven. Behoed de arme landman en wees met onze jongens.”

Hun jongens, die de bossen zijn ingetrokken om een meisje te gaan helpen, dat misschien in groot gevaar verkeert.

¹ Zie deel 1: Eggert begrijpt het.

4. REX IN ACTIE!

„Pak hem, Rex! Pak hem!”

Fenne loopt onder het dichte bladerdak van eiketakken, die over het mospad hangen. Met dwaze sprongen rent Rex voor haar uit, komt weer terugspringen, veert tegen haar op en blaft:

„Toe dan! Gooi die stok dan weg. Ik haal hem wel weer voor je!”

Rex houdt wel van dat spelletje en Fenne ook.

Ze zwiept een kromme tak weg en . . . irt, Rex er achteraan. Hij zet er zijn scherpe tanden in, schudt het ding woest heen en weer en komt zijn prooi dan heel braaf bij zijn vrouwtje terugbrengen.

Ongemerkt schiet Fenne zo aardig op huis aan. Een honderd meter verder staan drie zware eiken. Daar gaat Rex altijd terug en zegt Fenne:

„Zo, je bent een brave hond. Ga nou maar gauw naar huis, Rex. Tot morgen, hoor.”

Rex likt eens over haar hand. Dat is zo zijn manier van gedag zeggen. Zijn kop wat scheef, alle vier zijn poten stevig in het mos geplant, blijft hij Fenne na staan kijken. Pas als ze om een bocht in het pad verdwijnt, draait hij zich om en zet er ook de gang in.

In de beste stemming loopt Fenne door. Nog even, dan wordt het bos dunner en zal ze het plaggendak van het Holthuis al tussen de bomen zien schemeren. Bij de bosrand begint de eerste akker van haar vader.

Maar daar . . . ineens blijft Fenne als aan de grond genageld staan.

Uit het plaggendak van het Holthuis gulpt een zware rookwolk omhoog.

Brand! Er is brand!

Het volgend ogenblik rent ze de bosrand uit, dwars de akker over. Ze moet naar huis! Naar vader . . . naar moeder . . . haar zusters! Misschien verkeren ze wel in gevaar!

Terwijl ze haastig dichterbij komt, ziet ze hoe de vlammen nu fel uitslaan.

Er lopen mannen op het erf. Gelukkig, denkt Fenne. Die kunnen vader beter helpen, ze zijn sterker en durven ook meer.

Nog harder rent ze voort.

En dan . . . dan ziet ze: ze helpen helemaal niet blussen! Wat doen die kerels? Achter op het erf liggen er drie, vier over elkaar heen. Ze hebben iemand te pakken en ineens dringt er een kreet tot haar door. Een schreeuw van een man in nood!

Een roep om hulp!

„Vader! Dat is vader!” flitst het door haar hoofd.

Nu beseft ze pas goed, wat er voor verschrikkelijks aan de hand is.

„O, God . . .!” stamelt ze met wijd open ogen van ontzetting.

„Help toch . . . o, help toch.”

Die kerels hebben de brand juist gesticht en zijn gekomen om te plunderen.

Het is een bende van van Heeckeren!

O . . . vader, moeder . . . wat hebben ze toch met jullie gedaan!

Ze kijkt half verwezen naar het erf, totdat het plotseling tot haar doordringt:

Er komen twee kerels op me af! Weg, ik moet weg!

Ze draait zich om en vlucht terug naar de bossen. Als ze de bosrand maar bereikt voor de twee onverlaten haar ingehaald hebben!

Fenne loopt wat ze kan.

„Heer . . . help . . . help!” bidt ze en rent verder.

O, was Eggert nu maar hier, of Gerlach of Rex. Rex, die trouwe makker, die ze pas naar huis heeft gestuurd.

Gelukkig, daar is de bosrand. Schichtig kijkt Fenne even om, maar ziet tot haar schrik, dat haar achtervolgers hard op haar winnen.

„Help! Help!” schreeuwt ze haar nood uit.
Voor haar is alleen de grote stilte van het zwijgende bos.
Achter haar de twee ruwe kerels, die steeds dichterbij komen.
En er is niemand, die haar helpen kan!
Niemand . . . ?

Rex gaat zijn gewone gangetje op huis aan, maar als hij een poosje gelopen heeft, houdt hij ineens stil. Komt er een sein aangolven, dat hem waarschuwt?

Rex weet het niet, maar hij staat een ogenblik met gespitste oren te luisteren. Dan keert hij zich plotseling om en rent met grote sprongen terug in de richting, waarin zijn vrouwtje verdwenen is.

„Help! Help!”

Die stem! Rex zou hem uit duizenden herkennen. Dat is de stem van het vrouwtje, dat altijd zo lief voor hem is en hij weet: Zijn vrouwtje is in gevaar!

Fenne holt in het wilde weg, let op geen richting of pad meer, loopt dwars door takken en struiken en . . . struikelt dan over een uitstekende boomwortel.

„Help! Help!” gilt ze wanhopig.

„Hal!” grijnst de snel naderende schurk. „Nou hebben we je. Ja, roep jij maar. Hahaha, wie zou je helpen? Er is immers niemand?”

Maar dat zal hij ervaren!

Plotseling klinkt er een grommende grauw achter zijn rug en op hetzelfde moment schiet er een donkere gedaante dwars door de struiken.

Rex heeft zijn vrouwtje gevonden!

Wat moet die kerel? Er welt een dof gegrom diep uit zijn keel en zijn nekharen staan steil overeind. Geen tel later springt hij als een stalen veer omhoog en vliegt de aanvaller naar de keel. De hond is nu verschrikkelijk om aan te zien. Hij heeft zijn bovenlip opgetrokken en zijn blinkend gebit is een vreselijk wapen. Hij botst zo hard tegen de schurk aan, dat die tegen

de grond tuimelt. Het volgend ogenblik klinkt er een nieuwe kreet door het bos, maar nu niet van Fenne. Rex graaft zijn tanden in de schouder van de man en de schurk gilt het uit.

„Jaag dat monster weg! Hij verscheurt me!” schreeuwt hij tegen zijn makker.

Rex staat dwars over zijn vijand heen. Hij neemt de ander met gloeiende ogen op en uit zijn keel komt een onheilspellend gegrom.

De kerel onder hem ligt doodstil, want bij de minste beweging zal de hond opnieuw toebijten.

„Toe dan toch!” jammert hij zijn angst uit. „Sla dat ondieer zijn hersens in. Straks is het te laat!”

Zijn kameraad draait om hem heen als een kat om een schaal hete brij, zoekt een kans om de hond aan te vallen. Maar Rex geeft hem die kans niet. Hij houdt zijn kop voortdurend naar zijn tweede vijand gericht en zodra de eerste zich iets beweegt, komt er een grommend gegrauw tussen zijn tanden door.

Fenne is intussen overeind gekrabbeld en vlucht haastig verder. Ze weet maar één ding: wèg! Zo ver mogelijk bij die schurken vandaan! Ze durft niet om te kijken en jacht verder tot het ineens tot haar doordringt, dat ze niet meer achtervolgd wordt. Nu beseft ze pas goed, waarom die ene kerel tegen de grond sloeg. Rex, die goeie, brave Rex is haar te hulp gekomen en houdt die kerels natuurlijk op.

Ze is doodmoe en kan haast niet meer, maar... ze moet hulp halen! Hulp, maar waar? Waar? Bij Lambert natuurlijk! Ja, maar waar is ze op het ogenblik eigenlijk? Ze komt op een bospaadje, maar dat is het weggetje naar Eggerts huis niet. Hoe moet ze nu toch?

Op goed geluk loopt ze verder, steeds verder... totdat ze helemaal niet meer kan en uitgeput op het mos neervalt. Rusten... ze móet even rusten... En als ze daar zit met een hart vol angst, breekt haar verdriet pas goed los en schreit ze al haar narigheid uit.

„Ga achteruit en gesp onderhand je knots los!” roept Rex’ slachtoffer. „Ik houd het niet langer uit met dat monster vlak boven me!”

Rex kijkt wantrouwend toe, als zijn tweede vijand die raad opvolgt.

Wat wil die kerel? Hij gaat toch niet opnieuw zijn vrouwtje achterna? Hij gromt eens naar de man tussen zijn poten, kijkt weer naar de ander en blijft besluiteloos staan.

Stap voor stap wijkt de wapenknecht achteruit en peutert onderhand zenuwachtig aan de riem van zijn knots tot hij het ding los heeft. Ah, laat die hond nu maar komen! Meteen gaat hij nu op zijn kameraad af.

Rex aarzelt nu geen moment meer. Met een woedende grauw vliegt hij op de soldaat af, maar deze weet nu wat hem te doen staat. Hij mikt op Rex’ kop, maar de fel neersuizende knots mist half en schampt de schouder van de hond.

Rex voelt een doffe pijn en smakt tegen de grond, maar hij geeft de strijd niet op. Weer veert hij omhoog. Hij haalt met een hoektand de arm van zijn aanvaller open, maar wordt opnieuw tegen de grond geslagen.

Intussen krabbelt zijn eerste slachtoffer overeind en schiet nu ook te hulp. Hij mept Rex gevoelig tegen zijn achterpoot en dan kan de arme hond er niet meer tegenop. Jankend vlucht hij het bos in.

„Je had hem meteen midden op zijn kop moeten slaan, dan had hij zijn portie voorgoed gehad!” moppert de een.

„Ja, jij hebt makkelijk praten,” antwoordt zijn kameraad. „Toen jij daar op je rug lag, had jij niet zoveel praatjes, hè? Het is me nogal een lekker dier! Moet je zien, het bloed stroomt langs mijn mouw.”

Ze zijn er geen van tweeën zonder kleerscheuren afgekomen. Ze prakkezeren er ook niet over om Fenne nog verder te achtervolgen en gaan terug.

Hondetanden zijn scherp. De schouder van de een gloeit en klopt en de mouw van de ander is helemaal doorweekt. Ze

sukkelen nog een poosje door, maar dan houden ze het niet langer.

„Kun jij een stuk van mijn hemd afscheuren? Die vlerk van me bloedt maar door!”

Met veel moeite lukt het en zo goed en zo kwaad als het gaat, verbindt de een zijn kameraad. Verder maar weer. De twee schavuiten zijn geen suikerstengeltjes, maar er brandt een vlijmscherpe pijn door de gewonde schouder en de wapenknecht met zijn pijnlijke arm voelt zich ook ver van lekker.

„Ik wou, dat we die verwenste hond nooit gezien hadden!” moppert de een.

„Foei, foei, wat een monster was dat!”

Ja, Rex heeft het slagveld met ere verlaten.

5. „STIL MAAR. IK LAAT JE NOOIT IN DE STEEK!”

Eggert draaft het bospad af.

Hij weet maar één ding: Hij moet Fenne achterna, haar waar-
schuwen. Dat hij alleen tegen een patrouille van de Heecker-
rens niets beginnen kan, komt niet eens bij hem op. Fenne is
misschien in gevaar, dus hij gaat erop afl

Rex is mee, zei moeder. Gelukkig maar, dan is er tenminste nog
één, die een beetje op haar passen kan. Maar . . . de hond gaat
nooit helemaal mee en als er nu juist het laatste stuk eens wat
gebeurt? Als hij nu eens te laat komt?

Als . . . als . . . Het zweet breekt Eggert uit. Hij móet weten of
er iets gebeurd is. Hij rent maar door, totdat hij ineens met
een schok blijft staan. Hij trilt tot in zijn vingertoppen van de
schrik.

Vlak voor hem tuimelt plotseling iets dwars door de takken
van het onderhout op het pad. Een dier, een hond . . . Rex!
Zodra Eggert hem herkent, ebt de schrik in hem weg.

„Rex, brave hond! Heb je het vrouwtje veilig thuisgebracht?”

Maar wat doet het beest vreemd! Hij zit vol bloed en hinkt.

Opnieuw golft de onrust in Eggert op. Hij knielt naast de hond
neer en aait hem over de kop.

„Rex, beste jongen, wat is er gebeurd? Hoe komt je snuit zo
met bloed en waarom loop je mank? Wat is er toch? Je hebt
pijn, hè? Rex, waar is het vrouwtje? O, Rex . . . kon je toch
maar praten!”

Rex ligt zijn poot te likken, maar kijkt nu zijn baas ineens aan.
Dan heft hij zijn kop omhoog en stoot een klagelijk gehuil uit.

Eggert weet nu wel zeker, dat er iets mis is en springt overeind.
Op hetzelfde ogenblik hoort hij het geluid van naderende voet-

stappen en duikt vliegensvlug in het onderhout. Hij knelt zijn vingers om zijn knuppel, klaar erop los te slaan. Maar hij hoeft het ding niet te gebruiken, want Gerlach komt het pad af.

„Gelukkig!” denkt Eggert en kruipt weer te voorschijn.

„Gerlach... ik... kijk Rex eens raar met zijn poot liggen. Ik... er is vast wat gebeurd!” hakkelt hij.

Gerlach hoort de onrust in zijn stem en kent zijn vriend lang genoeg om te weten hoe deze doen zal als er inderdaad wat aan de hand is. Hij zal erop af gaan, gevaar of geen gevaar!

„Misschien valt alles nog wel mee, Eggert. Maak je nog niet al te bezorgd. Ik ga met je mee.”

Gerlach is een vriend, op wie je aan kunt en dat doet Eggert goed.

Maar zijn angstige gedachten laten hem niet met rust. O... als het toch waar is! Hij wil in wilde draf voortrennen, maar zijn vriend is verstandiger.

„Rex moet ons helpen, Eggert!” zegt hij. „Kan hij lopen?”

„Ja, dat wel. Hij kwam tenminste uit de struiken rollen. Maar hij heeft wel pijn.”

„Rex, kom dan, jongen. Ja, je bent een braaf beest,” lukt Gerlach. En ja, daar komt de hond in de benen. Hij schijnt te begrijpen wat de jongens van hem willen, want hij draait zich om en hinkt voor de jongens uit, totdat hij ineens rechts afslaat.

„Wat doe je nou? Dat is het pad naar het Holthuis niet!” zegt Eggert.

„Rex weet wel, wat hij doet,” vindt Gerlach. „Kom, er achteraan Eggert!”

Plotseling houdt Rex stil. Zijn haren staan steil overeind en er komt een zacht gegrom diep uit zijn keel.

„Er is hem hier vast wat overkomen!” meent Gerlach. „Kijk, die takken zijn geknakt.”

Meteen ligt Eggert op zijn knieën en bekijkt de plek eens grondig.

„Hier heeft iemand op de grond gelegen,” wijst hij. „Je kunt het duidelijk zien.”

Gerlach bukt zich nu ook. Ja, zijn vriend heeft gelijk.

„Gerlach!” roept Eggert ineens, terwijl hij op een paar donkere plekken wijst. „Gerlach! Dat . . . dat is bloed! Van wie . . . o . . . wat is er toch gebeurd!”

Hij balt zijn vuisten tot zijn knokkels er wit van worden.

„Gerlach! Kom mee, gauw naar het Holthuis!”

Hij móet weten wat er is en springt overeind.

„Rex is rechts afgeslagen, dus als we schuin links gaan, moeten we ergens op het pad naar Harm uitkomen,” redeneert Gerlach.

De jongens reppen zich nu wat ze kunnen. O . . . als Fenne toch maar veilig is . . .

„O, God!” bidt Eggert onder het hollen door, „laat het toch niet waar zijn . . . Laat het toch niet waar zijn . . .”

Eindelijk bereiken ze de rand van het bos en . . . als vastgenageld blijven de jongens staan.

Aan het eind van de akker stijgt een rookzuil op!

„Kom mee, Gerlach! Laten we er direct op af gaan! Gauw!”

Eggert wil regelrecht op het Holthuis afrennen, maar Gerlach is verstandiger.

„Even wachten,” houdt hij zijn vriend tegen. „Je weet immers niet met hoeveel ze zijn? Misschien zijn ze er nog. Als je Harm en Fenne helpen wilt, moet je die schavuiten niet in handen vallen! Laten we de zaak eerst even bekijken, Eggert!”

Ze wachten vijf minuten . . . tien minuten, maar er is niets te bepeuren. Dan houdt Eggert het niet meer uit. Hij springt overeind en rent dwars over de akker naar de boerderij. Gerlach volgt en Rex hinkt er achteraan.

Alles wat ze vinden is een rokende puinhoop en wat zwartgeblakerde balken.

„Fenne . . . !” kreunt Eggert. „Fenne . . . waar ben je . . . Fenne . . . !”

Gerlach kan het verdriet van zijn vriend niet langer aanzien. Hij loopt om het verwoeste Holthuis heen, maar aan de andere kant is ook niemand te vinden. Hij legt zijn hand op Eggerts schouder en zegt zacht:

„Misschien is ze nog niet thuis geweest, Eggert. Je hoeft nog niet het ergste te denken.”

Maar Eggert kan het haast niet geloven. Hij wrikt wat nagloeiende balken op zij, maar vindt niemand. Als het waar is wat hij denkt, moeten ze toch iemand vinden? Zou Gerlach dan toch gelijk hebben?

Maar waar zijn haar zusters dan? En haar moeder? En de boer zelf?

Rex dwaalt intussen over het erf. Hij komt bij de put en . . . :

„Waf, waf!” waarschuwt hij.

„Rex heeft wat gevonden!” begrijpt Eggert en holt naar hem toe.

„Gerlach, de boer!” schreeuwt hij, zodra hij Harm ontdekt.

Even later liggen ze neergeknield bij het uitgestrekte lichaam van Fennes vader.

„Gelukkig, hij leeft nog,” fluistert Eggert. „Kijk, zijn oogleden bewegen.”

Harm slaat zijn ogen op. Hij kijkt eerst wat wazig, maar dan wordt zijn blik helderder en herkent hij de jongens.

Gerlach put gauw een beetje water en geeft hem iets te drinken.

„Eggert . . . Gerlach . . .” stamelt Harm.

Dan weet hij alles weer en de tranen stromen over zijn verweerd gezicht.

„Fenne . . . is Fenne nog bij jullie?” brengt hij moeilijk uit.

Bij jullie? Dan was ze dus niet thuis, toen het Holthuis overvallen werd, bedenkt Eggert en hij krijgt weer moed. Maar . . . waar is ze dan wel? En hoe komt Rex aan zijn zere poot?

Zijn hoop zakt weer.

De jongens helpen Harm overeind. Eerst staat hij nog wat te wankelen, maar hij blijft op de been en kijkt met starre ogen naar wat eens zijn huis was.

„Schoften! Lelijke schoften!” steunt hij.

Dan draait hij zich om, want hij kan het niet langer aanzien.

De jongens zien zijn vertrokken gezicht en hebben diep medelijden.

„O, God!” kreunt Harm. „Geef toch, dat mijn vrouw en kinderen ver genoeg het bos in zijn.”

Die waren dus al gevluht, begrijpen Eggert en Gerlach.

Wezenloos staat Fennes vader voor zich te kijken.

Wat moet hij doen? Waar moet hij heen?

Waar hij heen moet? Dat is voor de jongens geen probleem.

„U gaat met ons mee naar huis,” zegt Eggert. „We zullen de anderen ook zoeken en heer Gijsbert zal ze die streken wel af-leren, Harm.”

Harm knikt; hij vindt het best. Half verdoofd loopt hij tussen de jongens in en kan nog niet verwerken wat hem zo ineens overkomen is.

Zwijgend gaan ze terug, ieder met een hoofd vol bange gedachten.

„Fennes moeder en zusters zijn dus het bos ingevlucht,” piekert Eggert. „Maar wat is er met haarzelf gebeurd? O, kon die hond toch maar praten!”

Rex hinkt voor hen uit. Hij kan niets zeggen, maar hij kan wel iets anders. Op een gegeven ogenblik wijkt hij van het pad af.

„Hier, Rex!” commandeert Eggert. „We gaan naar huis!”

De hond komt onwillig terug, maar slaat even later toch weer van het pad af.

„Rex, kom hier!”

Weer blijft hij staan, maar nu komt hij niet. Hij stoot een zacht gejank uit, kijkt zijn baas aan en loopt dan nog verder weg.

„Hij wil wat vertellen, Eggert! We moeten hem achterna!” meent Gerlach.

Ja, dat begrijpt Eggert ook wel, maar wie weet, waar de hond hen helemaal naar toe brengt. Zal Harm zo'n extra stuk kunnen lopen? Het liefst gaat hij alleen achter Rex aan, dan kan Gerlach voor Fennes vader zorgen.

Hij geeft Gerlach een stille wenk en die snapt best wat Eggert bedoelt, maar eer hij iets zeggen kan, dringt het ook tot Harm door, dat de hond wat wil.

„Eggert,” vraagt hij ineens, „is Rex ook vanmiddag met Fenne meegegaan?”

„Ja, Harm, volgens moeder wel. Dat doet ie altijd.”

„Laten we dan direct achter hem aan gaan!” vindt de boer.

Fennes vader wil dus mee, denkt Eggert. Is dat nu wel verstandig?

Maar de boer van het Holthuis weet weer goed wat hij wil. Hij zàl weten wat er met zijn kind gebeurd is en misschien brengt die hond hen naar haar toe.

Rex voert hen weer naar de plek, waar de geknakte takken hun stille taal spreken. En weer stoot hij een woedend gegrom uit. Harm kijkt met een vertrokken gezicht en gebalde vuisten toe.

„Zou u niet beter . . . ,” probeert Eggert voorzichtig.

„Nee, ik wil met jullie meel!” zegt Harm schor. „Waar ik de anderen zoeken moet, weet ik helemaal niet. Misschien weet Rex, waar Fenne zit en dan is er tenminste vast één terecht.”

En zo gaan ze met z'n drieën achter de hond aan.

„Rex, zoek . . . zoek het vrouwtje dan!”

Even snuffelt de hond rond, dan pikt hij het spoor op en loopt, zijn neus laag bij de grond, regelrecht het bos in.

„Ze is in het wilde weg op de vlucht geslagen,” denkt Eggert, als hij ziet hoe Rex kris-kras verder trekt.

De hond gaat zonder aarzelen door. Hij ruikt zijn vrouwtje en zàl haar vinden! Op een gegeven moment kijkt hij even om naar de mannen of hij zeggen wil:

„We zijn er zo, hoor! Ik weet het zeker. Ik ruik haar nu duidelijk! Het spoor loopt regelrecht naar een bosje met dicht onderhout.

„Fennel Fenne, we komen er aan!” roept Eggert.

Aan de hond is duidelijk te zien, dat ze in de buurt is. Dan moet ze hem toch kunnen horen! Of . . . of is er iets vreselijks gebeurd en kàn ze niet meer antwoorden? Gespannen blijven de mannen staan luisteren.

„Eggert . . . Eggert, help!”

Het geluid is zwak, maar voor Eggert duidelijk genoeg.

Rex begint hard te blaffen, loopt naar zijn baas, keert weer terug en breekt dan dwars door de takken heen.

De jongens rennen achter hem aan, buigen haastig de takken op zij en daar vinden ze Fenne op het mos. Uitgelaten hinkt Rex om haar heen, springt op haar schoot en likt over haar wang, alsof hij zeggen wil: „Ik heb je wel gevonden, hè? Ik wist

het wel. Kom nou maar gauw meel”

Zodra Fenne de jongens ziet, komt ze wankelend overeind.

„O... Eggert... Gerlach... de boerderij... vader... moeder...!” snikt ze.

Dan breekt Harm ook door de struiken.

Fenne vliegt hem om de hals en dan schreit ze al haar verdriet en angst uit.

„Stil maar, stil maar, m'n deerntje,” zegt de boer en troostend streelt zijn eeltige hand haar schokkend hoofd. Dan zet hij haar op het mos en gaat naast haar zitten. De tranen druppen langs zijn gegroefd gezicht en zijn hand streelt maar... streelt maar...

De jongens staan erbij op hun tanden te bijten. Hun handen ballen zich tot vuisten en het liefst zouden ze maar op die schurken lostimmeren.

Als Fenne wat bijgekomen is, kijkt ze schuw naar Harm op. Ze wil het wel uitschreeuwen: „Hoe is het met moeder en Janna en Eppien?” Maar ze durft het haast niet te vragen. Toch doet ze het ten slotte.

Harm kijkt zwijgend voor zich, zijn mond één strakke streep.

„Vader?!” dringt Fenne aan.

„Ik heb ze nog op tijd het bos in kunnen sturen. Ik weet niet, waar ze nu zijn, maar ik geloof niet, dat de schurken hen achternagegaan zijn,” zegt hij en dan vertelt hij hoe alles zich heeft afgespeeld.

Zijn stem is een schor gefluister, zijn handen krampen samen tot vuisten. Hij heeft vuisten als mokers en wat heeft hij kunnen doen? Niets! Niets!

„Laten we naar huis gaan, Harm,” dringt Eggert zachtjes aan.

„We kunnen hier niet blijven zitten. Dat is niet goed, voor Fenne ook niet. Heer Gijsbert moet dit weten, hoe eerder hoe beter. En dan zullen wij naar uw vrouw en Janna en Eppien gaan zoeken. Maar we moeten nu eerst naar huis. Zullen we gaan, Harm?”

„Ja . . . ja, dat zal wel het beste zijn,” knikt de boer.

Hij voelt nu pas hoe moe, hoe doodmoe hij is. Het liefst bleef hij maar zitten, maar Eggert heeft gelijk. Hoe eerder ze bij Lambert zijn hoe beter.

Ze komen overeind en beginnen de tocht naar Eggerts vader.

Rex hinkt naast Fenne. Hij likt van tijd tot tijd eens over haar hand.

„Stil maar, ik laat je nooit in de steek, hoor! Ik heb de jonge baas gehaald en we brengen je veilig naar de boerderij,” betekent dat.

6. HEEFT MOEDER GELIJK?

„Daar heb je Rex!” roept Lambert. „Hij hinkt, Drieka. Er is vast iets gebeurd.”

Kwispelstaartend komt de hond op zijn baas af.

„Beste jongen, wat is er aan de hand? Wat loop je raar en hoe . . .”

Verder komt Lambert niet, want Drieka zegt ineens:

„Daar heb je de jongens! En Harm en Fenne zijn er ook bij. Waarom is dat nou?”

Bij de blijdschap, dat ze de jongens veilig en wel terugziet, komt er een nieuwe onrust in haar op. Waarom komt de boer van het Holthuis met zijn dochter hierheen? Ze holt op hen af en slaat verschrikt de handen ineen, als ze het verslagen gezicht van Harm ziet.

„Wat is er toch, wat is er toch!” stamelt ze. Dan pakt ze Fenne bij de hand en neemt hen gauw mee naar binnen.

Harm valt doodmoe op een schemel. Hij wil het hele verhaal vertellen, maar kan geen woord over zijn lippen krijgen.

„Lambert . . .” begint hij schor, „ik . . . we . . .”

Maar zijn stem breekt. Het is hem te veel. Hij kan het niet . . . hij kan het niet. Lambert begrijpt het zo ook wel. Het schreiende gelaat van Harm zegt hem meer dan genoeg. Hij wil woorden van troost zeggen, maar dat is altijd moeilijk en voor Lambert speciaal. Hij kan alleen maar zijn eeltige knuist op Harms schouder leggen en zijn buurman diep in de ogen kijken. In zijn hart is een stil gebed of God deze ongelukkige mensen helpen wil. Dat stille gebaar, die ruwe hand op zijn schouder, doet Harm oneindig goed.

Fenne ligt op haar knieën voor moeder Drieka en verbergt haar gezicht in haar schoot. Met horten en stoten vertelt ze wat haar overkomen is.

Rex is in een hoek gekropen en likt zijn gewonde poot. Hij heeft als een trouwe hond zijn plicht gedaan. Waarom zijn ze nu allemaal zo vriendelijk tegen hem? Het vrouwtje was immers in gevaar?

Diep in zijn geheugen staan twee gezichten gegrift en het is voor de boeven te hopen, dat hij ze geen tweede keer ontmoet.

Eggert drinkt het verhaal van Fenne woord voor woord in.

Had die ene vent een half oor? Dan is dat die bedelaar, diezelfde schurk, die hem van zijn paard wou trekken. De boeven hebben dus hals-over-kop hun kameraden opgezocht en zijn naar het Holthuis getrokken.

Moeder moet nog eens zeggen, dat je met zo'n kerel medelijden moet hebben!

Intussen wil Lambert wel eens weten wat er precies gebeurd is bij Harm thuis. Eggert licht hem in en eindigt zijn verhaal met:

„En nou moeten we weer gauw het bos in, vader. Conraad kan ook meehelpen en . . .”

„Ik ga natuurlijk ook!” valt Lambert hem in de rede.

Maar daar is Eggert het niet mee eens.

„Ik dacht, dat het misschien beter was, dat u hier bleef en eerst naar het kasteel ging. Misschien kan heer Gijsbert direct een paar man achter die bende aansturen.

Even denkt Lambert na.

„Je hebt gelijk,” zegt hij dan. „Ik ga dadelijk. Moeder, jij zorgt voor Fenne en Harm, hè? Nou, jongens gaan jullie ook meteen aan de slag.”

Drieka knikt. Ze zal alles voor het arme kind en haar vader doen en hoopt vurig, dat ze er straks nog drie gasten bij krijgt.

Lambert haast zich naar het kasteel en heer Gijsbert wordt die dag voor de tweede maal ingelicht. De jongens en Conraad verdwijnen in de grote bossen.

Harm is te moe om nog een been te kunnen verzetten en zit in doffe berusting voor zich te staren.

Fenne drukt haar betraande gezicht nog steeds in Drieka's schoot.

„Stil maar, mien deerntje . . . stil maar,” zegt Eggerts moeder en troostend glijdt haar hand over Fennes haar.

Conraad, de oude knecht, loopt tussen de jongens in het slingerende bospad op. Hij kent de omgeving uren in het rond en weet precies hoe het Holthuis ligt.

„Heeft Harm je ook verteld van welke kant die schurken kwamen?” vraagt hij.

„Nee, dat niet precies, maar ze kwamen van de weg en er is maar één weg: het zandpad naar Doesburg. Je weet het zelf wel,” veronderstelt Eggert.

„Dan zijn ze natuurlijk aan deze kant de bossen ingetrokken,” redeneert Conraad en onderhand piekert hij hoe ze de meeste kans van slagen hebben.

„Ja, zo doen we het!” zegt hij ineens, als ze al een eind in de bossen doorgedrongen zijn. „Eggert, jij gaat schuin links, Gerlach schuin rechts en ik loop rechtdoor. Fluit van tijd tot tijd op je vingers en als je iets ontdekt fluit dan drie keer achter elkaar. Dan komen we weer naar elkaar toe.”

De jongens vinden het plan nog zo gek niet en al gauw zoeken ze ieder hun weg, vastbesloten niet naar huis te keren voor ze Fennes moeder en zusters gevonden hebben.

Onder de dicht overhangende takken van een zware spar zitten drie mensen angstig tegen elkaar gedrukt: Harms vrouw met haar twee dochters. In wilde angst zijn ze weggerend. Moeder Gerritje wilde haar man eerst niet in de steek laten, maar Harm heeft gezegd:

„Vlucht! Zorg voor de kinderen, ik kom jullie wel achterna! Ga, eer het te laat is!”

Ze is gegaan, maar nu . . . nu wordt ze verteerd door de onrust.

Wat is er met Harm gebeurd? En waar is Fenne? Fenne kwam altijd tegen deze tijd op huis aan . . .

Met heel haar verbijsterde hart bidt ze vurig om Gods hulp.

Hoelang zitten ze nu al onder deze boom verscholen? Ze weet het niet. Heeft Harm een kans gekregen te vluchten? Ze weet het niet.

Hebben ze alles, zelfs elkaar verloren? Ze weet het niet . . . ze weet het niet . . . Ze verlangt maar één ding: Haar man en Fenne terug te zien.

Weer gaan er minuten voorbij en ze durven niet te voorschijn te komen uit angst, dat ze misschien toch nog op die kerels zullen stuiten.

Ineens schokt moeder Gerritje op.

„Janna . . . Eppien!” fluistert ze verschrkt, „horen jullie dat ook?”

„Dat fluiten? Ja, dat hebben we al een paar keer gehoord.”

„Luister, daar heb je het weer. Het klinkt van verschillende kanten. O, moeder, het zullen diezelfde schurken toch niet zijn?” zegt Janna angstig.

„Het lijkt wel of ze elkaar een teken geven. Moeder, wat moeten we toch beginnen?” huilt Eppien.

„Stil es. Ik geloof, dat ze nu al roepen ook. Luister!”

„Moeder Gerritje! Janna . . . Eppien! Waar zitten jullie?”

Hoor je dat? Ze kennen onze namen! Maar . . . dan kunnen het die schavuiten niet zijn! Harm is het niet, dat weten we zeker. Wie zijn het dan wel? Maar wat doet het er ook toe! Het zijn in ieder geval mensen, die te hulp komen.

Ze veren tegelijk overeind, breken door de takken heen en schreeuwen:

„Hier, hierheen! Hier zijn we!”

Luisterend blijven ze staan, iedere spier gespannen.

„Roep nog eens. We hebben jullie gehoord, maar weten de richting niet goed!”

„Dat is Eggert!” zegt Gerritje opeens. „Nog eens schreeuwen, kinders! Flink hard!”

Weer schallen hun stemmen door het stille bos.

Ze horen nu duidelijk voetstappen naderen en even later komt Eggert te voorschijn.

„Goddank!” zegt hij uit de grond van zijn hart. „Hebben ze jullie niets gedaan?”

„Nee, ze zijn ons niet achternagegaan,” antwoordt Fennes moeder. „Maar . . . Eggert . . . is . . . weet je iets . . . Eggert . . . !”

„Harm en Fenne zijn bij ons, natuurlijk in angst over jullie, maar nou komt alles weer goed,” stelt Eggert haar gerust.

Maar voor ze opstappen fluit hij eerst drie keer op zijn vingers.

„Zo, nu weten Conraad en Gerlach ook waar ze heen moeten. We zullen even op hen wachten.”

Al gauw klinkt er gefluit van dichtbij en even later duiken Conraad en Gerlach op.

„Laten we meteen maar opstappen,” stelt Eggert voor.

Er welt een grote dankbaarheid in het hart van de boerin. Ze zijn er allemaal nog. Gelukkig . . . o, gelukkig. Maar als ze het huis van Eggert naderen, sluipt toch de onrust weer binnen. Harm is dus bij Lammert, maar . . . waarom ging hij niet meer zoeken? Misschien is hij wel zwaar gewond.

„Eggert!” vraagt ze angstig. „M'n man is toch niet . . .”

Eggert hoort de bezorgdheid in haar stem doorklinken.

„Nee, moeder Gerritje. Harm mankeert niets, heus niet. Hij heeft natuurlijk niet met zijn armen over elkaar gezeten, toen ze hem overvielen en die kerels hebben best teruggemeept, maar Harm is echt niet gewond. En Fenne ook niet. Daar heeft Rex voor gezorgd!”

Ze mankeren dus niets gelukkig, maar . . . helemaal gerust is Fennes moeder toch niet. Zwijgend loopt ze naast Eggert verder, een hart vol vragen.

Een uur later kan Drieka ook haar andere gasten ontvangen en heeft Harm zijn gezin weer bij elkaar.

Het is een weerzien zonder woorden, een weerzien van dankbaarheid, maar geladen van verdriet.

Harm heeft zijn stem weer onder controle en kan nu vertellen.

„Ze hebben de koeien zelfs uit de wei gestolen!” eindigt hij

zijn somber relaas. Hij doorleeft alles weer fel en in zijn ogen gloeit de haat.

Eggert leest hem woord voor woord van de lippen.

O, die halfoor! Hij hoopt dat hij die kerel nog eens ontmoeten zal en dan zal die schurk ervaren, dat Eggert een paar stevige knuisten heeft meegekregen. Zo'n vent, zo'n onverlaat, zo'n . . . Hij kan er geen woorden genoeg voor vinden.

Medelijden hebben?

Voor hem bidden?

Dat heeft moeder gezegd, maar Eggert kàn het er niet mee eens zijn!

Medelijden hebben met zó'n schurk?

Nee, nooit!

7. OOG OM OOG, TAND OM TAND

Ook Lambert mist geen woord van Harms verhaal.

Zijn gezicht staat zorgelijk, want hij begrijpt: Heer Gijsbert zal het er natuurlijk niet bij laten zitten. De heren ridders zullen elkaar het antwoord niet schuldig blijven. Maar waarop gaat dit uitlopen?

Heer Gijsbert laat het er inderdaad niet bij zitten.

Harm is nauwelijks uitverteld of er komt een ruiter het erf oprijden. Meteen springen Lambert en de jongens op en lopen naar buiten.

„Ha, Berend!” roept Lambert. „Harms vrouw en zijn dochters zijn er al.”

„Des te beter,” antwoordt de meier, „maar daar kom ik niet voor. Die jongen van jou is een beste ruiter. Hij moet meteen meel!”

„Die jongen? Welke jongen? Er staan er twee.”

„Eggert natuurlijk! Die is toch op het kasteel geweest?”

Eggert glundert. Bevel van heer Gijsbert: Hij moet meel! Je hoeft niet te vragen waarom. Ze gaan er natuurlijk op af en . . . hij mag mee. Boft hij eventjes?

„Zo . . . ja . . . hmmm!”

Lambert is niet zo enthousiast, al begrijpt hij best, dat hij zijn heer maar te gehoorzamen heeft.

„Met hoeveel man gaan jullie?”

„Met z'n achten en ik hoop, dat we die schurken nog te pakken krijgen!”

„Is er zo'n haast bij?” vraagt Lambert tegen beter weten in.

„Als we tot morgenochtend wachten, zijn ze natuurlijk al lang gevlogen!” gromt Berend. Wat staat die boer nou te treuzelen! Het is immers ook zijn belang, dat heer Gijsbert ingrijpt?

Ja, dat beseft Lambert wel, maar hij weet ook dat het er fel op los zal gaan en . . . nee, als het aan hem ligt moet Berend maar een volwassen kerel nemen. Ja . . . maar het ligt niet aan Lambert.

Moeder Drieka laat haar gasten even alleen en komt ook naar buiten.

„Moet Eggert mee?” vraagt ze angstig, als ze merkt wat er gaande is.

Eggert staat intussen te popelen. Berend heeft gelijk. Hoe eerder erop af, hoe beter. Wat aarzelen vader en moeder nou toch? Heer Gijsbert heeft het immers maar te gebieden en hij, Eggert, wil best!

„Spring achterop!” beveelt Berend. „Op het kasteel staat al een paard klaar.”

En voor de tweede keer van zijn leven zit Eggert achter Berends brede rug ¹.

De brug van Bronckhorst davert onder de paardehoeven. Berend trekt er met zeven ruiters op uit. Zijn toch al grimmige gezicht staat nog strakker dan anders.

„Laat die Heeckerens voelen, dat de heer van Bronckhorst zijn mensen niet straffeloos laat uitplunderen. Doe je plicht!”

Dat zijn de woorden van heer Gijsbert en . . . Berend zal zijn plicht doen! Wee degene, die hem in zijn geweldige knuisten valt. Voor alle dingen hoopt hij, dat hij die vent met dat halve oor te pakken krijgt.

„Stommeling, die ik ben om die bedelaar te laten lopen!” scheldt hij zichzelf uit. „Dat gespuis deugt immers nooit! Maar misschien krijg ik hem bij zijn kladden en dan zal hij ervan lusten!”

Eggert galoppeert als laatste over de brug. Zijn hand strijkt onder het rijden eens over een gloednieuwe bijl, die aan zijn riem hangt.

„Daarmee zul jij wel kunnen omgaan, denk ik,” heeft Berend gezegd. Nou, wat dat betreft kan de meier gerust zijn!

Berend zet de gang erin. Hoog dwarrelt het stof onder de

¹ Zie deel 1: Eggert begrijpt het.

stampende paardehoeven, als ze Lamberts boerderijtje passeren.
„O, God, wees met mijn jongen!” bidt Drieka, als ze de ruiters hoort gaan.

„En met de arme boeren!” vult Lambert aan en hij houdt zijn hart vast, als hij denkt op wie de meier zijn wraak zal koelen, als hij de overvallers niet te pakken krijgt.

„Jij voorop, Eggert!” beveelt Berend, als ze een smal bospad bereiken. „Jij weet hier beter de weg dan wij.”

Zonder aarzelen brengt Eggert de mannen naar de rand van het bos.

„Daar!” wijst hij kort, als ze onder de laatste bomen stilhouden. Triest steken de zwartgeblakerde balken uit de puinhoop omhoog.

„Direct erop af!” beveelt Berend kort. „We zullen ze leren!” Maar de vogels waren immers al gevlogen, toen Eggert en Gerlach Harm vonden?

Even staat Berend zijn woede te verbijten, dan zegt hij tegen Eggert:

„Wat zei Harm, was het vee ook gestolen?”

„Ja,” knikt Eggert.

„Misschien halen we de schurken dan nog in. Vooruit, mannen! Verder!”

Achter elkaar draven ze het erf af en onderhand kijkt Berend scherp uit.

„Ah! Daar staan sporen van koeiepoten!” zegt hij opeens. „We hebben beet!”

Voorlopig zijn de afdrukken van de hoeven goed te volgen, maar op een gegeven moment zwenken ze af, het bos in en dan wordt het moeilijker. Op het laatst is er geen spoor meer te bekennen en als ze bij een splitsing komen weet Berend het niet meer. Hij heeft te vroeg gejuicht. Toch wil hij van geen terugkeren weten. Ze slaan op goed geluk een pad in en hebben het grondgebied van hun meester al lang verlaten, als het bos dunner wordt en er in de verte een roggeakker opdoemt.

Aan de rand van de akker staat een boer en zodra Berend hem

ziet, rijdt hij regelrecht op hem af en schreeuwt: „Hé daar, kom jij eens hier!”

De boer verstijft van schrik, als hij de ruiters ontdekt. Schichtig kijkt hij even om zich heen en gaat er dan als een haas vandoor. „Grijp hem!” buldert Berend en het volgend ogenblik trappen de paardehoeven door het hoog opgeschoten graan. De boer heeft geen schijn van kans en is al gauw ingesloten.

„Zo vrind!” gromt Berend. „Heb jij een stel schurken langs zien trekken, die een paar koeien opdreven?”

Doodsbleek staat de boer te trillen en denkt wanhopig: „Hoe kom ik hieruit?”

Hij heeft inderdaad mannen van Frederik van Heeckeren gezien en nu begrijpt hij ook hoe ze aan die koeien kwamen. Maar . . . wat moet hij doen?

„Komt er nog wat!” bast Berend. Hij schudt de arme kerel duchtig door elkaar en radeloos kijkt de boer naar het barse gezicht boven hem. Steeds vaster schroeven de vingers van die reus om zijn schouder. Wat moet hij toch beginnen . . .? Als hij de van Heeckerens verraadt en ze komen het te weten, is hij nog niet gelukkig. Als hij doet of hij nergens van weet, wat zal deze rabauw dan doen? Zo zit hij klem tussen vriend en vijand. Toch besluit hij te ontkennen.

„N . . . n . . . nee,” hakkelt hij, maar Berend, toch al geprikkeld doordat hij bij het Holthuis te laat kwam, merkt zijn aarzeling direct.

Kan hij de rovers zelf niet te pakken krijgen, dan zal hij het hun meester toch betaald zetten door er een van zijn boeren voor te laten bloeden. Al kan deze man er niets aan doen, wat scheelt Berend dat? De meier is net zo meedogenloos hard als de anderen. Rechtvaardigheid? Berend lapt het aan zijn laars! Harm moet gewroken worden en zijn wapenknechten denken er net zo over.

Ah! Aan het eind van de akker ontdekt hij een boerderijtje. Met een machtige zwaai zet hij de boer voor zich in het zadel en snauwt hem toe:

„Is dat jouw huis?”

„J . . . j . . . ja,” bibbert de boer.

„Erop af, mannen!” beveelt Berend en dwars door het koren rijden ze erheen.

Eggert is te veel boer om het daarmee eens te zijn. Moet dat zo, zo dwars door het koren? Hij volgt een smal paadje langs de rand van de akker en komt zo ook op het erf.

„Wat wil Berend?” vraagt hij zich hardop af. „Denkt hij, dat die boer de koeien van Harm in zijn stal heeft? Dan is de man diep te beklagen.”

De boer is inderdaad nog niet gelukkig. Binnen vijf minuten staat hij stevig vastgebonden aan een van zijn eigen bomen. Sidderend wacht hij af wat er verder gebeuren gaat.

„Naar binnen!” beveelt Berend zijn mannen. „Haal je hart maar op!”

Dat is aan geen dovemansoren gezegd en joelend trekken de ruwe klanten het huis in. Ze nemen wat hun lijkt en slaan verder de boel kort en klein.

Eggert staat verbijsterd, als hij de eerste scherven tegen de grond hoort kletteren. Die kerels . . . het zijn eigenlijk net zulke schurken, als die schavuiten bij Harm! Ze zijn geen haar beter!

Deze arme drommel kan er toch niets aan doen, dat Harm uitgeplunderd is? Eggerts hele hart komt in opstand tegen zoveel onrechtvaardigheid. Hij rent naar binnen, grijpt een van de soldaten bij zijn arm, maar die kerel smakt hem op zij.

„Vooruit! Loop me niet in de weg. Als je ook wat hebben wilt, moet je vlugger wezen.”

„Niet doen! Niet doen! Die boer is onschuldig, hou op!” roept hij, maar zijn woorden gaan verloren in het getier van de anderen. Hij zoekt Berend op. Die zal het toch wel begrijpen!

„Berend! Berend!” schreeuwt hij, zodra hij hem ziet.

Maar de meier reageert zelfs niet op Eggerts woorden.

Intussen staat de boer wanhopig aan zijn touwen te trekken.

„Ik zal het zeggen! Hou op, o, hou toch op! Ik zal alles vertellen!” schreeuwt hij, maar er is niemand, die naar de stakker luistert.

Als er niets meer te plunderen valt, beveelt Berend:

„En nou de rooie haan erin!”

Geen vijf minuten later kringelt er een spiraal rook tussen de plaggen en al gauw slaan de vlammen knetterend naar buiten.

„Zo, wat ze bij Harm gedaan hebben, kunnen wij ook!” gromt Berend. „In het zadel, mannen, we gaan naar huis!”

„Die man . . . moet hij . . .,” stamelt Eggert verbijsterd, als de anderen wegrijden.

„Die mag naar het vuurwerk blijven kijken tot zijn vriendjes hem verlossen,” grijnst de laatste wapenknecht.

Ontzet blijft Eggert nog even staan. Hij ziet het verwrongen gezicht van de boer en moet aan het leed van Harm denken. En dan . . . dan doet Eggert wat zijn hart hem ingeeft. Hij jaapt met zijn mes over de touwen, waarmee de boer vastgebonden is. Dan springt hij in het zadel en haalt de anderen al gauw in.

„Zag je nog wat van je gading?” vraagt de achterste soldaat.

„Ja,” zegt Eggert en hij denkt: „Maar heel wat anders, dat jij bedoelt, vriend.”

Hij rijdt verder met een hoofd vol sombere gedachten en twijfelt aan zichzelf. Heeft er wel goed aan gedaan met die boer los te snijden? Misschien had hij wel gedacht voor een prik een van Harms koeien te kopen. En nu heeft hij hem nog wel geholpen. Heeft hij de zaak van Harm nu eigenlijk niet ver-raden . . .? Maar . . . maar . . . hij kòn immers niet anders? Die boer was toch onschuldig? Als ze die rovers gesnapt hadden, ja, dan had hij wel meegedaan. En niet zo zuinig ook! Maar dit . . . nee, nooit!

De hele tocht is voor Eggert een grote teleurstelling en hij is blij, als hij op het slotplein van zijn paard kan springen.

„Kan ik gaan?” vraagt hij de meier.

„Ja, je kan wel inrukken,” bromt Berend. Hij kijkt Eggert nog even na en mompelt:

„Je bent nog lang niet hard genoeg, kereltje. Voor medelijden is geen plaats!”

Ja, zo is de grote knecht van heer Gijsbert. Trouw tot in de dood voor zijn heer en zijn vrienden, maar een man zonder hart voor zijn vijanden.

Eggert loopt intussen naar huis, in zijn hart een dof verdriet. Hij kan het gezicht van die boer niet kwijtraken. En de anderen schijnen dit maar heel gewoon te vinden. Berend ook! Heeft hij dan toch verkeerd gehandeld . . . ?

Moeder Drieka dribbelt van de stookplaats naar de baanderdeur en van de deur naar het weefhok. Harms vrouw vraagt iets, maar ze hoort het niet eens. Ze heeft geen rust sinds Eggert vertrokken is. Voortdurend spitst ze haar oren, luistert scherp naar ieder geluid.

Ah, daar klinken voetstappen en meteen vliegt ze naar de deur.

„Hij is terug! Hij is terug! O, God . . . ik dank U!” roept ze, als Eggert binnenstapt.

Met de spanning op hun gezichten kijken ze allemaal naar Eggert, maar die zegt niets. Hij loopt regelrecht naar de stookplaats en valt op een schemel neer.

„En?” vraagt Lambert. „Hebben jullie de schavuiten te pakken?”

„Neel” schudt Eggert. Het liefst zou hij zijn schapevacht maar opzoeken, alleen zijn. Maar vader wil weten hoe alles gegaan is en dan komt het hele verhaal eruit.

Als hij uitverteld is, valt er een zwijgen tussen de naar hem toegebogen hoofden.

Even kijkt hij naar Fenne, naar Harm, alsof hij zich verontschuldigen wil.

„Zie je wel?” redeneert Eggert. „Nou vinden ze me natuurlijk een lafaard. Harm helemaal! En wat zal Fenne wel van me denken?”

Zijn ogen zoeken de vloer weer.

Lambert moet Eggerts woorden even verwerken. Heeft hij daarvoor zijn jongen mee moeten geven? Moet hij ook zo'n schurk worden?

„Dus jij hebt er niet aan meegedaan, Eggert?” vraagt hij.

„Ik kòn het niet, vader! Die boer was toch onschuldig?”

„Gelukkig!”

Dat is alles wat Lambert ervan zegt, maar het is voor Eggert genoeg.

Meteen wordt er op de baanderdeur geklopt en alle hoofden draaien verschrikt op zij. Wie zal er nu op bezoek komen? Het is blijkbaar geen vreemde, want hij doet zelf de deur open en stapt binnen.

„Broeder Bernhard!” roept Drieka verrast en onwillekeurig kijkt ze naar Harm. Als er één woorden van troost kan spreken, is het de monnik wel.

Broeder Bernhard komt verder en zet zijn mandje op de grond.

„Weer aan het kruiden zoeken?” vraagt Lambert. „Ik zou me maar niet meer zo ver van huis wagen. Het kon wel eens gevaarlijk worden.”

„Ik weet wat je bedoelt, Lambert,” antwoordt de monnik rustig. „Maar ik moest erop uit. Als er iemand om kruiden komt, kan ik hem toch niet teleurstellen? We zijn op de wereld om elkaar te helpen.”

Het hoofd van Harm schokt op. Wát zegt die monnik? Om elkaar te helpen? Dan moet hij maar eens bij het Holthuis gaan kijken! „Het mocht wat!” schampert hij en zijn mond wordt één verbeteren streep. Wat weten die kloosterlingen af van wat er buiten hun muren gebeurt?

Maar deze monnik, die altijd en voor iedereen klaarstaat, is goed op de hoogte!

„Ik heb de verwoesting gezien, Harm,” zegt hij zacht en zijn stem klinkt warm van medeleven. „Ik zocht kruiden bij jou in de buurt, want alles groeit niet even dicht bij ons klooster. Ik zag een flauwe rooksliert en dacht, dat er een begin van brand bij jou was, maar het was geen begin, het was juist het eind. Ik snapte wel wat er aan de hand was, toen ik op je erf stond en begreep ook, dat je bij Lambert zou zijn, als je nog kans had gezien er levend af te komen. En gelukkig is dat zo, zie ik. Toen ik je verkoolde huis zag, ja . . . toen móest ik naar je toe, Harm!”

Ja, zo is broeder Bernhard. Hij woont in het klooster Bethlehem en hij is een goede knecht van de Heer van Bethlehem.

Moeder Drieka heeft wel gelijk. De monnik spreekt met Harm, met zijn vrouw, met Fenne en haar zusters en zijn woorden zijn als water voor een verdroogde tong.

Harm voelt zijn kantige schamperheid wegzakken, alleen het stille verdriet blijft.

„Laten we samen bidden,” zegt broeder Bernhard ten slotte en dan liggen ze in een kring rondom hem op de lemen vloer geknield en daar draagt hij al hun nood en angst op aan God. Hij bidt voor de landmàn, maar ook voor de landádel, voor heel Gelre, dat verscheurd dreigt te worden door de partijtwesten.

Als hij klaar staat om te vertrekken, zegt Lambert:

„Heeft u nog meer gezien?”

„Hoe zo?” vraagt de monnik en dan vertelt Lambert van Eggerts tocht.

Even kijkt de monnik stil voor zich. Dan zegt hij:

„Ja, zo doen ze. Ze roepen God en alle heiligen aan, maar ze vergeten Zijn voornaamste gebod! Voor hen geldt alleen maar: Oog om oog, tand om tand! Het kon wel eens een vreselijke tijd worden.”

„Blijf maar hier slapen, ik vertrouw het niets!” stelt Lambert voor, maar broeder Bernhard slaat het aanbod af.

„Voor mijn pij hebben ze meestal wel de nodige eerbied,” zegt hij.

Dan pakt hij zijn mandje en verdwijnt in de vallende avond.

Het is nacht, maar Eggert kan de slaap niet vatten. Hij ziet weer het gezicht van de boer. Hij hoort weer Berends stem: „Steek de rooie haan erin!”

Maar hij hoort ook iets anders: „... O, God, behoed de arme landman ...”

Hij heeft goed gehandeld, hij weet het nu zeker.

Alleen . . . die kerel met dat halve oor! Als hij die te pakken krijgt, zal hij hem leren! Of . . . of geldt wat broeder Bernhard zei ook voor die schurk? Hij bedoelde, dat de mensen elkaar om Jezus' wil lief moesten hebben. Maar . . . ook zó'n kerel?

Het Holthuis ligt in puin en als Rex er niet was geweest, sliep Fenne nu niet beneden.

En moet je ook voor zó'n schurk goed zijn?

Nee, Eggert kàn het er nog niet mee eens zijn.

8. „MISSCHIEN SNAPPEN WE ZE NOG!”

Er gaan weken voorbij.

Het blijft niet bij het verwoeste Holthuis en Berends straf-expeditie. Van weerskanten worden strooptochten ondernomen en overal staan de geblakerde binten van een verwoeste hoeve als trieste uitroeptekens, die zeggen: Denk om het leed van boer en burger; pas op, drijf de partijwisten niet te ver! Maar voor de edelen geldt alleen hun gekrenkte trots, hun afgunst, hun wraak.

En de boer...? Hij kan alleen maar zijn machteloosheid uitschreien bij de resten van zijn verbrand bezit.

Als een broeiende dreiging hangt de spanning ook boven de bannerij van Bronckhorst. Wanneer zal de storm in al zijn felheid opnieuw over huis en hof razen?

Eggert en Gerlach zijn op verkenning. De avond begint al te vallen en de jongens denken erover terug te keren, als Eggert opeens iets hoort. Vliegensvlug laat hij zich vallen, kruipt tegen de dikbemoste eikenwal op en gluurt, plat op zijn buik, tussen de takken door.

Achter de wal begint een beukenbos en een eind bij hem vandaan schemert een open plek tussen de stammen.

„Grr!” gromt Rex, die met zijn jonge baas is meegegaan.

„Koest!” sist Eggert en drukt de hond tegen de grond. Scherp houdt hij de plek in het oog. Is dat nu de schaduw van bewegende takken of loopt daar iets?

Gerlach, die verderop loopt, merkt niets en klautert al tegen de wal op, als Eggert ineens beseft: Daar loopt een man! Kijk, er komen er komen er nog meer. Meteen begrijpt hij:

Gerlach moet geen stap verder doen, anders loopt hij hen vierkant in de armen!

„Gerlach, terug! Duik achter die struik!”

Zijn stem is geladen van fluisterende spanning, maar gelukkig hoort Gerlach hem nog op tijd en laat zich voorzichtig terugglijden. Voetje voor voetje kruipt hij naar zijn vriend toe en ja, nu ziet hij het ook.

„Twee... vier... acht. Ze zijn met z'n achten!” telt Gerlach. Eggert knikt. Wat gaan de kerels doen?

„Ze gooien allemaal takken op een hoop. Zeker voor een kampvuur. Dan zullen ze wel gaan eten ook,” meent Gerlach. „Maar ik zie geen schaaap of iets anders. Ze hebben zeker nog geen kans gezien om wat weg te kapen.”

„Dat zullen ze wel uit hun hoofd laten!” veronderstelt Eggert. „Ze zijn hier op het grondgebied van hun eigen meester. Hun eigen boeren laten ze wel met rust.”

„Dat zal hun een zorg zijn van wie ze stelen!” meent Gerlach. „Als het in hun kraam te pas komt, pikken ze van hen net zo goed.”

Rex wringt zich onder Eggerts hand uit en komt in de benen. Speurend steekt hij zijn neus in de lucht en meteen gaan zijn nekharen steil omhoog. Hij trilt van opwinding en kan ieder ogenblik in een woedend geblaf uitbarsten.

„Rex! Koest!” sist Eggert opnieuw. „Wat mankeert je toch!”

Rex mankeert niets, maar zijn neus vangt meer op, dan de ogen van zijn baas kunnen zien. Er prikkelt een lucht in zijn neus, die hij meer geroken heeft.

„Grr!” grauwt hij opnieuw.

De jongens kijken elkaar aan en denken precies hetzelfde.

De hond zal hen nog verraden met zijn gegrom en dan zijn ze er gloeiend bij!

Gerlach grijpt hem vast en op hetzelfde ogenblik klemt Eggert zijn hand om Rex' snuit, maar de hond geeft zich niet zo gauw gewonnen. Hij wringt om los te komen. Daar tussen de bomen zit iemand, met wie hij nog een appeltje te schillen heeft. Weet zijn baas dat niet?

Nee, dat weet zijn baas niet. Nòg niet . . .

Eggert heeft de grootste moeite om Rex' kaken op elkaar te houden en Gerlach klauwt zijn vingers in zijn dikke vacht om hem er niet vandoor te laten gaan.

„We moeten hier weg,” fluistert Eggert. „Als hij losbreekt, zijn we verloren!”

Voorzichtig kruipen ze op hun buik achteruit en sleuren Rex mee. In de bescherming van de eikenwal komen ze een eind weg en dan zijn ze ver genoeg om het bos weer in te gaan. Een vijftig meter verder vinden ze al een pad, dat hun wel lijkt. „Hierin!” zegt Gerlach. „Als we nou maar niet meer van die . . .” Het volgend ogenblik blijven de jongens verlamd van schrik staan.

Om de eerste bocht van het pad verschijnen vier gewapende kerels. Een van hen sjort een kalf aan een touw achter zich aan. Het arme dier voelt zeker wat er boven zijn hoofd hangt, want het stribbelt uit alle macht tegen.

„Die horen bij de kerels in het bos bij de wall” flitst het door Eggerts hoofd. „Ze hebben het kalf natuurlijk gestolen. Gerlach heeft toch gelijk!”

Maar ze moeten er vandoor en gauw ook!

„Laat de hond los! Rennen, Gerlach!” schreeuwt hij en zet het meteen op een lopen.

„Pak ze, Rex! Grijp ze!” hitst Gerlach en vliegt de andere kant uit.

Nauwelijks is Rex vrij of hij springt als een losgeschoten veer op de eerste man af. Bliksemsnel draait de soldaat om zijn eigen as en op een haar schieten Rex' blinkende tanden langs zijn bovenarm. De razende hond ploft een paar meter verder op de grond, keert meteen om en begint direct een nieuwe aanval.

„Pas op! Denk om die duivelse hond!” brult de man met het kalf. Van schrik laat hij het touw schieten en meteen vlucht het dier de vrijheid in.

Rex begrijpt: die kerels zijn vijanden van zijn baas en . . . die baas moet hij verdedigen. Hij gaat als een furie te keer, danst als dol om hen heen en knauwt, waar hij kan. Steeds weer veert

hij omhoog en het lijkt wel of zijn dreigende tanden overal tegelijk zijn.

Maar hij staat niet tegenover vier bange jongetjes. Het zijn harde, ruwe klanten, die leven van roof en plundering.

Even deinzen ze terug voor die ruige woesteling, maar dan hebben ze hun positieven weer goed bij elkaar.

Een van de vier gaat wat achteruit en legt een pijl op zijn boog, maar . . . hij durft niet te schieten, want hij heeft meer kans een van zijn kameraden te raken dan de razende hond.

Intussen maakt een ander zijn knots los en juist als Rex weer een aanval doet, slaat hij toe. In een flits beseft Rex het gevaar en probeert de neersuizende knuppel nog te ontwijken, maar het lukt maar half. Met een doffe klap slaat de knots hem op zij. De slag heeft zijn kop niet geraakt, maar komt toch goed aan. Zijn bewegingen zijn niet zo snel meer. Toch zet de dappere hond door. Weer suist de knuppel neer en opnieuw tuimelt hij tegen de grond. De slag is nog harder, maar voor zijn vijanden kunnen ingrijpen, is Rex weer overeind. Nog eens springt hij toe, een derde tik volgt en dan . . . dan moet die ouwe, trouwe Rex het opgeven. Met een huilend gejank vlucht hij het bos in, bij de overmacht vandaan.

De schutter, die nog steeds met zijn boog klaarstaat, krijgt nu ook een kans en stuurt hem nog gauw een pijl achterna. Raak . . .? Hij weet het niet, want de hond verdwijnt tussen de struiken. Het interesseert hem ook niet. Hij loopt op zijn kameraden toe, die er geen van drieën zonder kleerscheuren zijn afgekomen.

Toch vinden ze dat het ergste niet. Ze hebben wel vaker pijn moeten verduren, maar ze zijn woedend, dat hun buit er vandoor is.

„Nou lopen we ons boutje ook nog mis door die verwenste hond!” gromt er een.

„Had dat kalf dan ook beter vastgehouden, stommerd!” moppert de schutter.

„Daar had ik nogal kans voor! Die hond was nog feller dan een wolf. Jij hebt makkelijk praten. Jij stond wel met je boog klaar,

maar je deed niks, hè? Waarom schoot je dat ondiep niet meteen een pijl in zijn bast, dan hadden we al deze narigheid niet gehad!”

„Dat kon ik immers niet, hannes! Ik kreeg geen schijn van kans. Als ik wel geschoten had, liep jij nou misschien met een pijl in je achterste. Zou je dat zo leuk vinden?”

„Hou maar op met jullie gekift!” komen de anderen tussenbeide. „We zijn onze buit kwijt. De hond van die knapen is een lelijke streep door onze rekening.”

Ineens komt de schutter op een idee.

„Wat waren dat voor jongens? Waarom gingen ze er hals-over-kop vandoor? Dat waren vast Bronckhorsten, mannen! Misschien wel spionnen! Vooruit, er achteraan! Misschien snappen we ze nog en dan hebben we een betere buit dan dat onnozele kalf!”

Er klinkt gekraak van takken.

De anderen komen op het rumoer af en kijken eens, waar hun avondeten blijft.

Met een paar woorden licht de schutter hen in. Ja, ze zijn het er best mee eens.

„Kom op, mannen! Misschien snappen we ze nog!”

9. EEN VRIEND LAAT JE NIET IN DE STEEK

Terwijl Rex het gevecht van zijn leven voert, rent Gerlach er vandoor. Waarheen? Het hindert niet, als hij maar bij die kerels vandaan is, voor ze hem te pakken krijgen. Hij holt door, komt bij een dicht stuk onderhout, breekt dwars door de takken heen en vliegt verder tot hij een groep zware sparren ziet. Hun dichte takken reiken tot op de grond en haastig kruipt Gerlach in hun beschermende duisternis. Hijgend ligt hij op de grond en luistert met gespitste oren, maar het enige wat hij hoort, is het bonzen van zijn eigen hart.

Intussen komt de ene gedachte na de andere in hem op.

Zullen die kerels hem achternakomen?

Hoe zal Rex zich houden?

En Eggert? Waar is Eggert? Is hij gegrepen? Hij moet er niet aan denken! Eggert, de enige vriend, die hij heeft. Wie weet wat er met hem gebeurd is!

Wat moet hij doen? Naar huis gaan... alleen? Wat moet hij dan aan moeder Drieka zeggen? Hij ziet haar lieve gezicht al voor zich, dat gezicht, dat hem angstig en stil verwijtend zal aankijken en vragen: Heb jij hem in de steek gelaten? Hij heeft jou vroeger toch ook niet alleen in het bos laten liggen¹?

Nee, denkt Gerlach, alleen naar huis gaan doe ik in geen geval!

Een vriend laat je niet in de steek en een vriend in nood helemaal niet.

Waar blijft Rex? Kwam die hond nou maar.

Gerlach blijft nog een poosje wachten, maar Rex komt niet.

Hij kan ook net zo goed het spoor van Eggert gevolgd zijn, denkt hij ten slotte.

¹ Zie deel 1: Eggert begrijpt het.

Weet je wat? Ik klim in die boom en doe de schreeuw van een ekster na. We hebben elkaar zo wel eens meer gewaarschuwd. Als hij dan in de buurt is, geeft hij wel antwoord en weten we tenminste in welke richting we elkaar zoeken moeten.

Als een aap klautert hij omhoog en even later schettert er een scherp geluid door het stille bos. Gespannen wacht Gerlach af, maar er komt geen antwoord. Hij probeert het nog een keer en nog eens, maar geen teken van Eggert!

Even later staat Gerlach weer op de begane grond. Hij kruipt tussen de takken uit en gaat op zoek naar zijn vriend.

„Goed zo, Rex! Goed zo!” denkt Eggert, als hij de hond ziet opspringen en gaat er als een haas tussenuit. In zijn angst gegrepen te worden, let hij op geen richting of pad. Voort moet hij, wègl Zo ver mogelijk weg! En hij rent maar door. Maar hij wordt moe van dat wilde hollen, doodmoe, en uitgeput duikt hij ten slotte in een droge sloot, die helemaal overhuifd is door grote braamstruiken. Hij kruipt onder een wirwar van takken door, gooit handenvol dor blad over zich heen en blijft dan hijgend liggen.

„Zouden die kerels me nog achternakomen?” vraagt Eggert zich af. „Hoor Rex eens te keer gaan! Daar zullen ze een kwaaië aan hebben! Vreemd eigenlijk, dat je de hond hier helemaal kunt horen. Ik hoop maar één ding: dat Rex die knapen duchtig toetakelt. Straks vindt hij me wel weer en als de hond er is, gaan we samen Gerlach zoeken. Straks . . . eerst even bijkomen.” Met gespitste oren ligt Eggert te luisteren. Duidelijk kan hij het woedende geblaf en gegrom van de hond horen.

„Goed zo, jongen! Geef ze ervan langs! Jammer, dat ik er niets van zien kan.”

Ja, jammer. Het enige wat Eggert ziet is de koepel van doornige takken boven zijn hoofd en wat groenig-gladde beukestammen vlak bij de rand van de droge sloot. Van het verdere bos ziet hij niets, maar wat geeft dat? Hij voelt zich hier best veilig. Hij is bij die kerels met het kalf vandaan en de troep, die ze net bespioneerd hebben, ligt ver achter hem.

Ja, dat denkt Eggert, maar . . . hij heeft in een halve cirkel gelopen en dat weet hij niet. Hij ziet door de takkenruitjes boven zijn hoofd de eerste sterren al pinkelen. Zal hij het wagen verder te gaan? Rex hoort hij niet meer. Die heeft natuurlijk zijn laatste klauwen uitgedeeld en is al op weg naar hem of naar Gerlach.

Eggert wacht nog even. Dan kruipt hij voorzichtig uit het dorre blad en duikt weer onder de stekelige takken door. Geen twee minuten later staat hij tussen de bomen te luisteren.

Geen onraad . . .? Nee, Eggert kan niets verdachts bespeuren. Hij doet een paar stappen en luistert opnieuw. Nee, geen onraad, verder maar weer.

Hij loopt een eindje en dan ineens . . .: „Boehh!”

Wild ruisen de struiken uiteen en met dwaze sprongen komt er uit de bosrand een zwarte gedaante luid bulkend op hem af. Eggerts hart klopt in zijn keel van de schrik, maar dan dringt het tot hem door: „Daar komt een losgebroken kalf aan!”

Het dier springt vlak langs hem heen en Eggert voelt een eind touw langs zijn been schuren. Voor hij beseft wat hij eigenlijk doet, steekt hij zijn hand uit en grijpt het touw stevig vast. Het volgend ogenblik rukt het kalf hem half voorover, een uitstekende boomwortel doet de rest en plat op zijn buik sleurt hij een paar meter achter het verschrikte dier aan.

„Dat is het kalf van die kerels!” dringt het tot Eggert door en meteen beseft hij in welk gevaar hij verkeert. „Misschien komen ze het beest wel achterna. En dat dier maakt een herrie van jewelstel Ik moet dat touw laten schieten!”

In enkele seconden flitsen deze gedachten door zijn hoofd.

En dan . . . dan gebeurt alles zo snel, dat Eggert het nauwelijks kan navertellen. Van drie, vier kanten springt er een soldaat te voorschijn achter een boom.

„We hebben er een!” hoort hij schreeuwen. Op hetzelfde ogenblik valt er een zware kerel boven op hem en voelt hij een paar ijzeren vingers in zijn nek. De man duwt hem met zijn gezicht in het mos, zodat Eggert haast geen adem kan halen en geen schijn van kans heeft zich te verdedigen.

„We hebben het kalf ook!” hoort hij verderop roepen.

Ze komen dus ook van die kant, begrijpt hij. Hij zit lelijk in de knel. Wat zal hem boven het hoofd hangen? Niet veel goeds, dat begrijpt hij zo wel. Ging die kerel nou maar eens van zijn rug af, dan kreeg hij tenminste weer een beetje lucht.

De man staat op en zet Eggert met één zwaai weer op zijn benen. Zijn knellende greep verslapt geen moment. Hij schudt Eggert eens door elkaar, alsof hij een oude lap vast heeft en gromt:

„Zo, kom jij eerst maar eens mee. Straks mag je vertellen wat je allemaal weet!”

Even loopt Eggert gedwee mee, dan probeert hij zich plotseling los te rukken. Maar zijn bewaker heeft blijkbaar wel eens meer iemand opgebracht. Hij geeft Eggert een draai om zijn oren, dat hij suizebolt en bijt hem toe:

„Nee, vrindje! Dat zit je niet glad, hè? Wat Willem in zijn handen krijgt, laat hij niet zo makkelijk weer schieten. Vooruit, doorlopen!”

Zijn greep wordt nog vaster en Eggert kiest de wijste partij: hij heeft immers toch geen kans te ontsnappen!

Geen kwartier later staat hij op dezelfde plek, die hij met Gerlach bespioneerde heeft, stevig aan een boom gebonden.

Het kalf wordt geslacht en al gauw zitten zijn overvallers in een kring om een laaiend kampvuur ieder een stuk van de buit te roosteren.

Eggert staat een eind op zij zijn belagers op te nemen.

Oei, wat snoeren die touwen in zijn vel. Zou hij ze niet wat lossen kunnen wringen? Uiterst voorzichtig probeert hij wat ruimte te krijgen, maar: „Au . . . au!”

Hoe meer hij probeert te bewegen hoe pijnlijker het touw in zijn huid snijdt. Die vent heeft zijn werk blijkbaar grondig gedaan. Mistroostig geeft Eggert het op.

Hoog laaien de vlammen van het kampvuur op en hij kan de verweerde koppen van de kerels nu goed opnemen. De man, die hem te pakken nam, voelt zeker, dat hij naar hem kijkt. Wat doet hij nu? Hij steekt een stuk vlees aan de punt van zijn mes en houdt dat tergend in de richting van Eggerts boom.

Hé, denkt Eggert, heeft hij die ingedeukte neus niet meer gezien? Ineens weet hij: Die kerel was bij die man met het halve oor toen in het bos! Dan zal die er dus ook wel zijn en . . . o, Eggert moet er niet aan denken, als die twee hem herkennen zullen. Kijk die kerel nou zitten treiteren met zijn stuk vlees. Nee, akeligerd! Je zult niet merken, dat ik rammel van de honger. Hou jij je gestolen lekkers maar!

Eggert kijkt langs zijn plaaggeest heen en ineens verstrakt zijn gezicht. Die derde daar... is dat niet...? Een dikke tak valt knisterend in het vuur uiteen en in het oplaaiend licht kan hij de man nu beter zien. Ja, die vent heeft een half oor! Hij weet het nu wel zeker. Als die kerel zich omdraait, kijkt hij hem midden in zijn gezicht en dan herkent hij hem natuurlijk vast. En als hij dan vertelt, dat Eggert bij de Bronckhorst woont...

En die touwen... o, die touwen! Het is haast geen uithouden meer.

Met een hart vol angst staat Eggert zijn pijn te verbijten en onderhand welt de ene vraag na de andere in hem op.

Wat is er met Gerlach gebeurd? Die hebben ze vast niet kunnen vinden, anders hadden ze hem wel hierheen gebracht. Zou hij al thuis zijn? Maar Gerlach laat hem niet in de steek, vast niet! Of... is hij misschien hulp halen? En waar blijft Rex toch?

De kerels zijn intussen klaar met hun schranspartij.

„Nu gaat het beginnen! Nu moet ik me schrap zetten!” schrikt Eggert. „O, God... help me toch! Help me toch!” bidt hij met wijdopen ogen.

Maar... het gaat helemaal niet beginnen. De mannen gaan genoeglijk met elkaar zitten praten en luid klinkt hun geschater af en toe op.

Een van de troep zit wat op zij voor zich in het langzaam dovende vuur te staren en kan de grappen van zijn makkers blijkbaar niet waarderen.

„Hé, boer!” probeert de man met het halve oor hem uit zijn gepeins te halen. „Zit niet als een oorwurm te kijken! Die armzalige kluit leem van je was toch niet veel waard. Ben je nou nog niet over die ramp heen? Zo groot is die niet, hoor! Je hoort nou bij ons en je gapt je straks veel rijker, dan je met die paar onnozele koeien van je ooit had kunnen worden. Als we eerst maar eens bij de heer van Bronckhorst rondsnuffelen. Kop op, man!”

Eggert kan het woord voor woord verstaan.

Boer...? Dat is dus een boer, die daar zit. Die is natuurlijk

ook zijn boeltje kwijtgeraakt net als Harm en die arme kerel, die Berend te pakken nam.

Hij kijkt hem hier vandaan net op zijn rug.

Lang piekert Eggert er niet over, want hij heeft wel iets anders om over in te zitten. Die touwen . . . o, het wordt langzamerhand een marteling voor hem.

Maakten die kerels hem nu eindelijk maar eens los.

Het wordt nog erger!

Als er niets meer te vertellen valt, beginnen er een paar zich uit te rekken. Ze zullen toch niet gaan slapen en hem hier de hele nacht aan die boom laten staan?

Fel slaat de schrik door Eggert heen.

O . . . o, dat houdt hij nooit uit! Als ze dat toch maar niet in hun hoofd halen!

Ze doen het wèl.

„Jij houdt de eerste wacht zeker, hè?” zegt de boogschutter tegen de boer.

„Mij best!” bromt de man en dan rolt de een na de ander zich ineen en duurt het niet lang of Eggert kan duidelijk een snurkconcert horen.

De boer dekt het vuur af en gaat op een boomstronk zitten. Hij zit weer met zijn rug naar Eggert toe, zijn hoofd in zijn handen, net of hij ergens over piekert.

Het ene kwartier na het andere verstrijkt.

Eggert geeft de hoop, dat Gerlach hulp zal halen, op en verzinkt in een doffe gevoelloosheid. Hij hangt tegen de gladde beukestam en doezelt langzaam weg.

In de beschermende duisternis van de dichte takkenmantel klautert een donkere schaduw in een enorm hoge eik.

„Ah, ik zie vlammen, dus daar zitten de schurken!” mompelt een stem. „Ik zal erop af moeten, want misschien is het mis met Eggert.”

Even later roetst de schaduw naar beneden en glipt van stam tot stam.

Een vriend laat je niet in de steek.

10. REX, BRAVE HOND, WAAR BLIJF JE TOCH?

Eggert schrikt op uit zijn doezel.

Er dringt een geluid tot hem door. Daar heb je het weer...

Hoor, een vogel!

Nu beseft hij pas goed van welke vogel dat geluid is: een ekster!

Een ekster...?

Weer klinkt het geschetter en zijn geoefende oren weten direct: dat geluid komt van een heel vreemde ekster!

Eggert krijgt weer moed. Zijn ogen boren in de duisternis, maar hij kan niets ontdekken. Het vuur is afgezwakt tot een vaag gloeiend schijnsel. Zit die boer nog op zijn stronk of is die boomstam nu leeg? Het is in de donkerte niet te onderscheiden.

Iedere spier gespannen, staat Eggert te luisteren of hij het bekende sein nog een keer hoort. Nee... het blijft stil. Maar er is wel iets anders!

Achter hem sluipt iets naderbij, haast onhoorbaar, maar toch weet Eggert het zeker.

Er loopt een rilling langs zijn rug van spanning.

Wie is daar...? Gerlach...? Een ander...?

Nu is het doodstil... nu hoort hij niets meer.

Het volgende ogenblik voelt hij even een sterkere spanning in zijn touwen. Dan is er een heel zacht, knisterend geluid en geen twee tellen later vallen de stukken van zijn boeien op de grond.

Los! Ik ben los! juicht het in hem. Hij kan wel lachen en huilen tegelijk en wil meteen wegrennen, maar... ploft tegen de grond. Hij heeft te lang tegen de boom gestaan. Angstig kijkt hij naar

het bijna gedoofde vuur. Als de schildwacht hem hoort, is hij er nog gloeiend bij! Hij probeert weg te kruipen, maar wordt het volgende moment bij zijn arm gegrepen.

„Ssst!” fluistert een stem. „Niets zeggen, alleen stil blijven zitten!”

Meteen weet Eggert: het is Gerlach niet!

Twee grote handen strijken langs zijn armen en benen. Ha, dat helpt! Zijn bloed begint weer beter te stromen. Dezelfde handen helpen hem na een poosje overeind en dan fluistert de onbekende helper:

„Jij hebt een keer een boer losgesneden en daar is hij je nog altijd dankbaar voor. Maak dat je wegkomt, het zal nou wel wat beter gaan.”

Die boer . . . de schildwacht is de boer van toen . . . met Berend! beseft Eggert.

Hij wil de hand van zijn redder grijpen, maar graait in de lege duisternis.

De man is al verdwenen.

Dan gaat hij er zo goed en kwaad als het lukken wil vandoor, van boom tot boom, totdat hij het eindelijk aandurft even te rusten.

Intussen is er maar één gedachte in zijn hoofd: Gerlach! Hij móet hem vinden! Hij weet zeker, dat het net geen echte ekster was. Zal hij het wagen hem een teken te geven? Ja, ik doe het! besluit Eggert en een ogenblik later schettert er weer een ekster op een wel heel vreemd uur zijn geluid door de stille nacht.

Direct krijgt hij antwoord. Het komt van links. Ha, nu weet hij welke richting hij uit moet. Vijfhonderd meter verder vindt hij Gerlach bij de stam van een zware beuk.

„Eggert . . . Eggert, je bent vrij . . .,” stamelt Gerlach, zodra hij zijn vriend ontdekt. „Ik heb je bij hun kampvuur aan die boom zien staan en hield mijn hart vast, want zo lekker zijn ze niet, als ze iemand onderhanden nemen. Jô, wat heb ik in angst gezeten over je. En nou sta je hier voor mijn neus. Ik snap er geen steek van!”

„Dat zal ik je onderweg wel vertellen. Gauw hier vandaan!”

vindt Eggert. „Stel, dat een van die knapen wakker wordt en bij die boom gaat kijken of ik er nog ben.”

Eggert heeft gelijk, maar van dat „gauw” komt nog niet zoveel terecht, want hij voelt de pijn van zijn boeien nog erg. Toch zetten de jongens door en onderhand vertelt Eggert van het bulkende kalf, van de overval, ook van de dankbare boer.

Gerlach is dolgelukkig, dat zijn vriend ontsnapt is en beseft, dat er nu maar één ding van belang is: Ze moeten op huis aan! Als Eggert het nu maar volhouden kan.

„Zou het nog gaan, Eggert?” vraagt hij. „Of moet je eerst een poosje rusten?”

Rusten? Eggert zou niets liever willen, maar stel dat zijn vlucht ontdekt wordt en ze hen achternakomen! Nee, ze moeten zien zo ver mogelijk weg te komen.

„Laten we maar doorlopen, Gerlach.”

Verder gaan ze weer. De maan komt op en nu kunnen ze tenminste iets zien.

Zwijgend lopen ze nu in de beschermende bosrand, van tijd tot tijd valt er een woord, fluisterend, want ze zijn bang, dat hun stem te ver doorklinkt.

„Gerlach,” zegt Eggert opeens, „heb jij Rex nog gezien?”

„Nee,” antwoordt Gerlach, „ik ben weggerend en toen ik mijn gedachten weer een beetje bij elkaar had, heb ik geprobeerd jou op te zoeken. Ik heb Rex niet meer gezien.”

„Er zal toch niks met hem gebeurd zijn?”

„Ach... nee, nou ja, zeker weet je zo iets natuurlijk nooit. Maar Rex laat zich niet zo gauw te pakken nemen. Meestal neemt hij een ander te grazen! Misschien is hij al op huis aan.”

Al naar huis...? Eggert gelooft er niets van. Gerlach zelf trouwens ook niet. Hij heeft het alleen maar gezegd om zijn vriend een beetje gerust te stellen. Zwijgend lopen ze weer door, in hun hart een vage onrust.

Met een hoofd vol zorg en een hart vol angst zit moeder Drieka tegenover Lambert op haar eikehouten schemel. Lambert pookt

het vuur goed op, de jongens zullen koud en moe zijn en dan is het lekker, als ze zich straks fijn warmen kunnen.

Maar . . . de jongens komen niet.

Lambert drentelt keer op keer over de deel naar het erf en tuurt naar de bosrand, maar er is geen spoor van hen te bekennen.

Uur na uur verstrijkt. De vlammen op de vuurplaat beginnen te doven en langzamerhand dooft ook de vlam van hun hoop.

Lambert kan nog maar één ding doen.

„Laten we God om hulp vragen, vrouw!” zegt hij en samen knielen ze neer.

„De jongens . . . o, Heer, breng de jongens toch terug!” bidt hij en stort al hun angst uit voor God en niet alleen angst over de jongens, maar ook voor de komende dagen, die zij vol zorg tegemoet zien.

Weer verstrijkt het ene kwartier na het andere. Het is al lang tijd om te gaan slapen, maar daar denken ze niet over. Er komt immers toch niets van?

Lambert zou o zo graag iets doen om de zorg van het gerimpelde gezicht van Drieka weg te nemen. Maar hij kan niets anders dan wachten . . . o, dat martelende wachten . . .

Lambert veert overeind.

Hij hoort iets, heel zwak, maar hij weet zeker, dat hij zich niet vergist.

Haastig loopt hij de deur door en staat even later in de maanverlichte nacht.

Scherp tasten zijn ogen de eikenwal langs de wei af. Hij ziet twee gestalten dichterbij schuifelen en opgelucht roept hij over de deel:

„Drieka! De jongens, daar komen de jongens aan!”

Drieka begint direct de gloeiende as op de vuurplaat weer leven in te blazen, zodat de eerste vlammetjes al omhooglekken, als Eggert en Gerlach binnenstropelen.

„O, jongens wat is er toch gebeurd? Waar bleven jullie toch?” vraagt ze en intussen gaat ze druk aan de slag om wat eten klaar te maken.

Door en door moe vallen de jongens op een bank neer, maar een kom warme melk kikkert hen al gauw weer wat op, al heeft Eggert wel wat tijd nodig om bij te komen. Maar dan vertelt hij wat ze meegemaakt hebben en zegt ten slotte:

„Het was deze keer op het nippertje, vader!”

Met een diepe rimpel in zijn voorhoofd luistert Lambert toe. Hij begrijpt goed, dat het tot een nieuwe botsing komt. Wie zal zeggen hoe gauw al? En hoe moet het dan met de oogst... met het vee... met henzelf? Zijn er nog geen slachtoffers genoeg?

Moeder Drieka dribbelt bedrijvig heen en weer en schuift de jongens een nap warme pap voor hun neus.

„Jullie zullen wel uitgehongerd zijn,” zegt ze. „Eet maar gauw op.”

Dat is aan geen dovemansoren gezegd en Gerlach en Eggert schrapen hun nap leeg of de bodem eruit moet.

„Er is nog meer, hoor!” glundert Drieka. „Jullie lijken Rex wel. Die laat ook nooit een druppel over.”

Rex...

Doodmoe als ze waren, hebben ze het laatste eind niet meer aan de hond gedacht.

„Hij viel die kerels aan als een razende wolf, vader!” vertelt Eggert. „Maar daarna hebben we hem niet meer gezien. Is hij nog niet hier?”

„Nee,” antwoordt Lambert. „Maar daarom kan hij nog wel komen. Rex laat zich niet zo gemakkelijk te pakken nemen. Kom, we moeten nodig naar bed. Morgenvroeg moeten jullie direct naar heer Gijsbert, dus het wordt een korte nacht.”

De jongens zijn het er best mee eens, maar als Eggert onder zijn schapevacht ligt, kan hij de slaap toch niet vatten. Hij moet steeds aan Rex denken.

Rex, brave hond, waar blijf je toch?

Rex zoekt zijn baas.

Speurend gaat zijn neus langs de grond en hij weet direct in welke richting Eggert verdwenen is, maar... hij komt niet ver.

Juist als hij het slagveld verlaat en tussen de takken verdwijnen wil, zoekt er iets achter hem aan. Het volgend ogenblik snijdt er een vlijmende pijn door hem heen. Rex blijft staan en wil dat verschrikkelijke ding uit zijn zij rukken, maar het lukt niet. Hij wil zijn wond likken, maar hij kan er niet bij. En als hij tegen de pijl stoot, schiet de pijn nog feller door hem heen. Krimpend blijft hij staan.

Maar dan wil hij toch zijn baas zoeken. Zijn baas, die hij zo dapper verdedigd heeft. Hij loopt tien meter... twintig... maar het wordt te veel voor het arme dier. Hij zakt op het mos ineen en steunt zijn pijn uit. Zijn lange tong likt nog eens naar dat vreselijke ding, maar het helpt niet. Langzaam trekt er een donkere vlek in het mos. Alles wordt wazig voor zijn ogen totdat het licht verdoft tot één grote donkerheid, waarin zelfs zijn baas niet meer bestaat. Hij strekt zijn poten, nog even loopt er een lichte rilling langs zijn flanken, dan ligt hij stil... voorgoed stil...

Rex, de trouwe kameraad, heeft zijn laatste gevecht geleverd.

11. DE „HELLEHOND” HELPT

Joelend fluit de wind langs de tinnen van de Bronckhorst en rukt aan de wapperende banier van heer Gijsbert. Wolkengevaarten jagen als wilde horden langs de donkere lucht. Er is geen ster te zien en de snel invallende duisternis hangt als een donkere dreiging om de oprijzende muren van de burcht.

En . . . het is de enige dreiging niet!

Op de trans van de wachttoreen staan drie figuren. Hun blikken boren in de diepte beneden hen, waar het flakkerend licht van kampvuren opvlamt. Vaag zien ze de omtrekken van een grote blijde ¹, een log monster, dat de hele dag in actie geweest is.

„Er viel vanmiddag een enorme kei op de binnenplaats,” zegt Taco, de torenwachter. „Gelukkig werd er niemand getroffen, maar een volgende keer is het misschien raak. Hoelang zal deze narigheid duren?”

„Ik weet het niet,” antwoordt Eggert, die met Conraad bij Taco staat, „maar ze hebben ons nog niet, Taco! Heer Gijsbert geeft de moed zo gauw niet op. En wij ook niet. We hebben nog een appeltje met die schurken te schillen!”

Achter het vijandelijke kamp laait af en toe een steeds meer verzwakkend lichtschijnsel op: de ineens stortende resten van een brandend boerderijtje. Hun huis!

Eggert klemt zijn kiezen op elkaar, dat zijn kaken er pijn van doen. Op het nippertje heeft hij nog kunnen waarschuwen en moeder Drieka in veiligheid gebracht.

Vader en Conraad en Gerlach zijn ook op tijd gered. Harm en zijn gezin zijn ook binnen de muren. Dat is allemaal gelukt,

¹ Steenwerptuig in de middeleeuwen bij belegeringen.

ja... maar daar staan de gloeiende puinhopen van Lamberts bezit. En ze mogen God danken, dat zijzelf nog de dans ontsprongen zijn.

„Ze hebben ons nog niet. Nòg niet! Dat zeg je precies goed,” vindt Conraad mismoedig. „We zitten anders lelijk ingesloten.”

Boven hun hoofden klappert de banier.

„Luister, Conraad!” zegt Eggert. „Hoor je de banier van onze heer? In die banier staat een leeuw en ik hoop, dat hij zijn klauwen ongenadig zal uitslaan!”

„Dat zàl hij, Eggert! Geloof dat maar gerust!”

Ineens is daar de stem van heer Gijsbert. Hij is ongemerkt door de eiken deur de torentrens opgestapt en heeft het gesprek gehoord. Er trekt een glimlach om zijn mond, als hij Eggerts woorden opvangt. Hij mag die knaap van Lambert wel. Hoor die jongen de oude knecht eens fel van antwoord dienen!

Heer Gijsbert ziet in de verte het schimmige schijnsel en hij begrijpt wat er in Eggert omgaat. Hij legt zijn handen op de zware stenen van de trans en kijkt peinzend in de diepte. Ja, de oude knecht heeft gelijk: de Bronckhorst zit lelijk in de knel. Frederik van Heeckeren en Sweder van Voorst zijn met hun vrienden en manschappen het beleg begonnen. Hij weet wat er in hun hoofden omgaat. Zij zullen die vermetele Bronckhorster een toontje lager leren zingen, de rode haan in zijn trotse burcht! Uitroken zullen ze hem en vernederen, vooral vernederen!

Overrompend moest alles gebeuren, ja... maar heer Gijsbert sliep niet.

Als een stenen uitdaging staat de Bronckhorst daar. Laat ze maar proberen erin te komen. Zijn kasteel is sterk en zijn mannen zijn dappere kerels, die doorvechten zullen tot het laatste, maar... hoelang zal dit beleg duren? Natuurlijk, heer Gijsbert zal zich verdedigen tot hij valt, maar hij weet, dat er hulp komen moet, en anders... zàl hij vallen!

Ja, er moet hulp komen. Er moet een boodschapper naar zijn vriend, de heer van Baer. En die boodschapper moet nu gaan, nu, dadelijk! Maar wie moet hij sturen? Wie erop af moet? Maar wat staat heer Gijsbert nu te piekeren!

Er is immers iemand, die de hele omgeving op zijn duimpje kent? Eggert, hier vlak naast hem op de torentrans!

„Eggert, ga mee naar beneden. Ik heb je iets te zeggen!”

Even later loopt de jonge boer achter zijn meester de stenen wenteltrap af, nieuwsgierig wat heer Gijsbert van hem wil.

„Ga eerst je vriend halen!” commandeert zijn meester kort.

Geen vijf minuten daarna staat hij met Gerlach voor heer Gijsbert en deze vertelt wat er gebeuren moet.

„Jullie weten dus goed, waar het om gaat. Als je gesnapt wordt, kost het je je leven, dus wees uiterst voorzichtig. Durven jullie het aan?”

Even is het stil in de ridderzaal. Het is levensgevaarlijk wat heer Gijsbert van hen vraagt. Dat is de jongens goed duidelijk, maar er is immers geen keus? Geen hulp betekent de ondergang. Niet alleen van het kasteel, maar ook van henzelf, van vader en moeder, van Fenne, van allemaal.

Eggert staat een ogenblik strak voor zich te kijken. Hij ziet zijn meester niet, hij ziet de schouw niet, hij ziet heel iets anders: wat verkoolde, gloeiende balken van hun boerderij. En weer welt een doffe woede in hem op.

Wat vraagt heer Gijsbert? Of hij het aandurft?

„Ja, edele heer!” zegt hij vastbesloten en Gerlach denkt er net zo over.

„Ik weet, dat jullie een paar flinke kerels zijn,” zegt hun meester.

„Geef je ogen en oren goed de kost. Ons lot hangt nu ook van jullie af. Ga met God!”

Een ogenblik later wijkt een kleine deur aan de achterkant op een kier en glippen Eggert en Gerlach de duisternis in.

„Waar de slotgracht in de beek overgaat, hebben we misschien een kans,” fluistert Eggert en als schimmige schaduwen sluipen ze weg, maar nauwelijks doemen de eerste elzestruiken op of Gerlach waarschuwt: „Duik in elkaar. Een schildwacht!”

Met een ruk trekt hij zijn vriend naast zich en doodstil blijven ze zitten. Hun hart klopt in hun keel. Zal de kerel iets gemerkt hebben?

„Smijt er flink wat op, Willem! Zo ja, zo zien we tenminste weer wat!”

Een grote armvol rijshout valt in het dovende kampvuur en knetterend vreten de vlammen zich opnieuw omhoog.

„Goed zo! Jij bent aan de beurt, Heinric!”

„Dat weet ikzelf ook wel,” antwoordt Heinric. „Let op, daar gaat ie!”

Even later rollen de dobbelstenen en fel kijken vier paar ogen toe wat er gegooid is.

„Hoogl! Het gaat goed!” glundert Heinric.

Weer rammelen de stenen in de beker en opnieuw volgen de dobbelaars in spanning hoe ze rollen. Heinric wint keer op keer, totdat er twee op de bodem van hun schatkist zitten en er voor hen niets meer te verdobbelen valt.

„Jammer!” zegt Heinric. „Het gaat juist zo goed vanavond!”

„Ja, voor jou wel,” moppert de speler, die een slechte verliezer

is. „Ik vind het anders maar raar, dat jij steeds zulke hoge ogen gooit!”

„Zo, vind je dat!” giftigt Heinric, direct in vuur en vlam. „Wou je soms beweren dat ik vals speel? Als je niet tegen je verlies kunt, moet je niet meespelen, broer!”

„Ik zou die stenen van jou toch wel eens nauwkeurig willen bekijken!”

„Hier, pak an! Dan kun je ze bekijken!”

Het volgend ogenblik klettert Heinric zijn tegenstander de stenen midden in zijn gezicht.

Met een grauw vliegt die overeind en voor Heinric het goed beseft, ligt hij al op zijn rug. Maar Heinric is niet zo makkelijk onder de knie te houden en, lenig als een aal, weet hij zijn aanvaller van zich af te werken. Hij grijpt hem stevig beet en dan begint het bakkeleien pas goed.

Een eind verderop staat een schildwacht achter een elzestruik naar de kasteelmuur te turen. Hoort hij nu iets of is het maar verbeelding? Dan klinkt het gerucht van de vechtenden tot hem door en meteen stapt hij achter zijn elzestruik vandaan.

„Die twee stommelingen maken natuurlijk zo'n herrie! En ik dacht nog wel, dat er iets niet pluis was! Ik zal er maar eens op afgaan!” moppert hij.

Met grote stappen haast hij zich naar de kemphanen toe en probeert ze van elkaar te trekken, maar het enige wat hij bereikt is een flinke bloedneus, want juist als hij zich bukt, veert er een knie omhoog en . . . die knie is hard!

Hij wordt zo woedend, dat hij helemaal vergeet, dat hij schildwacht is. Hij mept er nu zelf op los en de vechtersbazen zijn zo in actie, dat ze alleen maar oog voor elkaar hebben.

Achter de elzestruiken duiken twee gedaanten op. Even turen ze naar de vechtjassen bij het kampvuur, dan glippen ze haastig het zandpaadje over en verdwijnen in de beschermende duisternis van het bos.

„Die zijn we gelukkig te vlug af geweest!” zegt Eggert uit de grond van zijn hart. „Nou verder, Gerlach!”

Ja, nu verder, want ze zijn nog niet door het vijandelijke kamp heen.

Behoedzaam trekken ze voort, maar... blijkbaar niet behoedzaam genoeg, want ineens stuiten ze op een patrouille van de vijand, die plotseling opduikt.

Verbijsterd blijven de jongens even staan. Even... dan hebben ze hun gedachten weer bij elkaar en schreeuwt Eggert: „Lopen, Gerlach!”

„Er achteraan! Grijp ze!” roept de vijandelijke aanvoerder.

De jongens rennen wat ze kunnen. Achter hen klinkt geschreeuw, gekraak van takken. De vijand blijft hardnekkig volgen en geeft het niet gauw op.

Hijgend lopen de jongens achter elkaar. Hoelang zullen ze nog voor blijven?

Ineens grijpt Eggert zijn vriend bij een arm.

„Gerlach...,” hijgt hij, „daar! Dat licht... van toen... je weet wel...!”

Tussen de bomen schemert een groenig schijnsel.

„Ja,” knikt Gerlach, die direct begrijpt wat zijn vriend bedoelt.

„Laten we het erop wagen. Als we ze nog even voor blijven, zijn we misschien gered!”

Haastig hollen ze in de richting van de vreemd gloeiende groene lichtplekken.

„Vooruit, kerels! Toe dan! Grijp ze dan toch!”

De aanvoerder, er fel op gebrand de twee vluchtelingen gevangen te nemen, spoort zijn mannen steeds vuriger aan.

Grijp ze! Ja, maar het is verschrikkelijk donker in het bos en overal liggen dode takken en steken knoestige wortels uit. Aul Er blijft er een met zijn voet haken en smakt tegen de grond. Een zwiepende tak striemt een ander in het gezicht, maar de aanvoerder geeft er niet om. Hij jaagt zijn mannen op. Vooruit! Hij zal die twee Bronckhorsters hebben!

Maar dan... wat is er ineens met de voorste aan de hand? Als een blok blijft de man staan. Met ogen wijd van ontzetting staart hij recht voor zich uit en stamelt: „Heilige Antonius...

Help... help... de... de...! Dat licht... o... de spookhond!" Nummer twee, niet verdacht op het plotselinge remmen van zijn voorganger, botst vierkant tegen hem op.

„Stommeling!" begint hij te schelden en wil hem nog veel meer uitfoeteren, maar dan kijkt hij ook in de duisternis voor hem. Zijn grote mond klapt op slag dicht en hij kan alleen nog maar sidderend uitbrengen: „D... de... he... hellehond! Da... dat is... de... he... hellehond... O, heilige Martinus... sta... ons... bij..."

Een vijftig meter voor hen gloeien twee groenachtige plekken. Iets zwarts deint zacht heen en weer. Het lijkt inderdaad wel iets op een hondekop. Spookachtig staart het schimmige schijnsel hen aan en de mannen zijn met geen stok meer te bewegen nog één stap voorwaarts te doen. Ook de aanvoerder waagt het niet verder door te zetten. Als aan de grond genageld blijft het troepje even staan, dan vluchten ze hals-over-kop terug met een hoofd vol spookgedachten en een hart vol angst. Wèg! Bij die hellehond vandaan!

Roerloos zitten Eggert en Gerlach tegen de stam van de holle boom gedrukt. Wat zullen de kerels doen? Dan horen ze de stamelende angst van hun achtervolgers. Even later klinkt het geknap van dode takken onder snel verdwijnende soldatenvoeten en begrijpen de jongens genoeg.

„Ze zijn weg, Gerlach. Ze gaan er vandoor!" fluistert Eggert.

„Ja, het is prachtig gelukt! Zou het alweer veilig zijn?"

Nog even blijven ze wachten, eer ze het wagen durven overeind te komen. Dan springen ze op en gaan haastig verder. Heer Gijsbert wacht op hulp en zij zullen doen wat ze kunnen!

12. „NIETS BIJZONDERS TE ZIEN,” ZEGT TACO

Al drie dagen slingert de blijde van de vijand grote keien over de muren.

En iedere keer staat heer Gijsbert bij het eerste morgenlicht op de torentrans. Hij kijkt uit naar de hulp, die de jongens zouden halen, maar . . . die nog steeds niet komt.

Zijn Eggert en Gerlach gesnapt? Hard zal dan hun lot zijn. Arme kerels!

Veel tijd om erover na te denken heeft hij niet, want de vijand zit ook vandaag niet stil.

Boem! Een enorme kei dreunt tegen een hoek van een der torens. Brokken steen breken los en in een stofwolk stort het puin omhoog. Juist op dat moment lopen er twee mannen over de binnenplaats: Berend en Lambert.

Tot nu toe heeft het beleg geen slachtoffers geëist en is er geen enkele gewonde onder zijn mannen, maar nu . . . heer Gijsbert houdt zijn hart vast!

„Berend, pas op!” schreeuwt hij naar beneden.

Maar de meier heeft het gevaar blijkbaar al gezien. Vliegensvlug steekt hij een hand uit en het volgend ogenblik tuimelt Lambert een paar meter op zij. Geen tel later slaan de stenen kletterend op de plek, waar hij net nog stond.

„Dat was op het nippertje!” schrikt Lambert. „Berend . . . je hebt mijn leven gered!”

„Ik zag hem komen,” snijdt de meier de dank van Eggerts vader af. „Kom mee naar de slotpoort. Daar zullen we wel nodig zijn!”

Dicht tegen de muur gedrukt schuifelen ze verder.

„Dat loopt gelukkig goed af!” zegt heer Gijsbert, als hij het

tweetal ziet gaan. „Taco, je weet waar ik op wacht. Houd de bosrand scherp in het oog en zodra je iets ziet, waarschuw je!”

„Ja, edele heer!” antwoordt de torenwachter.

Zijn meester haast zich naar beneden en geen vijf minuten later staat hij naast Eelco achter een schietgat naar buiten te kijken.

„Precies wat ik dacht!” zegt hij tegen de wolvenjager.

Beneden staan mannen van van Heeckeren klaar om te stormen. Drie boogschutters zitten achter een houten schot, hun pijl door een opening, gereed om hun makkers te dekken, als ze straks tegen de ladders opklauteren.

„Eelco, houd die kerels achter dat schot in de gaten. Ze denken, dat ze daar veilig zitten, maar jij moet bewijzen, dat ze zich lelijk vergissen. Je bent de beste schutter, die ik heb. Ik reken op je!”

„Ik zal mijn best doen, edele heer!”

De vijandelijke schutters voelen zich inderdaad veilig achter hun schot. Van tijd tot tijd loeren ze langs hun pijl door het gat naar de muur voor hen. Als er een Bronckhorster zijn hoofd bloot zal geven, zal hij voor de laatste maal over de muur heengekeken hebben.

Ja, dat denken ze. Maar dat er een scherpschutter als Eelco bestaat, weten ze niet. En wat er voor hun kameraden klaar is gezet, weten ze nog minder.

Frederik van Heeckeren zit in zijn blinkend harnas te paard. Hij steekt zijn ijzeren handschoen uit en geeft een teken. Het spektakel begint.

Een groepje mannen holt met een ladder naar voren. In een oogwenk staat die tegen de muur en vier, vijf man klautert er tegenop, het zwaard in de vuist, klaar er meteen op los te slaan, zodra ze op de muur zijn.

Op de muur . . . maar daar zijn ze nog niet!

Trillend van spanning staan Lambert en zijn oude knecht op de hun toegewezen plaats te wachten op een teken van heer Gijsbert. Naast hen staan emmers tot de rand gevuld met kokende olie.

Dan zwaait de arm van hun meester en: „Ja, til op!” schreeuwt Conraad.

Even later komt hij boven de muur uit. Op dat moment heeft een van de schutters beneden gewacht. Hij trekt de pees van zijn boog strak. Het volgend ogenblik zal zijn pijl wegflitsen, maar Eelco heeft al lang doorzien, wat er gaat gebeuren en bliksemsnel legt hij aan. Het wordt een uiterst moeilijk schot voor de wolvenjager, maar hij is een meesterschutter! Voor zijn vijand de pees kan loslaten, suist Eelco's pijl fluitend weg en even later klinkt er een luide schreeuw achter het schot. De pijl is precies door het kleine gat heen geflitst en een van de schutters zakt in elkaar.

Er klinkt nog meer geschreeuw.

Conraad giet de vreselijke inhoud van zijn emmer over de ladder uit en krijgend rollen de aanvallers naar beneden.

Frederik van Heeckeren staat op een afstand verbeterd toe te kijken.

„Vooruit! Opnieuw stormen!” beveelt hij en weer doen ze een poging.

Eelco heeft al een nieuwe pijl op zijn boog, maar nu komt een schutter achter het andere schot in actie en die zit niet in de baan van de wolvenjager.

Nauwelijks heeft Lambert zijn emmer klaar of er snijdt een vlijmende pijn door zijn bovenarm. Voor de emmer kan omvallen, neemt Conraad hem over en opnieuw deinzen de aanvallers af.

„Meer ladders tegen de muur!” schreeuwt hun meester. „Weg met de Bronckhorster! Een pond Vlaams¹ voor de man, die het eerst binnen de muren is!”

Vijf, zes ladders worden nu geplaatst en de aanval begint nu pas goed.

Maar de mannen van heer Gijsbert slapen niet. Razend snel flitsen de pijlen van Eelco weg en er zijn er nog meer, die weten wat schieten is. Onderhand doen de emmers ook hun ontzettend werk.

¹ Ongeveer f 6.—.

De vijandelijke schutters zitten echter ook niet stil. Lambert blijft de enige gewonde niet. De schutter achter het tweede schot wordt lastig en de man, die hem in het oog moet houden is niet zo'n meester als Eelco.

Berend staat zich te verbijten, als hij ziet hoe de man steeds weer een slachtoffer maakt. Conraad geeft een luide schreeuw, wankelt even en tuimelt dan met een pijl in zijn borst omlaag. Berend ziet hem vallen en wordt wit van woede. Hij is helemaal geen schutter, maar die kerel achter dat schot zal onschadelijk gemaakt worden! Hij ziet hoe een paar lansknachten op Conraad toelopen om hem te helpen. Vlak bij hen ligt een grote kei op de binnenplaats.

„Laat Conraad maar aan de vrouwen over!” schreeuwt hij.
„Brengen jullie die steen naar boven!”

De twee mannen zijn heus geen suikerstengeltjes, maar ze hebben een hele hijs om het zware ding bij Berend te krijgen. En dan blijkt pas hoe oersterk de meier is. Hij neemt de kei van de mannen over. Even kijkt hij, dan zet hij zich schrap en met een machtige zwaai slingert hij de zware steen weg.

Boem! Een gekraak! Het hele schot versplintert en de vijandelijke schutter is voorgoed uitgeschakeld.

„Hoe is het mogelijk!” juichen de twee lansknachten stomverbaasd.

De strijd gaat door. De hele dag wordt er hard gevochten en de vrouwen krijgen het druk met de gewonden.

Ze dragen de oude knecht naar een van de stallen en verzorgen hem daar zo goed als ze kunnen. En Conraad is de enige niet, die in het stro komt te liggen.

Tegen de avond verflauwt de strijd. De aanval is afgeslagen.

In de tent van Sweder van Voorst zitten de vijandelijke aanvoerders bijeen. Het zal een harde dobber worden om de Bronckhorster eronder te krijgen, begrijpen ze.

„Maar hij gaat eraan!” gromt van Heeckeren. „Wat wil hij zonder hulp beginnen? Dat gehate nest zal tegen de grond!”

Ja, maar dan moeten ze er eerst in zijn en... dat zijn ze nog niet!

De nacht is gevallen.

Heer Gijsbert loopt over de binnenplaats naar de stal, waar de gewonden liggen.

Lambert zit met een pijn vertrokken gezicht op een kruk. De pijl in zijn bovenarm is afgebroken en niemand weet hem

te helpen. Maar juist als zijn meester binnenstapt, komt ook Berend eens kijken.

Zodra hij Lambert ziet zitten, begrijpt hij dat er ingegrepen moet worden. Weten de vrouwen er geen raad mee? Dan zal Berend hem wel even helpen.

„Kom hier met die vlerk!” gromt hij en trekt zijn vlijmscherpe dolk. Hij neemt Eggerts vader onderhanden, alsof die een kalf is en snijdt de pijlpunt eruit. Lambert kan het wel uitschreeuwen, maar toch is hij „dokter” Berend dankbaar, als hij van de pijn verlost is.

„Ja, Berend is niet zo zachtzinnig, hè?” zegt heer Gijsbert, die zijn meier langer kent dan vandaag.

„Hij kon zo toch niet blijven lopen, edele heer!” gromt Berend.

Hij is zelf een keiharde kerel en over dat beetje pijn zal die boer heus wel heenkomen, hoor.

Conraad is er erger aan toe. De oude knecht ligt in een hoek. De koorts jaagt door zijn bloed en hij ijlt.

Peinzend blijft heer Gijsbert even bij hem staan. Hij merkt niet, dat de vrouwen hem gespannen opnemen. Er leeft maar één vraag in hun hart: Wanneer zal er hulp komen? Zal hun heer het weten?

Maar hun meester weet het ook niet. Hij zegt er geen woord over en loopt de stal weer uit. Hij gaat de stenen wenteltrap naar de torentrans op. Hij heeft onder het weggaan even de ogen van Lamberts vrouw en Fenne opgenomen. Waar blijft Eggert? heeft hij daarin gelezen. Ja, waar blijven de jongens? Hebben zij hun doel niet bereikt? Hij heeft een plan tot in de puntjes uitgewerkt, als er hulp komt. Iedere man weet zijn taak en zijn plaats, maar . . . die hulp is er nog steeds niet.

„Niets bijzonders gezien?” vraagt hij aan Taco.

„Niets, edele heer,” antwoordt de torenwachter.

Boven hen klinkt de rauwe kreet van een overvliegende reiger. Verder is er de stilte van de nacht.

De nacht . . . Zal zijn vriend de beschermende duisternis misschien gebruiken om dichterbij te komen?

Heer Gijsbert hoopt het vurig, maar hij weet het niet.

13. ER SCHALT EEN KLAROEN!

Nauwelijks glijdt het eerste licht van de nieuwe dag over de tinnen van de Bronckhorst of het deurtje van de torentrans knierpt open en Taco schrikt op. Hij heeft een kwartiertje zitten doezelen, maar is bij het geluid van de eerste voetstappen weer klaarwakker.

„Nog niets in zicht?” vraagt heer Gijsbert.

„Nee, edele heer. Nog niets te bespeuren.”

Heer Gijsbert laat zijn oog even over het landschap gaan. Even maar, want buiten de muren van zijn burcht begint het vijandelijke kamp ook te ontwaken. Hier en daar vlamt een kampvuurtje op, bevelen klinken, een paard briest zijn groet naar de jonge dag.

Scherp neemt de ridder de drukte bij de vijandelijke soldaten op. Nog even, weet hij, dan begint het bombardement van de grote keien weer. Frederik van Heeckeren zal opnieuw proberen de poort te forceren. Het is hem gisteren niet gelukt. En vandaag . . .? Hij zal er hard voor moeten vechten en als het hem lukt, dan is de Bronckhorst nòg niet verloren! Dit is de voorpoort nog maar. Tot de laatste steen zal heer Gijsbert zich verdedigen.

Intussen begint er beneden wat orde in de drukte te komen. Een trompet schettert, manschappen marcheren naar hun plaats, schutters maken zich gereed.

Een halfuur later suist de eerste kei over de muren.

Voor de slotpoort verschijnt een groepje mannen, maar ze wagen zich nog niet al te dichtbij. De pijlen van Eelco waren gisteren raak en goed raak ook!

De wolvenjager staat weer op zijn post. Hij gluurt eens door zijn schietgat. Ah, daar heb je Sweder van Voorst. Hij stuurt zijn paard naast de heer van Heeckeren. Kijk, diens ijzeren handschoen wijst een aantal mannen hun plaats.

„Hetzelfde spelletje van gisteren gaat weer beginnen,” zegt Harm, die met Berend dicht bij Eelco staat. Maar hij vergist zich. Er wordt niet met ladders gesjouwd.

„Ze hebben de schrik van gisteren nog te pakken!” gromt Berend. Hij kijkt eens gnuiwend naar de brokstukken van het versplinterde schot, die er nog steeds liggen. Waarom zetten de ridders hun mannen niet aan? Berend begrijpt er niet veel van.

„Ze keren hun paarden en rijden weg. Ik snap er geen steek van!” zegt Eelco.

Het is de anderen ook een raadsel. Er is er zelfs een, die alle voorzichtigheid vergeet en zich te veel blootgeeft. Geen twee tellen later ketst er een pijl tegen de muur. Verschrikt duikt de lans knecht achter de wering. Drie centimeter meer op zij en heer Gijsbert zou voor de strijd begon al een man minder gehad hebben.

„Ze slapen daar beneden toch niet!” zegt hij onthutst.

Nee, dat doen ze in het andere kamp net niet. Dat wordt de Bronckhorsters na een halfuur goed duidelijk.

„Kijk daar eens aan komen!” roept Harm ontzet.

Een grote groep soldaten rolt een enorm gevaarte dichterbij. Ze brengen een zware stormram in stelling. Eelco begrijpt nu best, waarom er geen ladders tegen de muur staan.

Het is nu een en al activiteit voor de poort.

Heer Gijsbert staat al die bedrijvigheid bezorgd aan te zien. Hij begrijpt:

Straks gaat het erop of eronder! Even dwalen zijn ogen over de vijanden heen naar de verte, maar er is niets, dat op naderende hulp wijst.

Intussen gaat de vijand verder met zijn maatregelen, maar heer Gijsbert is niet van plan zijn mannen werkloos toe te laten kijken. Kort geeft hij zijn bevelen. Berend heeft in een ogenblik een groep mannen aan het werk, die de trappen naar de wering op-

en afklauteren en een stapel grote keien naast hem neerleggen. Harm zet de emmers met hun vreselijke inhoud klaar. Eelco plaatst zijn schutters en neemt zelf de moeilijkste positie in. Hij schiet zijn eerste pijlen af op het naderende gevaarte. Trillend blijven ze in het hout steken, maar . . . ze doen geen kwaad. Boven de „kat” is een afdak getimmerd, waaronder Frederiks mannen veilig hun werk doen. Eelco loert tevergeefs op een kans een pijl door een kier te kunnen jagen. Hij begrijpt, dat het alleen maar pijlen verspillen is en staat zich te verbijten van ergernis. Hij is de beste schutter uit de hele bannerij en toch kan hij niet verhinderen, dat de kat langzaam maar zeker in stelling komt.

„Steek dat ding in brand!” gromt Harm, die ook best begrijpt, dat ze van het gevaarte weinig goeds te verwachten hebben.

Vijf, zes brandende fakkels ploffen op de kat neer, maar . . . sissend doven de vlammen uit. Ook hierop heeft de vijand gerekend. Het hele afdak is met binnenstebuiten gekeerde ossehuiden overtrokken.

„Stenen!” commandeert Berend en het volgend ogenblik klettert er een lading naar beneden, maar ook dat haalt niet veel uit. Het enige wat Berend ziet, is dat er een paar huiden iets verschoven zijn. Dat is de enige schade.

Geen vijf minuten later klinkt er een bevel en binnen een minuut staan ze te trillen op hun benen. Dreunend deelt de stormram zijn eerste stoot uit. Weer klinkt een bevel, opnieuw een dreunend gebonk.

Heer Gijsbert is vol zorg, als hij al de vruchteloze pogingen van zijn mensen ziet. Als dit gevaarte ongestoord door kan gaan, zullen de deuren spoedig bezwijken, al zijn ze ook van het dikste eikehout. Zelfs een muur houdt dit gerammei niet uit, laat staan de deuren! Er móet iets gebeuren! Ja, maar wat?

Berend kijkt eens naar het gezicht van zijn meester. Hij kijkt nog eens naar de plek, waar de ossehuiden wat verschoven zijn en meteen schiet het door zijn gedachten: Die plek! Misschien hebben we een kans!

Even staat hij scherp te luisteren. Ah, de meeste mannen van

de kat schijnen onder de bewuste plek te staan. Direct heeft hij zijn plan klaar. Hij zoekt zelf een geweldige kei uit en zegt: „Eelco, let op! Harm, hou je emmer klaar!” Dan tilt hij de enorme kei boven zijn hoofd en smijt hem zo hard hij kan in de diepte.

Heer Frederik heeft de kat stevig in elkaar gezet en die kan heus wel tegen een stootje, maar dit . . . dit is geen stootje meer! Krakend bezwijken een paar planken, de kei slaat er dwars doorheen. Onder het afdak klinkt een luid geschreeuw op, er zijn blijkbaar niet alleen planken geraakt.

„Mannen, grijp je kans!” moedigt heer Gijsbert aan.

Eelco stuurt er meteen een paar pijlen achteraan en Harm giet zijn emmer leeg. De verwarring wordt nog groter en tandenknaarsend ziet heer Frederik alles aan. Het kost wat het wil, maar zijn plan móet slagen! Dat gat moet weer dicht.

„Achteruit!” beveelt hij.

Ja, achteruit, maar ze zitten daar boven op de muur ook niet stil en een regen van stenen hagelt omlaag.

„Neem die hele muurand onder schot!” beveelt hij dan en weldra ketsen de pijlen tegen de stenen. Ze vliegen over de muur, verdwijnen door de schietgaten en er is geen Bronckhorster, die zich ook maar een tel blootgeven kan.

„Jullie de kat achteruit!” beveelt heer Frederik een andere groep en langzaam werken zijn mannen het gevaarte buiten schotsafstand. Het gat wordt gedicht, een extra versterking aangebracht en dan waggelt het logge ding opnieuw dichterbij.

Het gebeuk begint weer.

In het stro van de stal liggen de gewonden. Drieka en Fenne hebben hun wat fris water gebracht en hurken nu bij de andere vrouwen in een hoek bij de deur.

„Hoor toch eens! O, hoor toch eens!” huivert Fenne. Dof dringt het gedreun tot hen door en angstig kijkt het meisje naar de andere vrouwen, alsof ze van hen hulp verwacht. Hulp . . . maar ze kunnen immers niets?

Moeder Drieka pakt de hand van Fenne en knielt naast haar

in het stro en dan doet ze het enige wat ze wèl kan: ze bidt voor Fenne, voor Eggert, voor allemaal en vraagt uitkomst in de steeds stijgende nood.

Buiten doet de kat zijn beukende werk. Heer Gijsbert begrijpt, dat hij zich spoedig terug zal moeten trekken, want de deuren houden dit nooit. Hij geeft Berend het bevel over de mannen bij de poort en gaat vast maatregelen treffen.

Dan schalt er ineens een klaroen en . . . dat geluid komt niet bij Taco of van Heeckeren vandaan!

14. EGGERT GRIJPT MIS

Op de zachte bosgrond klinkt het doffe ploffen van snel naderende paardehoeven. In de grauwe morgenschemering zoeken ruiters hun weg onder de zware eiken.

De voorste twee hebben ieder een jongen achterop.

„Hierheen!” wijst Eggert. „Dat pad moet u inslaan, dan komen we dichterbij de Bronckhorst uit.”

Bij de bosrand steekt hij zijn hand op en de troep houdt stil.

„Daar is het bos dunner, heer,” zegt Eggert tegen een geharnast ridder. „Misschien is het beter, dat u even kijkt. U kunt daar de Bronckhorst goed zien liggen.”

De heer van Baer knikt kort. Die jonge boer bevalt hem. Hij heeft met zijn vriend heel wat gepresteerd door dwars tussen de vijanden heen te sluipen en blijkbaar heeft hij wel wat voor zijn meester over.

Hij rijdt zijn vos nog een paar meter naar voren en neemt de situatie scherp op. Het doffe dreunen van de kat is hier duidelijk te horen en hij begrijpt, waar hij is opgesteld. Voor de deuren! Dat kunnen ze onmogelijk houden. Hij begrijpt, dat hij snel zal moeten ingrijpen en heeft ogenblikkelijk zijn plan klaar.

„Opstellen!” beveelt hij zijn ruiters. „In vliegende galop erop af en meteen aanvallen!”

Er schalt een klaroenstoot en ze stuiven de bosrand uit, heer Gijsbert te hulp.

De jongens zijn achter hun ruiters van het paard gegleden. De mannen zouden nu van een meerijder alleen maar last hebben, begrijpen ze. Maar dat betekent niet, dat ze hier in de bosrand met hun armen over elkaar blijven zitten.

„Kom mee, Gerlach!” zegt Eggert. „Stel, dat we die kerel met zijn halve oor zien. Misschien hebben we vandaag een kans en die zullen we waarnemen!”

Vastbesloten lopen ook de jongens de strijd tegemoet.

Een paar honderd meter verder ligt een man op zijn knieën achter een brede rug van braamstruiken, een man met een donkere pij aan. Hij heeft de ruiters zien gaan en weet wat hun komst betekent. Hij heeft ook al een poosje het krijgsbedrijf van de Heeckerens gadegeslagen en zijn hoofd geschud. Hij wacht ook op een kans, maar op een heel andere dan Eggert en Gerlach. Hij weet, dat hij nu niets beginnen kan, maar dat zijn hulp straks hard nodig zal zijn. Voor vriend en vijand, want hij begrijpt, dat er aan weerszijden slachtoffers zullen vallen. Nee, nu kan hij niets doen, maar toch gaat hij niet terug naar zijn klooster. Nee, hij wacht . . . wacht en bidt tot zijn hemelse Vader of Hij aan al het getwist en bloedvergieten een einde wil maken.

Taco, de torenwachter, schrikt op.

Hoort hij het goed? Dat kan geen klaroen van de Heeckerens zijn! Daarvoor is het te ver. Hij springt overeind en tuurt scherp naar de bosrand. Zal er dan toch nog hulp komen? Wat is dat daar in de verte . . . ? Verschillende figuurtjes maken zich los uit de donkere bosrand, ruiters, die in snelle draf naderen.

Taco weet genoeg. Hij vliegt het deurtje van de torentrans door en holt de wenteltrap af. Hij moet direct naar zijn meester! Maar heer Gijsbert heeft zijn oren goed open en ook iets van het verre geluid opgevangen. Hij is al op weg naar de toren en onder aan de voet ontmoet hij zijn knecht.

„Heer,” hijgt Taco. „Ze komen er aan! De heer van Baer is in aantocht. Ik . . .”

Zijn meester laat hem niet uitspreken. Hij rent de trappen op, smakt het deurtje open en kijkt over de borstwering.

De ruiters naderen snel en duidelijk kan heer Gijsbert de kleu-

ren van zijn vriend al onderscheiden. Vliegensvlug gaat hij weer naar beneden en neemt meteen maatregelen. Het wordt een drukte van jewelste op de binnenplaats.

Lambert staat met zijn gewonde arm bij de staldeur alles aan te kijken.

Wat betekent die plotselinge drukte?

Kijk de mannen heen en weer rennen! Ruiters springen te paard, lansknechten stellen zich achter hen op en daar heb je Berend ook en Eelco en Harm en de andere boeren, die binnen de muren van het kasteel een schuilplaats gezocht hebben. Ieder, die een wapen hanteren kan, staat klaar om mee te trekken.

Dan begrijpt Eggerts vader: ze staan klaar voor een uitvall

En hij . . . hij kan niet mee. Hij is uitgeschakeld. Jammer!

Daar komt heer Gijsbert. Hij houdt even bij Lambert stil en zegt:

„Lambert, die twee jongens van jou zijn goud waard! Het is hun toch gelukt door de schildwachtenlinie heen te glippen. Mijn vriend komt te hulp!”

Dan richt hij zich tot zijn mannen.

„De heer van Baer begint de aanvall” zegt hij kort. „Wij zullen een hartig woordje meespreken. Zodra Taco het sein geeft, stormen we erop los!”

Plotseling klinkt er buiten de muren een verward geschreeuw. Opnieuw schalt een klaroen en dan klinkt van achter de muur de krijgskreet: „Bronckhorst! Bronckhorst!”

Direct daarop schettert de trompet van Taco. Het volgend ogenblik gooien de poortwachters de balk op zij en de zware deuren zwaaien open. Heer Gijsbert stormt aan het hoofd van zijn ruiters de poort door en: „Bronckhorst! Bronckhorst!” schalt het nu ook aan deze kant in de oren van heer Frederik.

Er ontstaat een geweldige verwarring onder de belegeraars. De mannen van de kat vliegen bij de stormram vandaan en trekken hals-over-kop terug.

Het gevecht is al gauw in volle gang en verbeten hakken de partijen op elkaar in.

Harm heeft een extra rekening te vereffenen en vecht als een duivel. Tussen een groepje vijanden ontdekt hij ineens een gezicht: een gezicht met een half oor!

„Die kerel was bij de overval op het Holthuis!” flitst het door hem heen. „Daar heb ik nog een appeltje mee te schillen!”

Woedend stormt hij naar voren en vergeet alle voorzichtigheid.

Hij komt midden in een stel vechtjassen terecht, kerels die hun hele leven niets anders gedaan hebben. Met één slag van zijn zwaard slaat een van hen Harm de knots uit zijn hand en met een springen nu drie man op hem af. Harm verweert zich wanhopig, maar komt lelijk in de knel te zitten.

Even kijkt hij of er misschien hulp in de buurt is, maar de enige, die in zijn nabijheid vecht is Berend. De meier heeft een groot zwaard in zijn vuist en baant zich een weg dwars door zijn vijanden.

„Berend!” schreeuwt Harm. „Berend, kom te hulp!”

Maar in het gewoel van de strijd gaat zijn stem verloren. Hij duikt onder een zwaard door, graait zijn knots weer van de grond en worstelt verder, maar wat kan hij tegen drie man beginnen . . .

Eggert vecht zij aan zij met Gerlach. Ze hopen allebei maar één ding: de kerel met het halve oor te ontmoeten en grondig met hem af te rekenen! Maar veel tijd om naar hem uit te kijken hebben ze niet, want het gevecht is in volle gang.

Pijlen snorren, zwaarden kletteren en van alle kanten klinkt geschreeuw. Er flitst een zwaard boven Gerlachs hoofd, maar Eggert ziet het gevaar. Hij geeft zijn vriend een duw en . . . de slag suist naast. Gerlach ontsnapt op het nippertje.

De jongens staan nu vlak bij de dansende poten van een prachtige schimmel. Een van de ruiters van heer Gijsbert heeft zich dwars door de vijanden heengeslagen en vecht nu naast de mannen van de heer van Baer. Plotseling stoot het paard een angstig gehinnik uit. Eggert ziet hoe het hoog opsteigert en dan als een blok neervalt. Een pijl steekt diep in zijn borst. Even

klaauwt het met zijn hoeven in de grond, dan rilt er een lichte siddering langs zijn flanken en heeft het arme dier zijn strijd gestreden.

De ruiter ligt met zijn linkerbeen onder het zware paardelijf gekneld, maar Gerlach en Eggert schieten te hulp. Ze werken hem vrij en sleuren hem een paar meter achteruit. Dan moet de man zich verder zelf maar helpen, want de strijd gaat door.

Nauwelijks komt Eggert uit zijn gebukte houding overeind en hij ziet hoe een twintig meter verder een groepje Heeckerens een van hun mannen aanvalt.

„Die zit er lelijk tussen!” begrijpt hij direct en dan... dan ontdekt hij pas wie die man is.

„Gerlach!” schreeuwt hij: „Daar! De vader van Fenne zit in de knell!”

Hij springt over het dode paard heen en rent met Gerlach achter zich aan naar de boer van het Holthuis. Maar voor hij er is, schiet Berend al te hulp. Berend, die de noodkreet van Harm blijkbaar toch gehoord heeft.

De meier haalt naar een van de aanvallers uit, maar de man duikt lenig als een kat op zij. Het zwaard van Berend scheert vlak langs hem heen en ketst met een geweldige slag tegen de grond op een kei. Knap! zegt het zwaard en het breekt bij het gevest af.

„Berend!” schrikt Eggert, die alles ziet gebeuren.

Meteen springen Harms aanvallers nu op Berend af. Hij is zijn wapen kwijt, dus die hebben we zo te pakken! denken ze.

Ja, dat denken ze, maar Berend heeft zijn handen nog en... wat voor handen!

Voor de eerste soldaat beseft wat er gebeurt, heeft de meier hem al bij een been gegrepen. Hij zwiert hem in het rond en timmert met hem zo geducht op de anderen los, dat ze verschrikt achteruit deinzen. Dan gooit hij hem meters van zich af, grijpt een zwaard van een gesneuvelde vijand en trekt opnieuw van leer.

Even proberen de twee kameraden van Berends slachtoffer het nog tegen hem vol te houden, maar zo'n woesteling hebben

ze nog nooit meegemaakt en hals-over-kop slaan ze op de vlucht, regelrecht naar de bosrand toe.

Het gaat allemaal vliegensvlug, maar toch niet zo vlug of Eggert herkent een van de langs hem heen rennende soldaten.

„Gerlach!” stoot hij uit. „Daar gaat die halfoor! Kom mee, er achteraan! Nou zal hij ervan lusten!”

Zo hard hij kan rent Eggert de man achterna.

Denkt hij misschien in de bossen te ontsnappen?

Daar weet ik beter de weg dan jij, vriend! denkt Eggert. Kijk hem raar lopen. Zou hij iets aan zijn been hebben? Ha, deze keer ontsnap je me niet, schurk!

Gerlach volgt zijn vriend op de voet. Ze denken aan geen heer Gijsbert of Frederik meer. Voor hen loopt die gehate kerel en met hem zullen ze afrekenen!

Eggert let op geen boom of struik. Hij ziet alleen maar de rug van zijn vluchtende vijand, die om een bocht van het bospaadje verdwijnt.

„Lopen, Gerlach! Lopen!” hijgt hij en dan . . . dan is er ineens een knoestige boomwortel half over het pad. Eggert ziet hem niet. Het volgend ogenblik smakt hij tegen de grond en blijft verdoofd liggen.

„Eggert! Wat doe je!” schrikt Gerlach. Hij knielt bij zijn vriend neer, bang dat de val verschrikkelijke gevolgen zal hebben.

Het valt gelukkig mee, want al gauw slaat Eggert zijn ogen weer op.

„Vlug, achter die vent aan!” zegt hij, zodra hij zijn positieven weer bij elkaar heeft. Hij wil overeind springen, maar zakt met een schreeuw weer op het bospad terug.

„Au . . . au! M’n enkell!”

Hij klemt zijn gekwetste voet in zijn handen en schommelt zacht heen en weer van de pijn.

„Kun je staan?” vraagt Gerlach en probeert Eggert overeind te helpen, maar het gaat niet.

„Laat me maar zitten. Misschien lukt het straks beter,” kreunt Eggert.

Zijn enkel wordt één groot, gloeiend gezwel en zodra hij

zijn voet even beweegt, vlamt de pijn in hem op. Hij bijt op zijn tanden, maar niet alleen van de pijn.

„Die kerel is er onderhand tussenuit natuurlijk!” gromt hij zijn teleurstelling uit.

Ja, zo is het. Ze hoeven niet aan verdere achtervolging te denken. Ze zullen nog moeite genoeg hebben om weer op de Bronckhorst te komen.

„Die enkel wordt steeds dikker,” steunt Eggert. „Hoe kom ik weer thuis!”

Hoe jij weer thuiskomt? denkt Gerlach. Ik ben er toch zeker ook nog! Jij hebt mij eens geholpen en nou ben ik aan de beurt ¹!

„Stom van me om die stronk niet te zien!” scheldt Eggert zichzelf uit, terwijl hij zijn pijn zit te verbijten. Nou had hij een pracht van een kans en nog grijpt hij mis. En hoe moet het nu? Ze kunnen hier toch niet op het mos blijven zitten?

„Leg je arm om mijn hals,” zegt Gerlach na een poosje. „Laten we eens proberen of het zo gaat.”

Hij helpt zijn vriend overeind en zwaar op Gerlach leunend begint Eggert de weg terug.

De weg terug... Hoelang duurt deze martelgang? Eggert weet het niet. Hij kan het wel uitschreeuwen, maar groeft zijn tanden in zijn lip. Na een uur hebben ze de bosrand nog niet bereikt en allebei geen droge draad meer aan hun lijf.

„Laten we even rusten,” hijgt Gerlach en Eggert is blij, als ze weer op het mos zitten om wat uit te blazen.

Even uitblazen... Dat denken ze, ja, maar nauwelijks heeft Gerlach zijn vriend met zijn rug tegen een boom gezet of hij springt zelf weer overeind.

Iedere spier gespannen, staat hij scherp te luisteren. Heeft hij het goed...?

Ja, duidelijk hoort hij nu het rumoer van schreeuwende stemmen en even later ziet hij in de verte wat donkere figuren tussen de bomen opdoemen.

„Eggert, pas op! Een troep Heeckerens!” waarschuwt hij.

¹ Zie deel I: Eggert begrijpt het.

Met twee sprongen is hij achter Eggert, pakt hem onder de oksels en trekt hem achter een struik. Erg zachtzinnig gaat het niet, maar het moet!

Hij hurkt naast zijn vriend neer en doodstil wachten de jongens angstig af.

Maar ze hoeven zich geen zorgen te maken, want hun vijanden letten niet eens op hen. Ze zijn op de vlucht en weten maar één ding: wèg, zo ver mogelijk wèg!

„Het gaat goed! Zag je ze rennen, Gerlach? De Bronckhorst is gered!”

Eggert vergeet even zijn pijn. Er welt een blij gevoel in hem op. De Bronckhorst is gered en zij hebben de hulp gehaald, die precies op tijd gekomen is. Even later gaan ze weer op pad en dan zakt dat blij gevoel weer gauw, want die enkel... o, die enkel! Het lijkt wel of hij in brand staat.

En bovendien heeft hij een kans gemist.

„Nou hadden we hem haast te pakken! Ik vergeef het mezelf nooit!” gromt hij tussen zijn opeengeklemd tanden.

En verder zwoegen ze weer.

15. „DAT MOET BROEDER BERHARD MIS HEBBEN!”

Lambert en Drieka zitten in het stro naast hun oude knecht.

Conraad is er niet best aan toe. Zijn borst gaat hijgend op en neer en de koorts jaagt door zijn bloed, maar toch herkent hij Eggerts ouders wel.

„Lambert . . .” brengt hij moeilijk uit, „. . . hoe . . . is het . . . buiten . . .?”

Lambert begrijpt, dat hij de strijd om de burcht bedoelt en antwoordt:

„De heer van Baer is toch gekomen, Conraad. Het gaat goed! Misschien is het nu wel gauw afgelopen.”

Minutenlang ligt Conraad met gesloten ogen. Dan kijkt hij zijn baas aan en zegt: „Ja . . . het is . . . gauw afgelopen . . . voor mij . . . Lambert . . .”

Lambert kijkt Drieka even aan. Ze weten beiden, dat Conraad het over een heel andere afloop heeft dan de strijd om het kasteel.

„Als het gevecht straks voorbij is, kunnen we jou ook beter verzorgen. Dan zal heer Gijsbert broeder Bernhard wel laten halen. Dat doet hij vast, Conraad! Houd moed!” probeert Lambert hem wat op te beuren.

Maar de oude knecht schudt zijn hoofd.

„Nee . . .,” fluistert hij, „het helpt niet meer . . . ik . . . weet . . . ik voel . . . het . . . En . . . ik heb . . . wel moed . . . Straks zal . . . alle . . . strijd voorbij . . . zijn. Gods Zoon . . . is ook . . . voor mij . . . gekomen, Lambert . . . Ik weet . . . het . . .”

Weer is het stil en opnieuw begrijpen Drieka en Lambert wat hij bedoelt.

De oude knecht weet, dat God zich over hem ontfermen zal.

Na een poosje vraagt hij: „Eggert . . .?”

„De jongens zijn nog buiten de poort,” vertelt Lambert. „Straks komen ze wel binnen, Conraad. Waar ze nu zijn, weet ik niet precies.”

Conraad ligt weer met gesloten ogen. Hij is weggezakt in een doffe bewusteloosheid en hoort hem niet meer.

Zwijgend zit Eggerts vader voor zich te kijken.

Buiten woelt de strijd om de vrijheid, waaraan hij door zijn gewonde arm niet mee heeft kunnen doen. De jongens zijn natuurlijk ook van de partij en geloof maar, dat ze hun best zullen doen! En straks . . . straks zal hij hen weer zien. Maar . . . is dat zo?

Hij kijkt eens naar Conraad en dan schuw naar zijn vrouw, alsof hij bang is, dat zij zijn gedachten raden zal. In zijn hart woelt een vage onrust. Als het met Eggert of Gerlach nu eens zo gaat als met de oude knecht? Waar gevochten wordt, vallen slachtoffers en . . . er wordt buiten de muren fèl gevochten!

„Heer, laat het toch niet zo zijn! Brengt U de jongens veilig thuis!” bidt hij zacht.

Het ene kwartier na het andere verstrijkt en Lambert zit maar te vechten tegen zijn ongerustheid. Hij zou de poort wel uit willen rennen om iets meer te weten te komen. Hij kan niet meer stil blijven zitten en staat op. Hij móet iets doen, maar weet zelf niet wat.

„Wat ga je doen?” vraagt Drieka.

„Ik ga . . . ik wil . . . ik weet het niet,” zegt hij vaag.

Maar Drieka begrijpt hem wel. Zelf wordt ze immers ook verteerd door onrust?

Lambert loopt de stal uit en wil de binnenplaats oversteken, maar blijft halverwegen staan. Van de torentrans klinkt een juichende trompetstoot.

„Daar komen ze aan. Taco heeft ze gezien!” weet Lambert.

„Eindelijk!”

Even later dreunt de brug van de paardehoeven. Daar komen ze: heer Gijsbert rijdt naast zijn vriend. Daar komen ze: mannen van de heer van Baer en ook hun eigen mensen. Daar heb

je Eelco en Harm en Berend, maar . . . nog geen jongens!
Nauwelijks ontdekt Lambert hen of hij vliegt op Eelco af en vraagt:

„Eelco, heb jij Eggert en Gerlach ook gezien?”

„Nee,” zegt de wolvenjager, „maar ze zullen straks wel binnenkomen. Maak je maar niet ongerust, Lambert. Er komen nog steeds mannen de poort door. Kijk maar.”

Ja, er komen inderdaad nog steeds groepjes soldaten aan en scherp neemt Lambert ieder gezicht op, maar hij kan Eggert en Gerlach niet ontdekken. Langzamerhand houdt de toeloop op, zo af en toe komt er nog een enkele achterblijver en dan niemand meer. Geen Eggert! Geen Gerlach!

Zodra Drieka de drukte van de terugkerende mannen hoort, komt ze ook naar buiten.

Ze loopt tussen hen door, ze zoekt, ze vraagt en met de minuut wordt haar ongerustheid groter.

Bij de poort vindt ze haar man, die juist Berend aanklampt.

„Berend, heb jij Eggert of Gerlach gezien?”

„Eggert? Nee, ik had nauwelijks tijd om om me heen te kijken. Nee, die jongens heb ik niet ontdekt,” antwoordt de meier.

Maar dan komt er toch bericht voor Lambert, want Harm vangt zijn woorden op.

„Eggert en Gerlach? Ja . . . wacht eens even. Ik meen dat ik ze naar de bosrand zag rennen. De schurken, die het Holthuis platgebrand hebben, hadden me lelijk in het nauw en toen schoot Berend te hulp. Hij gaf ze er zo van langs, dat ze hals-over-kop aan de haal gingen. Nou, en toen vlogen er twee man achter hen aan. Ik meen dat het Eggert en Gerlach waren, maar zeker weet ik het niet, want het was aan alle kanten vechten geblazen.”

Eelco weet het niet . . . Berend weet het niet . . . Harm eigenlijk ook niet.

Drieka kijkt radeloos naar haar man. Wat moeten ze toch beginnen?

Lambert kan het niet langer uithouden en stapt de poort uit. Buiten zijn een paar mannen bezig een kuil te graven. De

strijd heeft offers gekost. Met een stille angst in zijn hart kijkt Lambert even toe. O, als Eggert of Gerlach nu eens tussen de gesneuvelden ligt?

Ineens voelt hij een hand op zijn schouder en verschrikt kijkt hij om. Eelco en Harm staan achter hem. Ze hebben in Drieka's ogen gekeken en haar bezorgdheid begrepen.

„We gaan me je mee, Lambert. We zullen je helpen zoeken.”

Het zijn trouwe kerels, die hun buur niet in de steek laten.

Ze kijken links en rechts en komen aan de andere zijde van het kasteel, maar wat ze vinden . . . geen Eggert of Gerlach.

Ze ontdekken wel iemand anders.

Een eindje verderop ligt iemand neergeknield, een man met een zwarte pij aan: broeder Bernhard. De monnik is uit het goede hout gesneden en kent zijn plicht. Hij knielt bij gewonden en stervenden en brengt overal troost.

„Hé daar, mannen, help eens een handje!” zegt hij, zodra hij Lambert en de anderen ontdekt. „We moeten deze gewonde naar het kasteel brengen.”

„Naar het kasteel?” vraagt Harm, die al gauw ontdekt, dat de monnik geen Bronckhorster onderhanden heeft. „Als heer Gijsbert dat maar goed vindt!”

„Natuurlijk naar het kasteel!” zegt broeder Bernhard. „Dat vindt heer Gijsbert wel goed, denk ik. Hier kan de man in ieder geval niet blijven liggen, want hij is zwaar gewond. Nu mannen, aanpakken!”

Kort en bondig komen zijn woorden eruit.

„Dat kunnen we wel met ons tweeën,” vindt Eelco. „Dan kunnen Harm en Lambert verder zoeken.”

„Verder zoeken?” vraagt de monnik. „Wie of wat zoeken jullie dan?”

Met een paar woorden licht Eelco hem in en die zijn voor broeder Bernhard genoeg. Even kijkt hij Lambert aan en zegt dan:

„Hoofd omhoog, Lambert. Er hoeft helemaal niet gebeurd te zijn wat jij denkt. Ik ben hier al een hele tijd bezig en heb het terrein haast afgewerkt, maar jouw jongens heb ik niet

ontdekt. Misschien zijn ze de vluchtelingen wat ver achterna-gegaan, vooral als die bewuste man erbij was. Ik ken Eggert zo'n beetje."

Even later draagt hij met Eelco de gewonde de slotbrug over. In de stal vindt hij een plekje voor hem in het stro naast Conraad.

Zodra hij de oude knecht ziet, knielt hij ook bij hem neer en weet al gauw, dat hij hier niet veel meer zal kunnen helpen. Minutenlang ligt hij geknield tussen vriend en vijand en bidt voor zijn patiënten. Zo is broeder Bernhard: overal steekt hij zijn helpende hand uit.

Intussen zoeken Lambert en Harm verder.

„Laten we het bos een eind inlopen," stelt Harm voor. „Je kunt nooit weten."

Het bos inlopen? Is het geen hopeloos zoeken in die eindeloze uitgestrektheid? Toch doen ze het en zwigend speuren ze rond, maar het enige wat ze horen is het geschreeuw van een paar vechtende gaaien.

„We moeten maar teruggaan, Harm. Het begint al schemerig te worden en we vinden de jongens zo toch niet," zegt Lambert ten slotte. „Als we nog langer wegblijven, zit Drieka ook nog over ons in angst."

Maar het dringt amper tot Fennes vader door. Hij staat gespannen te luisteren en zegt dan:

„Ik dacht, dat ik wat hoorde en het is net of daar in de verte iets beweegt. Kijk jij ook eens, Lambert. Daar, bij de bocht in dat pad."

Scherp nemen de twee mannen de plek op.

„Ja, je hebt gelijk! Kom mee, Harm. Misschien zijn ze het!"

Haastig schiet Lambert naar voren. O, als het toch eens waar is! Hij roept zo hard hij kan:

„Eggert! Eggert . . . zijn jullie daar?"

„Ja . . . vader, hierheen!"

Zwak klinkt het geluid tot hen door, maar het is voor Lambert duidelijk genoeg.

„Ze zijn het, Harm! Kom op!"

Een poosje later staan ze voor de uitgeputte jongens. Gerlach wankelt naar een boom om zijn vriend daar neer te zetten, maar de mannen schieten toe en nemen Eggert over.

„Ga eerst maar even in het mos zitten,” zegt Lambert, terwijl hij zijn zoon met zijn rug tegen een stam zet. „Wat is er gebeurd? Ben je gewond?”

„Nee . . . ja . . . eigenlijk niet,” hakkelt Eggert. „Ik ben gevallen. Ik . . .”

Hij is te moe om alles goed te kunnen vertellen en zijn enkel gloeit verschrikkelijk. Gerlach is ook doodop en kan haast geen woord uitbrengen.

„Nou, het verhaal komt straks wel. God zij dank dat jullie terecht zijn. Wat zal moeder blij zijn. Laten we nu maar gauw naar huis gaan.”

Gauw naar huis . . . Maar Eggert kan geen stap doen of hij voelt een stekende pijn.

Ja, wat nu?

„Als ik die vervelende arm niet had, nam ik hem op mijn rug,” piekert Lambert.

Maar Harm is er ook nog. Hij is nog niet vergeten wat zijn buurman voor hem gedaan heeft, toen hij in nood zat en is blij nu een handje te kunnen helpen. Hij hurkt op het pad neer en zegt:

„Kom op, Lambert. Help Eggert overeind en zet hem tegen mijn rug aan. Zó ja, nou je armen om mijn nek, Eggert. Let op, daar ga je!”

Hij neemt onder iedere arm een been van zijn buurjongen en veert met hem omhoog.

Eggert kan het wel uitgillen, maar zet zijn tanden op elkaar.

Ze gaan naar huis en schieten nu heel wat harder op.

Gerlach kan zich alleen nog wel redden, maar hij is toch dolblij, als ze de poort van de Bronckhorst binnenstappen.

De avond is gevallen en het lawaai van de woelige dag verstild.

Moeder Drieka heeft de zorg voor de gewonden overgelaten

aan Fenne en de andere vrouwen. Ze heeft nu alleen maar oog voor Eggert en Gerlach.

Ze zitten binnen bij Berend.

Haastig heeft diens vrouw een bank aangeschoven, zodra Harm met zijn buurjongen op zijn rug kwam binnenstappen en Eggert is dolgelukkig, dat hij zijn been eens strekken kan.

Zijn enkel klopt en gloeit en is nu één dik gezwel.

„Ik zal wel even naar dat been kijken,” zegt Berend. „Ik heb wel meer een paard behandeld, als dat een poot verstuikt had.”

Eggert krijgt de schrik van zijn leven, als hij het de meier hoort zeggen. Berend met zijn grote handen! Hij mag net zoveel paarden behandelen als hij wil, als hij maar van zijn voet afblijft.

Lambert, die uit ondervinding weet wat voor een hardhandige

dokter Berend is, neemt het gezicht van Eggert eens goed op en begrijpt genoeg.

„Laat hem eerst maar even bijkomen,” zegt hij. „De jongens zijn bekaf.”

En onderhand denkt hij: Straks komt broeder Bernhard wel. Als hij klaar is in de stal, zal hij wel naar Eggert kijken. Dat lijkt me beter.

Drieka zit in een hoekje bij de vuurplaat. Haar gezicht straalt en er welt een diepe dankbaarheid in haar hart. God heeft haar jongens teruggebracht, de strijd is voorbij en nu... nu komt alles misschien wel weer in orde.

„O, jongens!” zegt ze. „Wat gelukkig, dat jullie weer heelhuids thuis zijn. Niemand wist iets van jullie af, alleen Harm dacht, dat hij jullie gezien had.”

„Ja, waarom zaten jullie eigenlijk zo diep in het bos?” wil Lambert nu ook wel eens weten.

„Nou, we zagen die kerel met dat halve oor, die bedelaar, u weet wel, aan de haal gaan en wij er achteraan, want we hadden nog een appeltje met hem te schillen. Nou... en toen zag ik die akelige wortelknoest niet en toen lag ik ineens op mijn neus. Gerlach heeft me geholpen tot vader met Harm kwam, anders had ik er misschien nog gelegen.”

Eggerts stem klinkt ver van vrolijk. Het spijt hem als haren op zijn hoofd, dat zijn vijand ontsnapt is.

„Die kerel wachtte zeker niet op jullie, hè?” zegt Lambert, die wel voelt wat er in zijn zoon omgaat.

„Nee, natuurlijk niet! Hoe kon die schurk zo'n kans krijgen!”

„Jammer!” gromt Berend. „Ze moesten hem aan de hoogste boom opknopen!”

Even is het stil in het vertrek.

Moeder Drieka zit met haar handen in haar schoot stil voor zich te kijken.

„Ach... ja... ik weet het niet,” zegt ze dan. „Misschien was er dan nog meer bloed gevloeid. Het is al erg genoeg! Laten we God danken, dat het beleg voorbij is. Hij heeft de vriend van heer Gijsbert precies op tijd laten komen en jullie zijn weer

terecht. Vader is er ook nog en Harm en Berend en Eelco. En dat kunnen we niet van allemaal zeggen."

Weer is het even stil.

„Dat kunnen we niet van allemaal zeggen?"

Eggert begrijpt heel goed wat zijn moeder bedoelt. Maar wie van hun eigen kring missen ze dan wel? Hij is met Gerlach weg geweest en weet nog van niets.

Vliegenvlug gaat hij na wie moeder opnoemde. Vader, Harm, Berend, Eelco . . . Fenne toch niet? De vrouwen waren toch veilig binnen het kasteel gebleven? Of . . . of . . . heeft een van de over de muur geslingerde keien misschien slachtoffers gemaakt?

„Moeder," vraagt hij ineens ongerust, „er is toch niets met Fenne?"

„Nee," antwoordt Drieka. „Maar . . ."

Ze maakt haar zin niet af, want de deur gaat open en broeder Bernhard stapt binnen.

„Broeder Bernhard!" zegt Eggert stomverbaasd.

Hoe komt die hier? Die kon toch veel veiliger achter zijn kloostermuren blijven? Ja, dat kon broeder Bernhard ook, maar dat doet hij niet.

„Ga gauw zitten," zegt Berends vrouw, terwijl ze een schemel bijstuift.

De monnik is doodmoe, maar hij denkt er niet over even uit te blazen.

„Nee," wijst hij af. „Ik kom niet om te rusten. Conraad heeft naar jou en Drieka gevraagd, Lambert. Kom meteen mee, want ik vrees het ergste."

Even glijden zijn ogen langs de jongens.

„Weer terecht?" glimlacht hij. „We spreken elkaar straks nog wel."

Meteen is hij de deur weer uit en Lambert en Drieka volgen hem direct.

„Conraad! Het is Conraad!" begrijpt Eggert nu. „Hem bedoelde moeder dus."

Vragend kijkt hij naar Berend.

„Een pijlschot in zijn borst,” zegt de meier. „Hij is er heel wat erger aan toe, dan jij met je been. Laat me die voet toch maar eens kijken.”

Voor Eggert iets zeggen kan, heeft Berend hem al te pakken.

„N... nee! Niet doen! Berend!” kreunt Eggert.

„O, daar weet ik een best middeltje voor,” zegt Berend, zodra hij de gezwollen enkel ziet. „Daar hoeft broeder Bernhard helemaal niet aan te pas te komen.”

Hij pakt een mes en Eggert slaat de schrik om het hart, als hij het ziet.

„Berend, wat ga je doen?” zegt ook Gerlach ongerust.

„Maken jullie je maar geen zorgen,” gromt de meier. „Mijn grootvader was schaapherder en die legde het lemmet van een mes altijd op de zieke plek. Dan trekt de pijn in dat mes en ben jij ervan af, Eggert. Bij de dieren van mijn grootvader hielp dat altijd goed,” vertelde hij. „Dat middeltje wist hij weer van een oude boer. Ja, die ouwe grootvader van me wist veel. Die wist ook precies waar en wanneer de witte wieven rondzweefden.”

Hij legt het mes tegen Eggerts gloeiende enkel en draait er losjes een lap om.

„Zo, klaar! Met een paar dagen loop je weer als een kievit, zal jij zien!”

Het zweet gutst Eggert van het voorhoofd, als Berend klaar is met zijn „behandeling”. Toch is het koele ijzer van het mes wel een prettig gevoel tegen die gloeiende plek. Hij vindt het anders maar raar, hoor! En wat zal broeder Bernhard er straks wel van zeggen?

Eggert kijkt vragend op, als zijn vader en moeder weer binnenstappen.

„Conraad heeft de grote reis aanvaard,” zegt Lambert. Hij gaat op een krukje zitten, zijn gedachten steeds bij zijn oude knecht, die ook slachtoffer is geworden van de partijtewisten. Gevechten... altijd maar weer gevechten... Waarom? De aanval op de Bronckhorst is afgeslagen, gelukkig wel. Maar

hoe nu verder? Zijn boerderij is een verkoolde puinhoop. Bij Harm is het net zo en met hen zijn er veel boeren het slachtoffer geworden. Boeren van de heer van Bronckhorst, maar ook van de heer van Heeckeren. Waarom . . . ? Ja, waarom . . . ?

Lambert weet het niet.

Hij ziet het verstilde gelaat van Conraad weer voor zich.

„De strijd . . . is . . . voorbij . . . Voor . . . altijd . . . God . . . heeft ook . . . plaats . . . voor mij . . . Lambert . . . Drieka . . . jullie zijn goed voor me . . . geweest. Ik . . . dank je . . .”

Hij heeft hen nog een keer aangekeken, toen trok er een glimlach over zijn gezicht en was voor Conraad alle strijd gestreden.

Zo zit Lambert op zijn krukje en zijn oude knecht is geen moment uit zijn gedachten.

Broeder Bernhard is intussen ook binnengekomen en gaat bij Eggert zitten.

„Zo,” zegt hij, „laat nu die voet van jou eens kijken.”

O, lieve help, wat moet ik nou! denkt Eggert. Hij krijgt er een kleur van en weet niet goed wat hij zeggen moet.

„Wie heeft die lap er zo raar omheen gefrommeld?” vraagt de monnik.

Hij wikkelt het ding eraf en ontdekt meteen Berends medicijn.

„Wat moet dat mes?” vraagt hij stomverbaasd.

„D . . . d . . . dat . . . helpt,” stottert Eggert vuurrood.

„Wie zegt dat?”

„Berend! Die weet het van zijn grootvader en die was schaapherder en die wist het van een boer. Hij zegt, dat de pijn uit mijn voet in dat mes trekt, als ik het ding erop leg.”

„Duivelskunsten!” zegt broeder Bernhard. „Vort! Weg met dat ding!”

Hij keilt het mes in een hoek en wikkelt een stevig verband om Eggerts enkel.

„Zo, dat zal beter helpen, dan dat verhaaltje van Berend. En vertel me nou eens hoe je aan die opgezwollen enkel komt.”

Eggert vertelt zijn verhaal opnieuw en besluit:

„Het ergste is nog, dat die kerel ons ontsnapte. We grepen mis!”

„Zo,” zegt de monnik, „vind je dat? En als je nu eens niet gestruikeld was? Wat dan . . .? Is er nog geen bloed genoeg gevloeid?”

„Nou, maar die vent heeft Fenne toch maar kwaad willen doen! En wat is er met het Holthuis en onze boerderij gebeurd? Is dat dan, zoals het hoort?” spuit Eggert verontwaardigd op.

Wat wil die broeder Bernhard nou toch beweren! Die kerel had ervan langs moeten hebben! En als hij gesneuveld was, zou Eggert er helemaal niet rouwig om zijn.

Heel zijn jong, vurig hart komt weer in opstand, als hij alles weer voor zich ziet.

„Nee,” zegt broeder Bernhard rustig. „Dat is helemaal niet zoals het hoort. En ik kan me best indenken wat jij en je vader en Harm en alle getroffen boeren moeten voelen. Maar met onze haat komen we er nooit! Overwin het kwade door het goede, heeft de Heiland ons geleerd. Hoe komen we ooit door deze tijd van roof en moord heen, als we steeds weer aan wraak denken? Jullie grepen inderdaad mis!”

Ja, maar broeder Bernhard bedoelt het heel anders dan ik, denkt Eggert.

Hij neemt de gezichten van de anderen eens op.

Vader en moeder zijn het wel met de monnik eens, dat ziet hij zo wel. Maar . . . bedoelt broeder Bernhard, dat hij ook goed moet zijn voor zo'n schurk van een kerel? Vraagt God dat van hem . . .?

Kijk Harm en zijn vrouw daar nu eens zitten! Hun hele bezit ligt in puin, net als bij vader en moeder. Wat moeten ze straks beginnen? En hoe moet het van de winter? O, die kerels hebben alles vernield! En moet hij zulke schurken misschien nog vriendelijk behandelen ook?

Nee! denkt hij. Ik kan het er niet mee eens zijn. Ik begrijp er niks van! Dit moet broeder Bernhard toch wel mis hebben!

Ja . . . en toch kwam diezelfde broeder Bernhard uit zijn veilige klooster om te helpen. En niet alleen de Bronckhorsten. Nee, ook de mannen van van Heeckeren. Hij begrijpt het blijkbaar well

Eggert is blij, als hij na de zware dag eindelijk naast Gerlach in het stro ligt. Hij is doodmoe en toch kan hij niet slapen. Hij moet steeds aan de woorden van de monnik denken. Heeft broeder Bernhard misschien toch gelijk . . . ?

16. DIT GEEFT VREDE IN JE HART

Er is een week voorbijgegaan.

Eggert trekt nog wat met zijn ene been, maar hij is al blij, dat hij niet meer hoeft te zitten. Hij trekt de deur van Eelco's huis achter zich dicht en gaat een frisse neus halen.

De deur van Eelco's huis. Eelco is er beter afgekomen, dan Harm en vader. Zijn huis staat er nog en toen het beleg voorbij was, heeft hij direct gezegd:

„Lambert, jullie komen bij mij. Je boeltje wordt weer opgebouwd, dat zul je zien. Heer Gijsbert laat je niet in de steek en wij zullen je allemaal helpen. Maar zolang je geen eigen dak boven je hoofd hebt, kom je bij ons.”

Harm en zijn gezin zijn bij Berend in.

Dat is allemaal goed geregeld. Eelco is een beste kerel, maar Eggert zal blij zijn, als ze weer een eigen dak hebben. En zo denken Fenne en haar vader er ook over.

Bij de Bronckhorst klinkt gehamer en geklop en Eggert gaat eens poolshoogte nemen. Ah, de timmerlui slaan gloednieuw ijzerbeslag op de zware deuren, metselaars zijn druk bezig weggeslagen stenen te vervangen en Eggert begrijpt: deze schade zal gauw genoeg hersteld zijn.

Déze schade wel, ja . . . maar niet àlle schade!

Hij loopt om de burcht heen. Aan de andere kant staat een oude, knoestige appelboom. In het gras zijn nog duidelijk de sporen van een schep te zien. Conraad heeft hier zijn laatste rustplaatst gevonden.

Dit is nooit meer te herstellen! denkt Eggert en met een hoofd vol verdrietige gedachten loopt hij het zandweggetje op, dat

naar hun akkers voert. Aan de andere kant van die akkers ligt hun verwoeste huis. Die schade is ook nog niet hersteld.

Weer voelt Eggert een doffe woede in zich opkomen en met gebalde vuisten staat hij naar de verkoolde houtstompen te kijken.

Achter hem naderen paardehoeven, maar Eggert hoort het niet.

Een ruiter houdt zijn paard in, maar Eggert merkt het niet.

Pas als er een grote paardekop vlak langs zijn arm schuurt, schrikt hij op. Hij gaat haastig op zij om de ruiter vrij baan te geven en ziet dan pas wie het is:

Heer Gijsbert. Vlug graait hij zijn muts van z'n hoofd en blijft eerbiedig staan.

De heer van Bronckhorst is op zijn morgenrit en heeft Eggert al op een afstand gezien. Zijn ogen gaan van de jongen naar de verwoeste boerenstulp. Hij begrijpt wat er in de jonge boer om moet gaan.

„Eggert,” zegt hij, „kijk eens om. Zie je de leeuw in mijn banner? Weet je nog wat je zei in die nacht voor je met je vriend wegtrok?”

„Ik hoop, dat ie zijn klauwen zal uitslaan, edele heer!”

„En hij heeft zijn klauwen uitgeslagen, hè? Ze hebben hun neus gestoten en . . . we zullen het hun betaald zetten! Intussen is het ook door jouw hulp, dat de Bronckhorst er nog staat. Jullie huis zal er ook weer staan, Eggert. Zeg tegen je vader, dat hij materiaal kan halen en laat hem zo gauw mogelijk beginnen.”

Eggert kan zijn oren haast niet geloven en stottert:

„D . . . dank U, edele heer!”

Maar heer Gijsbert heeft zijn paard alweer aangezet en hoort hem niet meer.

De boerderij wordt herbouwd! Eelco had dus toch gelijk!

Vader mag halen wat hij nodig heeft. Dit moet hij dadelijk gaan vertellen en fluitend gaat Eggert hem opzoeken.

Eggert schurkt zich eens behaaglijk in het stro en kijkt omhoog.

„Ha, Gerlach! We hebben weer een dak boven ons hoofd,” glundert hij. „Een eigen dak.”

De jongens liggen weer naast elkaar onder hun schapevacht.

Er zijn een paar weken voorbijgegaan, weken van werken, waarbij hun botten kraakten. Maar wie zal daarom geven? Eggert en Gerlach zeker niet! Ze zijn nog nooit zo moe geweest, als ze 's avonds na de gortepap hun slaappleats opzochten, maar . . . ook nog nooit zo blij.

Hun boerderijtje staat er weer. Eelco heeft geholpen en Harm en nog andere buren. Loon vragen ze niet. Nee, je helpt elkaar, vooral als er iemand in nood zit. Dat hoort zo, dat is doodgewoon burenplicht¹.

Zodra Lambert weer onderdak was, zijn ze met z'n allen naar het Holthuis getrokken. Stevige eikebinten staan weer overeind, de zolderbalken zijn aangebracht, het dak zit er weer op en vandaag hebben de jongens emmersvol leem aangesjouwd om de eerste muurvakken dicht te strijken. Nog een paar dagen, dan is Berend zijn logees ook weer kwijt en kan Fennes moeder de pappot weer aan haar eigen haalketting hangen.

„Misschien komen we morgen wel klaar bij Harm,” zegt Eggert. „Dan staat het Holthuis er ook weer, jô. Dan kan Fenne weer fijn bij ons helpen en dan is alles weer gewoon.”

„Laten we het hopen,” antwoordt Gerlach. „Dan is het weer net als vroeger.”

Weer net als vroeger . . .? Nee, toch niet, denkt Eggert. Conraad is er niet meer en Rex is ook nooit meer te voorschijn gekomen. Die trouwe makker zal Fenne niet meer door het bos brengen.

Zijn gedachten zwerven weg, weer naar die avond, toen hij op het nippertje ontsnapt is, dank zij die boer. Wat zal er toch van de hond geworden zijn? Eggert voelt zich nog gloeiend worden, als hij alles weer voor zich ziet. Toch maar gelukkig, dat nu alles achter de rug is. Het is voorbij.

Is het voorbij . . .? Even moet hij aan de woorden van heer Gijsbert denken.

¹ Ook nu nog kennen de mensen op het platteland hun „naober”-plichten.

„We zullen het hun betaald zetten!” had hij gezegd. Maar Eggert hoopt, dat hij die kerels nooit meer zal zien. Nog even kabbelt het gesprek tussen de jongens voort, maar al gauw ebt het weg. Ze zijn moe en slapen in.

De volgende morgen loopt het een beetje anders dan Eggert en Gerlach zich gedacht hebben.

„We hebben nog wat dunne stammetjes nodig voor de deel,” zegt Lambert, als ze het nieuwe Holthuis binnenstappen.

„Bij ons op het erf ligt niets meer en wat we hier nog hebben is ook niet bruikbaar.”

„O, dat geeft niks!” vindt Eelco. „We mogen van heer Gijsbert toch halen wat we nodig hebben? Ik weet in het bos nog een groepje mooie, dunne eiken te staan. Net wat we nodig hebben. Weet je nog waar je vader een paar jaar geleden hout mocht kappen, Eggert? Daar is het dichtbij. De stammetjes zijn niet te dik, dus zwaar werk is het niet. Het is net een mooi karweitje voor jullie, jongens. Aan een stuk of tien hebben we er wel genoeg, niet Lambert? Als jullie nu meteen gaan, heb je ze tegen de middag om en dan halen wij ze wel op.”

De jongen zijn er dadelijk voor te vinden. Ze zoeken ieder een scherpe bijl uit en gaan direct op pad.

Eggert loopt voorop. Hij weet nog precies, waar hun stapels hout destijds stonden en moet weer denken aan de verschrikkelijke avond, toen Gerlachs vader in het moeras omkwam ¹.

Hij koerst dwars door de bossen tot hij een slingerend paadje bereikt, dat naar een heuvel voert.

„Achter die bult,” wijst hij. „Daar moeten we zijn, Gerlach!”

Hij klautert omhoog en staat al gauw op de top scherp rond te kijken.

„Kijk, die zal Eelco bedoelen. Daar, zie je . . .”

Verder komt hij niet, want het volgend ogenblik ligt hij plat op zijn buik.

„Wat is er?” wil Gerlach vragen, maar Eggert fluistert:

¹ Zie deel I: Eggert begrijpt het.

„Ssst... Kijk eens door die takken, Gerlach. Zie jij wat daar beneden?”

„Daar bij die struiken? Nee, niks bijzonders. Wat takkenbossen, anders niet.”

„Kijk dan eens goed. Ik geloof vast, dat er iets is met die takkenbossen!”

Scherp tasten Gerlachs ogen nu de plek tussen de struiken af.

„Nou, nee, ik kan er niets vreemds aan vinden.”

„Ik wel en bovendien vraag ik me af, hoe die takken daar komen. Geen boer laat die zo maar in het bos liggen. Ga mee, Gerlach. Ik wil er het mijne van weten.”

Uiterst behoedzaam glipt Eggert van de ene struik naar de andere de helling af.

Nog vijftien meter... nog tien... dan hurkt hij bliksemsnel ineen.

Zie je wel? Het is geen doodgewone stapel takkenbossen. Het is een prachtig verborgen schuilplaats! weet Eggert.

Hij wenkt Gerlach en roerloos naast elkaar gehurkt nemen de jongens hun ontdekking op.

„Wie zou dat gedaan hebben?” fluistert Eggert. „Waarom staat dat ding hier?”

Ze vinden het maar vreemd en vertrouwen het niet.

„Blijf jij hier zitten,” zegt Eggert. „Dan sluip ik er omheen. Misschien ontdek ik wat aan de andere kant.”

Met een bonzend hart staat hij op, angstig en toch nieuwsgierig. In een halve cirkel sluipt hij om de hut heen. Ah, daar heb je de ingang. Een deur zit er niet in, het enige wat Eggert ziet is een groot, gapend gat.

Doodstil blijft hij zitten wachten. Is er iemand binnen en zou hij eruit komen? Met gespitste oren luistert hij, maar hij hoort niets anders dan het ruisen van de bossen en het bonzen van zijn eigen hart.

De hut is waarschijnlijk toch verlaten.

Voorzichtig kruipt Eggert achter zijn struik te voorschijn en komt voetje voor voetje dichterbij. Nog één stap, dan duikt hij naast de ingang ineen!

Er klinkt gerucht in de hut, een kreunend geluid van iemand, die pijn heeft. Eerst wil Eggert zich geruisloos uit de voeten maken, maar dan dringt het tot hem door: er is iemand in nood! Voorzichtig kijkt hij naar binnen, maar het is nogal donker in de hut. Hij kan haast niets onderscheiden.

Hoor, daar is het gekreun weer.

Ik zal toch maar eens gaan kijken, denkt Eggert en stapt naar binnen. Zijn ogen moeten even aan het schemerige licht wennen, maar dan ziet hij in een hoek iets bewegen.

Op een bed van bladeren ligt een man, die er blijkbaar niet al te best aan toe is. Zodra hij Eggert hoort, draait hij zijn hoofd naar hem toe.

„Dorst . . . ,” fluistert hij. „Ik heb zo'n verschrikkelijke dorst!”

Dorst? Waar haal ik zo gauw wat water vandaan? denkt Eggert. Wie is die man? Hoe komt hij hier en wat is er met hem aan de hand?

Hij zou de kerel wel eens wat beter willen zien, maar het is zo akelig donker achter in de hut. Donker . . . ? Maar daar is wel wat aan te doen. Het is immers maar een hutje van opeengestapelde takkenbossen?

In een oogwenk trekt Eggert een paar takken weg en meteen valt er een streep licht naar binnen.

„Zo,” zegt hij, „nu kan ik je . . .”

Het volgend ogenblik knellen zijn vingers zich om de steel van zijn bijl tot zijn knokkels er wit van worden.

„Schurk!” schreeuwt hij hees van opwinding. „Schurk, nou heb ik je! Kon je wel, hè? Jullie met z'n tweeën tegen Fenne! En wat hadden jullie met mij voor op dat bospad? Lage lafaard! Ik zal . . . ik zal . . . !”

Voor hem ligt de kerel met het halve oor. Alle ingesluimerde woede laat weer fel in Eggert op. Maar nu heeft hij hem dan eindelijk en . . . nu zal hij hem niet meer ontsnappen.

Op hetzelfde moment, dat de lichtstraal naar binnen valt, herkent Heinric Eggert ook.

O, dat is die jongen, die hun te vlug af was. Van hem heb ik niet veel goeds te verwachten, weet hij en teleurgesteld zakt

zijn hoofd weer neer. Hij is in het gevecht bij de Bronckhorst gewond en met zijn kameraad Willem de bossen ingerend, maar kon de vlucht onmogelijk volhouden. Zijn makker heeft van takken een schuilplaats voor hem gemaakt, armenvol blad in een hoek gegooid en daarop is Heinric in elkaar gezakt.

„Ik kom weer terug,” heeft Willem gezegd en is verdwenen en nu ligt Heinric al dagen te wachten op zijn makker, die nog steeds niet verschenen is. Toen hij iets hoorde buiten de hut, dacht hij: Daar is hij, gelukkig! Maar het is die jongen, zijn vijand. Op genade hoeft hij niet te rekenen, begrijpt hij. Als hij die knaap destijds te pakken gekregen had, zou hij het hem immers ook niet gegeven hebben?

Hij is verzwakt en uitgeput door de wondkoorts en kan nu niet tegen de jongen op. Gelaten wacht hij af tot zijn vijand zal toeslaan.

Seconden gaan voorbij, seconden die voor Heinric wel een eeuwigheid lijken. Waarom slaat die jongen nu niet? Hij heeft nu immers de kans, waarom gebruikt hij hem dan niet?

Heinric begrijpt er niets van. Voorzichtig draait hij zijn hoofd weer wat op zij en ... kijkt tegen de vlijmscherpe snede van een opgeheven bijl

Eggert staat half over hem heengebogen, zijn vingers om de steel geklemd, zijn mond is één strakke streep. Hij staart naar zijn machteloze vijand, maar hij ziet hem niet. Hij ziet heel iets anders: het gezicht van broeder Bernhard. En hij hoort diens stem: „Met onze wraak komen we er nooit! Hebt uw vijanden lief, heeft God gezegd.”

Een ogenblik staat hij zo, dan zakt zijn hand en trekt hij de bijl terug. Hij wankelt naar buiten en gaat met zijn rug tegen een boom zitten.

Gerlach heeft hem horen schreeuwen en komt haastig naar de hut toe. Hij ziet Eggert naar buiten wankelen en is met twee sprongen bij hem.

„Eggert!” roept hij. „Eggert, wat is er?”

Maar Eggert hoort hem niet. Hij kijkt met een spierwit gezicht langs zijn vriend heen.

„Eggert!” vraagt Gerlach opnieuw. „Wat is er in de hut gebeurd?”

Dan dringt het tot Eggert door.

„Die schurk . . . hij ligt daar. Hij is gewond.”

„Gewond? Heb jij dat gedaan?”

Gerlach kent zijn vriend. Het is een driftkop. Misschien heeft hij hun vijand wel in zijn slaap verrast en meteen toegeslagen.

„Nee,” fluistert Eggert. „Ik . . . ik kon het niet. Hij is er niet best aan toe, geloof ik. Ga jij eens kijken, Gerlach.”

Als Gerlach de hut weer uitkomt, is Eggert verwoed aan het

hakken. Hij heeft al een paar lange, dikke takken naast zich liggen en werkt maar door. Zijn vriend begrijpt er niets van. Dat zijn toch geen dunne stammetjes voor de deel van Harm?

„Eggert, wat doe je toch?” vraagt hij verwonderd. „En die kerel, wat doen we met hem. Moet hij zo blijven liggen?”

„Hak jij nog wat dunnere takken,” zegt Eggert zonder verder antwoord te geven. „Dan vlechten we die tussen deze dikke.”

En dan begrijpt Gerlach wat zijn vriend van plan is.

Zonder een woord te zeggen werken de jongens door tot ze een soort draagbaar gefabriceerd hebben. Ze leggen het ding voor de ingang van de hut en stappen dan naar binnen.

„Kun je staan?” vraagt Eggert.

Heinric begrijpt er nu helemaal niets meer van.

Wat willen die jongens? Wat moeten ze van hem, wat komen ze doen?

Ineens welt er een benauwende angst in hem op. Ja, natuurlijk! Hij weet het. Ze willen hem natuurlijk naar de heer van Bronckhorst brengen en dan... o, dan zal zijn straf verschrikkelijk zijn!

„Nee...!” kreunt hij. „Niet naar de Bronckhorst! Laat me dan maar liever hier liggen... Nee, niet naar de Bronckhorst! Niet doen!”

„Maak je maar geen zorgen. We brengen je niet naar heer Gijsbert,” zegt Gerlach, die wel begrijpt wat er in zijn vijand omgaat.

Maar Heinric hoort hem al niet meer. Hij is weggezakt in een doffe bewusteloosheid.

De jongens tillen hem op en leggen hem voorzichtig op de draagbaar. En dan beginnen ze de weg terug naar het Holt-huus. Hoelang het duurt...? Ze weten het niet. Ze zwoegen hijgend heuvel op, heuvel af, de bossen door en het lijkt wel of hun last steeds zwaarder wordt. Ze kunnen ten slotte geen stap meer doen en leggen de baar even neer. Ze moeten een ogenblik uitblazen, maar als ze het uitgeteerde gezicht van Heinric zien, begrijpen ze, dat hun rust niet lang duren mag.

Ze staan weer op. Verder . . . naar huis . . . naar huis . . . Doorzetten. Het móet!

„O, God!” bidt Eggert met opeengeklemd lippen. „Laat ons toch vol mogen houden. Laten we veilig thuis mogen komen!”

Lambert zit met Harm bij de vuurplaat, waar moeder Drieka juist een pot met melk aan de haalketting gehangen heeft.

„Nu zijn we nog niet klaar met je huis. Het liep allemaal een beetje anders dan we gedacht hadden, Harm,” zegt Lambert, terwijl hij het vuur oppoekt.

„Ach, die ene dag zal het hem ook niet doen,” antwoordt Fennes vader. „Alleen zit Berend nu nog langer met ons opgescheept. En wij wilden toch wel graag weer een eigen dak boven ons hoofd hebben, net als jullie.”

„Vanzelf!” vindt Lambert. „Maar toen de jongens met die kerel kwamen aansjouwen, mochten we hem toch zo maar niet aan de kant leggen. Het is helemaal geen vriend van me, net zo min als van jou, maar je kunt een gewond mens toch niet aan zijn lot overlaten? Ik zal blij zijn, als Eelco broeder Bernhard meteen meebrengt, want die weet beter wat er met die knaap gebeuren moet, dan wij.”

Harm is het maar half met hem eens.

„Hmm!” gromt hij. „’t Zal wel. Het had me anders niks gespeten, als Eggert die knaap nooit ontdekt had!”

Eggert en Gerlach zitten in een hoek op de grond, hun kin op de opgetrokken knieën. Ze zijn hun vermoeidheid alweer te boven.

Wat zegt vader? Het is een beetje anders gelopen . . . Ja, en heel anders ook!

De eikestammetjes staan er nog net zo. Het Holthuis is na de middag geen steek verder gekomen. Doodop zijn ze bij Harm aangekomen en toen hebben vader en Eelco Heinric direct overgenomen en . . . meteen lag het werk stil.

Eelco is te paard gesprongen en nu op weg naar het klooster.

De jongens luisteren maar met een half oor naar de mannen bij het vuur. Ze moeten steeds naar de ene hoek van de deel

kijken. In die hoek ligt een man op een laag stro, één van de verwoesters van het Holthuis, hun gewonde vijand Heinric. Hijgend gaat zijn borst op en neer en Eggert vraagt zich af of broeder Bernhard nog op tijd zal komen.

Buiten klinkt ineens het geluid van snel naderende paardehoeven en even later horen ze voetstappen op het erf.

Het zijn er twee, weet Eggert meteen. Broeder Bernhard is dus meegekomen.

Geen minuut later stappen Eelco en de monnik de deel op.

„Eggert en Gerlach hebben . . . ,” wil Lambert gaan vertellen, maar broeder Bernhard wuift zijn woorden met zijn grote hand weg.

„Het verhaal komt straks wel. Laat me eerst maar eens naar de gewonde kijken, Lambert. Drieka, hier heb je wat kruiden. Wil je die zo gauw mogelijk trekken? Ik heb zo'n gevoel, dat we ze wel nodig zullen hebben.”

Hij loopt regelrecht naar de hoek van de deel en knielt bij Heinric neer.

De monnik ontdekt al gauw wat er bij Heinric aan hapert.

„Hmm, een behoorlijke wond aan je linkerbeen en flink ontstoken. Je bent er niet te best aan toe, vrind!”

Hij wast de wond uit en wikkelt het been in een flink verband.

„Maar het is niet alleen die wond. Je bent door en door verzwakt door de koorts. Het is eigenlijk een wonder, dat je het daarmee nog uitgehouden hebt. Je moet wel ijzersterk zijn,” mompelt broeder Bernhard.

„Drieka,” roept hij, „zijn de kruiden al getrokken?”

Eggerts moeder brengt een napvol en heel voorzichtig giet de monnik het bittere goedje in de mond van zijn patiënt.

„Zo,” zegt hij, „nu hoop ik dat je wat slapen kunt. Misschien gaat het nog goed.”

Voorzichtig laat hij Heinric in het stro terugzakken en komt nog even bij de anderen zitten.

„Ik moest eerst naar die arme kerel kijken,” zegt hij. „Maar nu wil ik wel eens graag horen hoe hij hier komt en wie die man is. Hij heeft een half oor heb ik wel gezien.”

Wie die man is? Vraagt de monnik dat nog? Nou, dat zal Eggert hem wel eens gauw uit de doekjes doen.

„Dat is die schurk van de overval in het bos en toen met Fenne!” helpt hij broeder Bernhard uit de droom.

Nu hij weer aan al die narigheid terugdenkt, begint het toch weer even bij hem te gloeien.

„Nou, we zouden stammetjes gaan hakken, Gerlach en ik. En toen zag ik ineens dat hutje van takkenbossen tussen de struiken en dat vertrouwde ik niet. Nou, en toen was het die kerel met dat halve oor. Hij lag op een hoop bladeren en . . .”

En toen dacht jij: Nou heb ik je! De kans van m'n leven! Ja, ik ken je zo'n beetje jochie, denkt de monnik.

„En toen?” vraagt hij voorzichtig.

Even valt er een zwijgen tussen de mensen bij de vuurplaat.

Dan zegt Eggert, en zijn stem is nu een zacht gefluister: „Toen dacht ik ineens aan wat u van de Heiland vertelde en toen moest ik mijn bijl wel laten zakken. Ik kòn niet anders. Gerlach en ik hebben hem naar het Holthuis gebracht. Vader en Eelco namen hem toen over.”

Weer is het even stil.

Eggert krijgt het er warm van en kijkt strak naar de kuiltjes in de lemen vloer.

Waarom zegt er nu niemand iets? Vader begrijpt het wel en broeder Bernhard is het er toch zeker ook wel mee eens?

Dan voelt hij ineens een hand op zijn schouder, de grote hand van de monnik.

„Eggert!” zegt hij en zijn stem klinkt zwaar van blijdschap:

„Een paar weken geleden zei ik: Jullie hebben misgegrepen en lelijk ook! Maar nu . . . nu is het niet mis. Nu is het goed! Dit geeft vrede in je hart. Laten we er God voor danken!”

Eggert ligt 's avonds nog lang naar het plaggendak boven zijn hoofd te kijken. Hij hoort weer de woorden van broeder Bernhard en er is een wonderblij gevoel in zijn hart. Beneden ligt Heinric. Ze hebben hem net op tijd gevonden en misschien wordt hij weer beter. En morgen gaan ze verder met Harms

huis. Broeder Bernhard heeft verteld, dat er een bestand gesloten is tussen Reinoud en Eduard van Gelre. Dat betekent vrede!

Alles wordt weer goed.

Wordt alles weer goed?

Al gauw breekt Reinoud zijn woord, maar dat weet Eggert niet. En dat hij met zijn vriend Gerlach nog heel wat te beleven zal krijgen, weet hij helemaal niet. Lees dit in het volgende deel: Eggert komt thuis.

INHOUD

1. „Niks te beleven!”	7
2. Eggert is er bijna	16
3. Vader heeft dus toch gelijk!	20
4. Rex in actie!	27
5. „Stil maar. Ik laat je nooit in de steek!”	33
6. Heeft moeder gelijk?	41
7. Oog om oog, tand om tand	47
8. „Misschien snappen we ze nog!”	56
9. Een vriend laat je niet in de steek	61
10. Rex, brave hond, waar blijf je toch?	68
11. De „hellehond” helpt	74
12. „Niets bijzonders te zien,” zegt Taco	81
13. Er schalt een klaroen!	87
14. Eggert grijpt mis	92
15. „Dat moet broeder Bernhard mis hebben!”	100
16. Dit geeft vrede in je hart	113